

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtion erityisrahoitusyhtiöstä ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki valtion erityisrahoitusyhtiöstä. Lailla perustettaisiin uusi osakeyhtiömuotoinen erityisrahoitusyhtiö, joka hoitaisi vientitakuu- ja erityistakaustoimintaa sekä pienten ja keskisuurten yritysten luotto- ja takaustoimintaa. Yhtiö ottaisi hoitaakseen Valtiontakuu-keskuksen ja Kera Oyj:n nykyiset toiminnot.

Esityksen tarkoituksena on uudistaa julkisesti tuetun erityisrahoituksen hallintoa ja sitä koskevaa lainsäädäntöä tehokkuuden, julkisen rahoitusosuuden läpinäkyvyyden ja alueellisen saatavuuden lisäämiseksi.

Esityksessä valtioneuvosto valtuutettaisiin toteuttamaan Kera Oyj:n sulauttaminen erityisrahoitusyhtiöön. Valtiontakuu-keskuksen omaisuus ja liiketoiminnot liitettäisiin erityisrahoitusyhtiöön. Valtiontakuu-keskuksesta annettu laki kumottaisiin, jolloin takuu-keskus lakkaisi. Uusi valtion erityisrahoitusyhtiö jatkaisi näiden rahoituslaitosten toimintaa. Yhtiön keskeisinä tehtävinä olisivat vientiteollisuutta palveleva takuu- ja takaustoiminta sekä pieniin ja keskisuuriin yrityksiin kohdistuva valtion erityisrahoitus.

Ehdotus tehostaisi valtion erityisrahoituksen toimintaa ja yksinkertaistaisi valtion omistajaohjausta. Myös valtion erityisrahoituksen vaikuttavuutta ja läpinäkyvyyttä ehdotetaan parannettavaksi. Valtion erityisrahoituspalvelujen kokoaminen yhden yhtiön yhteyteen vähentäisi nykyisten valtion erityisrahoituslaitosten toiminnassa esiintyvää päällekkäisyyttä. Laitosten eri rahoitustoimintojen asiantuntemuksen yhdistäminen hyödyttäisi perustettavan yhtiön asiakaskuntaa.

Valtion erityisrahoitusyhtiön perustamisella edistettäisiin pienten ja keskisuurten yritysten rahoituspalvelujen ja teollisuuden

vientitoimintaa koskevan valtion takuu- ja takaustoiminnan alueellista saatavuutta. Perustettavan yhtiön tulisi ottaa toiminnassaan huomioon rahoitusmarkkinoiden toiminnassa esiintyvät puutteet. Yhtiön tavoitteena olisi edistää työllisyyden suotuisaa kehitystä tarjoamalla rahoituspalveluja yrityksille, joilla on vaikeuksia saada markkinaehtoista rahoitusta niin sanotuilla markkinoiden toimintapuutealueilla. Näiden toimintojen rinnalla valtion erityisrahoitusyhtiö jatkaisi Valtiontakuu-keskuksen toimintaa vientitakuuta ja takauksia antamalla. Yhtiön toiminnassa korostettaisiin viennin rahoituksen ja kotimaisten yritysten kansainvälistymistä edistävien rahoitusprojektien asiantuntemusta.

Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi laki valtion erityisrahoitusyhtiön perustamiseen liittyvistä järjestelyistä, laki valtiontakuurahastosta ja laki valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta. Lisäksi muutettaisiin vientitakuulakia, valtion vakauttamistakauksista annettua lakia, laivanrakennus- tai laivanvarustamatoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä valtioneuvostokauksista annettua lakia, ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtioneuvostokauksista ja vientitakuusta annettua lakia, valtion takuista perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi annettua lakia, valtion pääomatakuusta annettua lakia ja eräiden elinkeinoalojen valtioneuvostokauksista annettua lakia lähinnä lakiteknisesti. Ehdotuksen mukaan valtion erityisrahoitusyhtiö antaisi jatkossa vientitakuutoimintaan ja muuhun Valtiontakuu-keskuksen toimintaan liittyvät takuut ja takaukset. Muilta osin nämä rahoituspalvelut säilyisivät ennallaan.

Ehdotus laiksi erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta koskisi yhtiön pienille

ja keskisuurille yrityksille tarjoamia rahoituspalveluita. Lakiehdotuksella korvattaisiin Kera Oyj -nimisestä julkisesta osakeyhtiöstä annetun lain rahoitusta koskevat säännökset ja Valtiontakuu keskuksen lähinnä pienille ja keskisuurille yrityksille tarjoamia takauksia koskevat säännökset.

Yhtiön toiminta perustuisi itsekannattavuuteen. Valtio voisi kuitenkin tukea erityisrahoitusyhtiön asiakasyrityksille kohdennettavaa rahoitusta siten kuin elinkeino- ja aluepoliittisesti katsotaan tarkoituksenmukaiseksi.

Lisäksi ehdotetaan, että Valtiontakuu keskuksen toiminnan lakatessa sen hoitama valtion talousarvion ulkopuolinen valtiontakuu rahasto siirrettäisiin kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnoitavaksi. Valtiontakuurahaston vastuulla olevaa toimintaa ehdotetaan osin rajoitettavaksi koskemaan lähinnä vientitakuu- ja alus-, ympäristö- ja perusraaka-ainetakaustoimintaa.

Valtio vastaisi yhtiön myöntämistä vientitakuu- ja erityistakaussitoumuksista. Myös pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettävät takaukset kuuluisivat valtion vastuun

piiriin, mutta niitä ei katettaisi valtiontakuu rahastosta.

Valtion erityisrahoitusyhtiöön ei sovellettaisi luottolaitostoinnasta annettua lakia. Koska yhtiön tulisi keskittyä erityisesti rahoitusmarkkinoiden toiminnassa esiintyvien puutteiden korjaamiseen, se ei kilpailisi markkinaehtoisten luottolaitosten kanssa.

Koska esityksen tavoitteena on koota valtion erityisrahoituspalvelut yhdeksi kokonaisuudeksi, olisi tarkoituksena, että julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen korontasusta hoitava Fide Oy siirrettäisiin perustettavan yhtiön tytäryhtiöksi. Valtion erityisrahoitusyhtiöön siirrettäisiin osakkuus kehitysmaihin ja siirtymätalousmaihin suuntautuvaa rahoitustoimintaa harjoittavasta Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä (Finnfund).

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Kera Oyj:n esitetystä sulautumisesta perustettavaan yhtiöön johtuen osa laeista on tarkoitettu tulemaan voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ	1
YLEISPERUSTELUT	5
1. Johdanto	5
2. Nykytila	5
2.1. Uudistuksen piiriin kuuluvat valtion erityisrahoituslaitokset	5
2.2. Nykytilan arviointi	7
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	9
3.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi	9
3.2. Keskeiset ehdotukset	10
4. Esityksen vaikutukset	16
4.1. Taloudelliset vaikutukset	16
4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	18
5. Asian valmistelu	19
6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	19
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	20
1. Lakiehdotusten perustelut	20
1.1. Laki valtion erityisrahoitusyhtiön perustamiseen liittyvistä järjestelyistä ...	20
1.2. Laki valtion erityisrahoitusyhtiöstä	23
1.3. Laki valtioneuvoston rahastosta	28
1.4. Laki valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta	32
1.5. Laki Kera Oyj -nimisestä julkisesta osakeyhtiöstä	36
1.6. Vientitakuulaki	37
1.7. Laki valtion vakauttamistakauksista	37
1.8. Laki laivanrakennus- tai laivanvarustamatoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä valtioneuvoston takauksista	37
1.9. Laki ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtioneuvoston takauksista ja vientitakuista	37
1.10. Laki valtion takuista perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi	37
1.11. Laki valtion pääomatakuista	38
1.12. Laki eräiden elinkeinoalojen valtioneuvoston takauksista	38
2. Tarkemmat säännökset	38
3. Voimaantulo	38
4. Säättämisjärjestys	39
LAKIEHDOTUKSET	40
1. Laki valtion erityisrahoitusyhtiön perustamiseen liittyvistä järjestelyistä	40
2. Laki valtion erityisrahoitusyhtiöstä	42
3. Laki valtioneuvoston rahastosta	45

4.	Laki valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta	47
5.	Laki Kera Oyj -nimisestä julkisesta osakeyhtiöstä annetun lain 1 §:n muuttamisesta	50
6.	Laki vientitakuulain 4 §:n muuttamisesta	51
7.	Laki valtion vakauttamistakauksista annetun lain muuttamisesta	52
8.	Laki laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä valtioneuvostakauksista annetun lain muuttamisesta	53
9.	Laki ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtioneuvostakauksista ja vientitakuista annetun lain muuttamisesta	54
10.	Laki valtion takuista perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi annetun lain muuttamisesta	55
11.	Laki valtion pääomatakuista annetun lain muuttamisesta	56
12.	Laki eräiden elinkeinoalojen valtioneuvostakauksista annetun lain muuttamisesta	57
	LIITTEET	58
	Rinnakkaistekstit	58
5.	Laki Kera Oyj -nimisestä julkisesta osakeyhtiöstä annetun lain 1 §:n muuttamisesta	58
6.	Laki vientitakuulain 4 §:n muuttamisesta	59
7.	Laki valtion vakauttamistakauksista annetun lain muuttamisesta	60
8.	Laki laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä valtioneuvostakauksista annetun lain muuttamisesta	62
9.	Laki ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtioneuvostakauksista ja vientitakuista annetun lain muuttamisesta	64
10.	Laki valtion takuista perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi annetun lain muuttamisesta	66
11.	Laki valtion pääomatakuista annetun lain muuttamisesta	67
12.	Laki eräiden elinkeinoalojen valtioneuvostakauksista annetun lain muuttamisesta	68
	Asetus valtion erityisrahoitusyhtiöstä	69
	Asetus valtioneuvostakaukureista	70

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Rahoitusmarkkinat ovat kehittyneet merkittävästi sen jälkeen, kun Valtiontakuukeskus edeltäneitä laitoksia ja Kera Oyj:tä koskeva lainsäädäntö tuli voimaan 1960- ja 1970-luvulla, jolloin niiden toiminta käynnistyi. Valtion erityisrahoituslaitosten elinkeinopoliittisena tehtävänä on ollut kehittää talouskasvulle ja työllisyydelle suotuisaa toimintaympäristöä.

Suomen rahoitusmarkkinoiden toiminnassa esiintyvät puutteet ovat vähentyneet viime vuosina markkinaehtoisena rahoituksen lisääntyessä. Rahoituksen saatavuuden voidaan katsoa olevan nykyisin melko hyvällä tasolla. Tietyillä alueilla rahoitusmarkkinat eivät kuitenkaan toimi riittävän tehokkaasti: tarjolla ei ole lainkaan rahoituspalveluja tai sitten rahoituspalvelut on hinnoiteltu niin, että pienet ja keskisuuret yritykset eivät niitä voi saada riittävän kohtuullisin ehdoin. Usein yksityinen tarjonta puuttuu tai on riittämätöntä erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten riskirahoituksessa sekä pitkäkestojen kansainvälistymiseen liittyvien riskien kattamisessa. Erityisesti tällaisilla alueilla valtion erityisrahoitus on perusteltua.

Julkisen rahoituksen tulee täydentää yksityisen rahoitussektorin palveluja sellaisen rahoitustoiminnan osalta, johon yksityinen rahoitussektori ei tappionvaaran laadun tai laajuuden vuoksi osallistu. Valtion erityisrahoitus voi suoran luotonannon sijasta myös täydentää rahoitusmarkkinoiden toiminnallisia puutteita esimerkiksi jakamalla luotonannon tappionvaaraa yhdessä yksityisen rahoitussektorin kanssa. Pieniin ja keskisuuriin yrityksiin kohdistuvan rahoitustoiminnan osalta tällainen riskinjako on elinkeinopoliittisesti tarkoituksenmukaista.

Euroopan talous- ja rahaliiton (EMU) kolmannen vaiheen toteutuminen laajentaa Suomessa entisestään rahoittajien ja yritysten toimintamahdollisuuksia. Yhteinen valuutta edistäisi pienten ja keskisuurten yritysten toimintamahdollisuuksia Euroopan unionin (EU) sisämarkkinoilla. EMU:n kolmannen vaiheen toteutuminen tulee lisäämään rahoitusmarkkinoiden kilpailua. Rahoitusmarkkinoiden ja yritystoiminnan kiristyvä kilpailutilanne sisämarkkinoilla edellyttävät

myös valtion erityisrahoitukselta nykyistä tehokkaampaa ja joustavampaa toimintamootoa. Ehdotuksen mukaisella valtion erityisrahoitusyhtiön perustamisella voitaisiin julkisen erityisrahoituksen, vientitakuutoiminnan sekä pieniin ja keskisuuriin yrityksiin kohdistuvan elinkeinopoliittisen rahoitustoiminnan osalta nykyistä paremmin sopeutua EMU:n mukanaan tuomiin muutoksiin talouselämässä.

2. Nykytila

2.1. Uudistuksen piiriin kuuluvat valtion erityisrahoituslaitokset

Kera Oyj

Kera Oyj on kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalaan kuuluva rahoitusyhtiö, jonka toiminta kohdistuu lähinnä pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Valtio omistaa lähes kaikki Kera Oyj:n osakkeet. Yhtiöstä säädetään Kera Oyj -nimisestä julkisesta osakeyhtiöstä annetussa laissa (65/1971). Lain nojalla Kera Oyj:n elinkeinopoliittisena tarkoituksena on toimia yritystoiminnan edistämiseksi ja kehittämiseksi sekä alueiden kehittämisestä annetussa laissa (1135/1993) tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi. Yhtiön tulee toiminnassaan ottaa myös huomioon maan eri osien kehittyneisyserot eri rahoitustoimenpiteitä ja niiden ehtoja soveltaessaan.

Kera Oyj:hin sovelletaan eräin poikkeuksin luottolaitostoiminnasta annettua lakia (1607/1993), jäljempänä *luottolaitoslaki*. Yhtiölle on myönnetty pysyvä poikkeusasema Euroopan yhteisöjen (EY) luottolaitosdirektiivien soveltamisesta. Rahoitustarkastus valvoo Kera Oyj:n toimintaa.

Kera Oyj:n henkilöstön määrä oli 277 vuonna 1997. Kera Oyj:llä on pääkonttori Kuopiossa, 3 piirikeskusta ja 15 aluekonttoria.

Kera Oyj:n rahoituspäätökset tehdään pääosin aluekonttoreissa yritystutkijan esityksen perusteella. Piirikeskus käsittelee myös jokaisen siltä pääkonttorin ratkaistavaksi menevän hankkeen. Rahoituspäätösten delegointi alemmalle organisaatiotasolle perustuu yhtiön viisiportaiseen riskiluokitukseen, joka

myös ohjaa rahoituspäätöksiä ja muita toimia yritysten kehittämiseksi. Kera Oyj:n johtokunta käsittelee rahoituspäätökset, jotka jo olevien vastuiden sekä myönnettujen mutta vielä nostamattomien luottojen kanssa ovat suuruudeltaan yli kahdeksan miljoonaa markkaa. Kera Oyj:n rahoitustoiminnan ja riskienhallinnan eräs keskeinen osa on asiakasyrityksiin kohdistuva yritystutkimustoiminta ja sitä tukeva toimiala-asiantuntemus.

Lähes kaikki Kera Oyj:n luotot ja takaukset yrityksille annetaan ilman turvaavia vakuuksia. Valtio tukee Kera Oyj:n toimintaa myöntämällä sen varainhankinnalle valtiontakauksia, antamalla korkotukisitoumuksia sekä vastaamalla osittain ilman turvaavaa vakuutta myönnettyistä luotoista ja takauksista aiheutuneista tappioista.

Vuonna 1997 Kera Oyj teki luottopäätöksiä noin 1,7 miljardin markan arvosta ja myönsi takauksia noin 300 miljoonan markan arvosta. Vuoden 1997 lopussa Kera Oyj:n luottokanta oli noin 6,3 miljardin markan suuruinen ja takauuskanta noin 370 miljoonaa markkaa.

Valtiontakuukeskus

Valtiontakuukeskus kuuluu kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalaan ja sen keskeiset tehtävät ovat viennin edistäminen sekä pienten ja keskisuurten teollisuusyritysten toimintaedellytysten parantaminen. Näitä tehtäviä takuukeskus hoitaa tarjoamalla yrityksille ja rahoittajille vientitakuuta ja valtiontakauksia. Vientitakuilla yritys tai rahoittaja voi suojautua vientikauppaan liittyviltä riskeiltä ja parantaa viennin rahoitusmahdollisuuksia. Takuukeskus myöntää myös takauksia pienten ja keskisuurten teollisuusyritysten riskirahoitukseen. Valtiontakuukeskuksesta säädetään Valtiontakuukeskuksesta annetussa laissa (111/1989). Takuukeskuksen hoidossa on valtion talousarvion ulkopuolinen valtiontakurahasto. Tästä rahastosta suoritetaan takuu- ja takauskorvaukset sekä Valtiontakuukeskuksen toiminnan muut kulut.

Valtiontakuukeskuksen palveluksessa oli vuoden 1997 lopussa 113 henkilöä. Takuukeskuksen aluetoiminnot siirtyivät sen omasta organisaatiosta työvoima- ja elinkeinokeskuksiin syyskuussa 1997. Valtiontakuukeskuksen päätoimipaikka on Helsingissä.

Valtiontakuukeskuksen tarjoamat vientitakuut ja valtiontakaukset sisältävät suunnitel-

mallista riskinottoa vientiyritysten rahoituksesta siten, että yritysten kasvua ja kehitystä edistetään terveellä pääomarakenteella sekä kilpailijamaihin nähden kilpailukykyisillä takuutuotteilla ennakoitavissa olevien kustannusten puitteissa. Vientitakuutoiminnan itse-kannattavuusvaatimus perustuu kansainväliin määräyksiin.

Valtiontakuukeskuksen toiminnan keskeisin tehtävä on Suomen vientiin ja sen rahoitusjärjestelyihin liittyvien poliittisten ja kaupallisten riskien kattaminen Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) alueen ulkopuolella. Vientitakuiden turvin järjestetyllä vientiluotto- ja projektirahoituksella on usein merkittävä vaikutus kilpailtaessa suurista pääomatavaratoimituksista. Erityisesti korkean riskin maihin tapahtuvan viennin osalta ongelmana on takuiden saataisuus yksityisiltä rahoitusmarkkinoilta.

Valtiontakuukeskus myönsi vuoden 1997 aikana takuita ja takauksia noin 14 miljardin markan arvosta. Sen kokonaisvastuut nousivat lähes 35 miljardiin markkaan vuoden 1997 lopussa. Kokonaisvastuista vientitakuiden osuus oli noin 29 miljardia. Alueellisesti merkittävimmät vientitakuuvastuut ovat Aasiassa. Pienten ja keskisuurten yritysten kokonaisvastuut olivat vuoden 1997 lopussa yhteensä noin 3,8 miljardia markkaa.

Fide Oy

Fide Oy:stä säädetään julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen korontasausyhtiöstä annetussa laissa (1136/1996). Yhtiö kuuluu kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalaan. Yhtiön tarkoituksena on toimia Suomesta tapahtuvan viennin rahoituksen edistämiseksi ja kehittämiseksi hallinnoimalla ensisijaisesti julkisesti tuettuun luotonantoon liittyvää korontasausjärjestelmää. Valtio vastaa yhtiön luottolaitosten kanssa tekemien korontasaus sopimusten nojalla luottolaitoksille maksettavasta korkotuesta. Fide Oy:n toiminta käynnistyi vuoden 1997 alussa. Sen palveluksessa on viisi henkilöä.

Finnfund

Teollisen yhteistyön rahasto Oy eli Finnfund on rahoitusyhtiö, jonka tavoitteena on edistää kehitys- ja siirtymätalousmaiden kanssa tapahtuvaa teollista yhteistyötä. Finnfundista säädetään Teollisen yhteistyön rahasto Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetussa

laissa (291/1979). Finnfund kuuluu ulkoasiainministeriön hallinnonalaan. Finnfund tarjoaa riskirahoitus- ja neuvontapalveluja. Yhtiö toimii kaupallisten rahoituspalvelujen täydentäjänä markkinoilla, joilta nämä palvelut puuttuvat tai joilla ne ovat riittämättömiä, sekä hankkeissa, joissa riskit ylittävät kaupallisen sektorin riskinottomahdollisuudet. Yhtiön toimintaa ovat ohjanneet kehitysyhteistyöpoliittiset tavoitteet. Viime vuosina Finnfundin toimintaa on kohdistunut myös Keski- ja Itä-Euroopan maihin.

Finnfund saa valtiolta korkotukea. Yhtiölle on myönnetty pysyvä poikkeusasema EY:n luottolaitosdirektiivien soveltamisesta.

Yhtiön palveluksessa oli 26 henkilöä vuoden 1997 lopussa. Vuonna 1997 Finnfund teki rahoituspäätöksiä noin 141 miljoonan markan arvosta. Voimassa oleva rahoituskanta oli noin 786 miljoonaa markkaa vuoden 1997 lopussa.

2.2. Nykytilan arviointi

Valtion erityisrahoitus ja rahoitusmarkkinat

Rahoitusmarkkinoiden nopeat muutokset ovat heijastuneet myös valtion erityisrahoitukseen. Kotimaisten erityisrahoituslaitosten perustaminen tapahtui 1960- ja 1970-luvulla lähes täysin säännösteltyjen rahoitusmarkkinoiden aikana silloisten tarpeiden mukaisesti. Kotimainen säästäminen ei tuolloin riittänyt investointien rahoittamiseen, vaikka teollisen pohjan laajentaminen oli elinkeinopolitiikan keskeinen tavoite. Rahoitusmarkkinoiden kokonaisluotonannosta valtion erityisrahoituslaitosten kautta ei kuitenkaan ole välittynyt enimmilläänkään kuin runsas viisi prosenttia. Erityisrahoituslaitosten merkitys onkin suurin ennen kaikkea riskien jaossa ja arvioinnissa, eli viennin rahoittamisessa, takuu- ja takaustoiminnassa sekä yritystutkimuksessa.

Rahoitusmarkkinoiden vapauttaminen 1980-luvulla muutti olennaisesti suomalaisia rahoitusmarkkinoita. Yritysten rahoitustoimintaympäristön uusiksi ominaisuuksiksi ovat tulleet positiivinen reaalikorko sekä oman ja vieraan pääoman yhtäläinen verokohtelu. Tämä on yhdessä parantuneen tulo-rahoituksen ja varovaisen investointikäyttäytymisen kanssa johtanut yritysten omavaraisuuden lisääntymiseen. Suomessa on viime vuosina siirrytty uuteen tilantee-

seen, jossa rahoituksen tarjonta ylittää sen kysynnän.

Yritysten ulkoisesta rahoitustarpeesta pääosan kattaa luotto- ja vakuutuslaitosten välittämä rahoitus, josta lähes puolet on talletuspankkien välittämää. Kehityssuuntia ovat arvopaperistuminen ja vähitellen myös pääomasijoitustyyppisen rahoituksen yleistymisen. Julkisen sektorin toiminnan painopiste on siirtynyt entistä enemmän rahoitusmarkkinoiden vakauden ja toimintaedellytysten turvaamiseen, toisin sanoen rahoituksen välityksen toimintaedellytyksiin ja monipuolistamiseen. Viime vuosina on tavoiteltu erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten vientitoiminnan lisääntymistä. Myös investointien on odotettu lisääntyvän ja parantavan työllisyystilannetta.

Tulevaisuudessa voidaan rahoitusmarkkinoiden muutosten arvioida jatkuvan. Tähän vaikuttavat teknologian ja tietoliikenteen kehittyminen, maailmantalouden integraatio ja kilpailun lisääntyminen. EU:n sisämarkkinoilla rahoituksen kysyntään vaikuttaa myös valtioiden lainanoton vähentyminen. EMU:n kolmas vaihe tulisi kiihdyttämään rahoitusmarkkinoiden muutoksia. Samalla lisääntyisivät sijoittajien hajautusmahdollisuudet ja rahoituksen kysyjien vaihtoehdot. EU:n yhteinen valuutta poistaisi kurssiriskit talous- ja rahaliiton alueen sisällä ja loisi edellytyksiä markkinoiden integraatiolle. Kilpailun lisääntyminen merkitsee myös toimialan ylikapasiteetin purkamista. Toimialaliikumukset ja fuusiot yli rajojen lisääntyvät. Perinteiset jakelutiet saavat rinnalleen uusia ja rahoitusinnovaatioita otetaan käyttöön entistä nopeammin.

Rahoitusmarkkinoiden kehitys pienentää todennäköisesti myös nykymuotoisen julkisen erityisrahoituksen tarvetta. Eläkkeiden rahastoinnista johtuva säästövarojen kasvu yhdessä julkisen velanoton supistumisen kanssa pakottaa yksityiset rahoituksen tarjoajat laajentamaan ja monipuolistamaan sijoituskohteitaan. Kilpailu pakottaa ne myös etsimään asiakkaita myös alempia katteita ja suurempaa riskiä sisältäviltä kohdemarkkinoilta.

Tulevaisuudessa rahoitusmarkkinoille jää kuitenkin edelleen puutteita ja siten tarvetta julkiselle erityisrahoitukselle. Tällaisia ovat ainakin viennin pitkäkestoisten riskien kattaminen sekä pienten ja keskisuurten yritysten luotonantoon liittyvä riskinjako. Vakuuksien puutetta voidaan myös pitää pienten ja kes-

kisuurten yritysten luotonsaannin ongelmana. Lisäksi uusien innovatiivisten yritysten perustaminen sekä siirtymätalouksiin suuntautuvan liiketoiminnan rahoitusongelmat vaativat julkisen erityisrahoituksen toimia.

Vientitakuut ja projektirahoitus

Valtiontakuukeskuksen harjoittaman vientitakuutoiminnan merkitystä suomalaisen vientiteollisuuden kilpailukyvyn kannalta on korostettu erityisesti teollisuuden piirissä. Viennin rahoitusjärjestelyihin liittyvä vientitakuiden kysyntä on viime vuosina suuntautunut aiempaa selvemmin viennin avaintoimialoille suuriin pääomatarakauppoihin. Vientitakuuvastuiden osuus takuukeskuksen kokonaisvastuista on yli 90 prosenttia. Valtiontakuukeskuksen rahoitusjärjestelyissä toteutuu usein riskinjako koti- ja ulkomaisten luottolaitosten kanssa.

Eryityisesti projektirahoituksen merkitys on 1990-luvulla kasvanut. Projektirahoituksessa vakuuksista ja eri sopimusosapuolten sitoumuksista muodostetaan kokonaisuus, johon voi sisältyä myös esimerkiksi kiinnityksiä ja sulkutilijärjestelyjä. Projektirahoitus koskee yleensä suuria hankkeita ja usein tarkoituksena on uuden tuotantolaitoksen rakentaminen. Projektirahoituksen käyttö on keskittynyt tiettyihin maihin sekä Suomen viennin tärkeille toimialoille.

Yritysten vientikaupat työllistävät välillisesti alihankintojen kautta useita pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Pienten ja keskisuurten yritysten vientitakuiden kysyntä on kohdistunut lähinnä lyhytaikaisten vientisaatavien turvaamiseen. Valtiontakuukeskuksen osamista vientitakuutoiminnassa olisi tarkoituksenmukaista voida nykyistä laajemmin hyödyntää myös pienten ja keskisuurten yritysten pyrkimyksissä lisätä vientitoimintaa.

Valtiontakuukeskuksen toiminnasta merkittävä osa kohdistuu teollisuuden vientitoiminnan riskien kattamiseen ja riskinjakoon. Takuukeskuksen pieneen ja keskisuureen teollisuuteen kohdistuva takaus- ja takuutoiminta on kehittynyt viime vuosina erityisesti monien rahoittajien keskinäiseen riskinjakoon perustuvan tuotekehitystyön myötä. Takuukeskuksen palveluiden saatavuus on parantunut ensi vaiheessa takuukeskuksen alueverkoston kautta ja työvoima- ja elinkeinokeskusten toiminnan käynnistyttyä syyskuussa 1997.

Kilpailunäkökohtia

Valtion erityisrahoituksen tulee kohdistua rahoitusmarkkinoiden toiminnallisiin puutteisiin, eikä sen tule vääristää kilpailutilannetta. Rahoituspalveluista luotonantoa kilpailuneutraalimpana vaihtoehtona voidaan pitää taakustoimintaa, koska se kohdistuu yksityisen rahoittajan asiakkaalle antamaan luottoon. Valtion erityisrahoitustoiminnan painopisteen tulisi siirtyä tulevaisuudessa nykyistä enemmän riskinjakoon.

Valtion tulisi myös hyödyntää erityisrahoituksessa yksityisten rahoituslaitosten jakeluverkostoa. Tällainen toimintamalli olisi kustannustehokas ja rahoitusmarkkinoiden yleisen kilpailutilanteen kannalta neutraali tapa toimia. Esimerkkinä tällaisesta mallista ovat Fide Oy:n toiminta valtion OECD-ehtoisten luottojen korontasausjärjestelmän hallinnoijana sekä Valtiontakuukeskuksen riskinjakomalli, jossa takuukeskus jakaa riskiä pankkien kanssa tietyin ehdoin.

Yksityisen rahoitussektorin kanssa jossain määrin kilpaileviin palveluihin voidaan arvioida kuuluvan Valtiontakuukeskuksen lyhytkestoisia kaupallisia viennin riskejä kattavat takuut. Takuukeskuksen tarkoituksena on kuitenkin vetäytyä tästä markkinaehtoisesta lyhyen maksuajan vientitakuutoiminnasta siten, että uusi yhtiö ei sitä enää harjoittaisi.

Myös pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettävien valtion luottojen osalta tulee rahoitusmarkkinoiden yleiset kilpailunäkökohdat ottaa huomioon. Valtion erityisrahoitusyhtiön tulisi keskittyä korjaamaan markkinaehtoisesta rahoituksen toiminnallisia puutteita.

Toimintojen erillisyys ja päällekkäisyys

Nykyisin valtion erityisrahoituslaitokset ovat toiminnallisesti erillään. Tämä ei edistä valtion taloudellisten voimavarojen tehokasta hyödyntämistä. Myöskään Valtiontakuukeskuksen ja valtion yhtiömuotoisten rahoituslaitosten osaamista ja asiantuntemusta ei valitsevan rakenteen vuoksi voida täysimääräisesti hyödyntää laitosten välillä.

Kera Oy:n nykyistä alueellista palveluverkkoa voidaan pitää kattavana ja toimivana. Yhtiö ei ole toistaiseksi juurikaan voinut osallistua yritysten kansainvälistymisen rahoitukseen.

Keskenään päällekkäisiä toimintoja ja tuotteita on pienille ja keskisuurille yrityksille

suunnattujen takausten osalta Valtiontakuukeskuksella ja Kera Oyj:llä. Finnfundin harjoittama projektirahoitus voi eräissä tapauksissa olla Valtiontakuukeskuksen vientitakuu- ja projektirahoitustoimintaa täydentävää. Kera Oyj ja Finnfund myöntävät myös pitkäaikaisia investointilainoja keskisuurille ja suurille yrityksille. Yritystutkimuksessa päällekkäistä ja osin rinnakkaista toimintaa on lähinnä Kera Oyj:llä ja Valtiontakuukeskuksen pk-asiakaspalvelulla. Runsas neljäsosa takuukeskuksen asiakkaista on myös Kera Oyj:n asiakkaita.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Valtion erityisrahoituksen strategiset lähtökohdat

Valtion elinkeinopolitiikan tavoitteena on yritystoiminnan, työllisyyden ja tuotannon sekä kansainvälistymisen edistäminen. Alueelliseen kehitykseen vaikuttaminen muodostaa osan yhtiön toiminnasta, kuten nykyisin Kera Oyj:ssä. Valtion talouteen ja rahoitussektoriin kohdistuu huomattavia menojen alentamispaineita, jotka entisestään lisäävät tehokkuusvaatimuksia. Tämä vaikuttaa myös valtion erityisrahoituslaitoksiin.

Esityksen tavoitteena on valtion erityisrahoituksen uudistaminen siten, että se osaltaan edistäisi markkinaehtoisen yritysrahoituksen kehittymistä ja yksityisten rahoittajien toimintaedellytyksiä. Valtion erityisrahoituksen tulisi pääasiallisesti kohdistua rahoitusmarkkinoiden toimintapuutteiden korjaamiseen. Tämän periaatteen mukaisesti valtion tulee tuottaa sellaisia rahoituspalveluja, jotka ovat tarpeen elinkeinopoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja joita yksityiset toimijat eivät tarjoa riittävästi tai kohtuullisin ehdoin.

Toteutuessaan EMU:n kolmas vaihe merkitsee muutoksia niin yritysten kuin rahoittajienkin toimintaan. Yhteinen valuutta madaltaa pienten ja keskisuurten yritysten vientikynnystä. Toisaalta sekä rahoitusmarkkinoiden että yritysten kannalta on oletettavissa, että markkinoiden kilpailutilanne kiristyy. Valtion erityisrahoitus vastaa parhaiten uusiin kysyntä- ja tehokkuusvaatimuksiin toimiessaan yhden yhtiön puitteissa.

Valtion erityisrahoituksen saatavuutta maan eri alueilla on tarkoituksenmukaista lisätä nykyistä toimivamman yhteistyöverkon ja palvelurakenteen luomiseksi yhdessä työvoima- ja elinkeinokeskusten kanssa. Eri rahoituspalvelujen yhteisvaikutus asiakkaalle sekä toiminnallinen yhteistyö ja työnjako eri osapuolten kesken on parhaiten toteutettavissa yhden erityisrahoitusyhtiön puitteissa.

Valtion erityisrahoituksen tulee kohdistua markkinoiden toimintapuutteisiin, eikä se saa vääristää kilpailua. Tulevaisuudessa valtion roolin tulisi painottua yhä enemmän riskinjakoon ja markkinaehtoisten toimijoiden jakeluverkoston hyödyntämiseen.

EMU:n kolmanteen vaiheeseen varautuminen

EMU:n kolmannen vaiheen alkaminen tulee olennaisella tavalla vaikuttamaan rahoitusmarkkinoiden toimintaympäristöön. Esityksen yhtenä tärkeänä tavoitteena on valtion erityisrahoitusta organisatorisesti uudistettaessa varautua tähän muutokseen. EMU:n kolmannessa vaiheessa EU:n jäsenvaltioiden julkisten ja yksityisten toimijoiden käyttöön otetaan yhteinen raha, jolloin jäsenvaltioiden väliset valuuttarajat poistuvat.

On oletettavaa, että EMU:un siirryttäessä jäsenvaltioiden rahoitusmarkkinoiden ominaispiirteet alkavat yhdensuuntaistua. Rahoitusmarkkinoita ja yleisesti myös muita elinkeinoelämän sektoreita koskeva kilpailun kiristyminen vaikuttaa myös arvopaperimarkkinapaikkoihin ja niiden tukipalveluihin. Rahoitusmarkkinoilla toiminnan painopiste siirtyy nykyistä enemmän pankkirahoituksesta pääomamarkkinoille, joilla yritykset hakevat rahoitusta joukkovelkakirjalainoilla ja osakeanneilla suoraan sijoittajilta. Tällöin yritysten kannalta oman pääoman merkitys tulee korostumaan vieraaseen pääomaan verrattuna. Myös joukkovelkakirjamarkkinoiden lisääntyvä likviditeetti ja alhaiset korkomarginaalit tulevat kiihdyttämään yritysten rahoituksen siirtymistä pankkiluotoista joukkovelkakirjalainoihin.

EMU:n kolmannen vaiheen alkaminen vaikuttaa rahoitusmarkkinoilla myös julkisen sektorin asemaan. Rahoitusmarkkinoiden toiminnallisten puutteiden voidaan olettaa yleisesti vähenevän markkinoiden kehittyessä ja niiden tehokkuuden kasvaessa. Euroopalaisilla rahoitusmarkkinoilla tultaneen valtion tukeman rahoituksen käyttöaluetta ny-

kyisestä rajoittamaan Euroopan yhteisön säästötoimien ja jäsenvaltioita velvoittavien kansainvälisten sopimusten nojalla. EMU:ssa tultaneen seuraamaan erityisesti rahoitusmarkkinoiden toimivuutta ja rahoituksen tarjoajien kilpailuneutraliteettia haittaavia tekijöitä. Esimerkiksi ilmaisen tai yleiseen markkinahintaan nähden alihinnoitellun rahoituksen tarjoaminen voi tietyissä tapauksissa olla tällaista markkinoiden toimivuutta haittaavaa toimintaa.

Yleinen korkotason alentuminen, rahoitusmarkkinoiden kehittyminen ja kilpailun aiheuttama korkomarginaalien kaventuminen tulee vähentämään julkisten erityisrahoituspalvelujen edullisuutta eurooppalaisilla rahoitusmarkkinoilla. Tämän vuoksi valtion erityisrahoituslaitosten osalta ei olisi tarkoituksenmukaista, eikä välttämättä mahdollistakaan lisätä tarjottavan rahoituksen määrää tai etsiä uusia markkina-alueita tulorahoituksen pitämiseksi riittävä, kuten yksityiset rahoituslaitokset vastaavassa tilanteessa tekevät. EMU:n kolmannen vaiheen myötä rahoitusmarkkinoiden transaktiokustannusten merkityksen lisääntyminen asettaa valtion erityisrahoituslaitoksille samanlaisia kustannustehokkuusvaatimuksia kuin yksityisillekin yrityksille. Tämä odotettavissa oleva kehitys tulee vaikuttamaan myös Suomessa valtion erityisrahoituspalveluihin. Uusi erityisrahoitusyhtiö voisi nykyisiä valtion erityisrahoituslaitoksia tehokkaammin ja joustavammin sopeutua EMU:n kolmannen vaiheen mukanaan tuomiin rahoitusmarkkinoiden toimintaympäristön muutoksiin.

Julkisen rahoituksen läpinäkyvyys

Esityksen tavoitteena on myös lisätä julkisen rahoituksen läpinäkyvyyttä. Näin voitaisiin laskennallisesti nykyistä tarkemmin arvioida julkisen rahoituksen määrää ja vaikuttavuutta. Tämä voitaisiin toteuttaa rahoituksen hinnoittelu- ja seurantalaskentaa kehittämällä.

Hinnoittelulaskennassa on tarkoituksena erotella rahoitusteoreettisesti oikea hinta ja asiakasyritykselle suunnattava tukielementti, jolloin tuen vaikuttavuuden arviointi helpottuu. Seurantalaskentaan liittyä erityisesti tukimuotojen selkeä raportointi tuloslaskelmassa, erittelyt tilinpäätöstiedoissa ja vaikuttavuusarviointit. Hinnoittelu- ja seurantalaskennan vertaamisella voidaan ohjata hinnoit-

telia oikeaan suuntaan tuelle asetetut tavoitteet huomioon ottaen.

3.2. Keskeiset ehdotukset

Valtion erityisrahoituksen kokoaminen yhteen

Esityksessä ehdotetaan perustettavaksi uusi valtion erityisrahoitusta hoitava julkinen osakeyhtiö, johon yhdistettäisiin Kera Oyj:n ja Valtiontakuukeskuksen toiminnot. Yhtiö kuuluisi kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalaan. Kauppa- ja teollisuusministeriöstä säädettäisiin nimenomaisesti toimivaltaisena ministeriönä yhtiön laajan tehtäväalueen vuoksi. Yhtiö jatkaisi nykyisten Kera Oyj:n luotto- ja takauspalveluiden sekä Valtiontakuukeskuksen takuu- ja takauspalveluiden tarjoamista yrityksille.

Yhtiön rahoitustoiminta muodostuisi siten:
— vientitakuu- ja erityistakaustoiminnasta, sekä

— pienille ja keskisuurille yrityksille suunnattavasta takaustoiminnasta ja luotonannosta.

Tämän lisäksi yhtiö harjoittaisi erityisesti rahoitukseen liittyvää neuvontaa ja koulutusta. Yhtiö kehittäisi tarkoituksensa ja tavoitteidensa mukaisesti myös uusia rahoituspalvelutuotteita.

Viennin ja kansainvälistymisen rahoitus

Valtiontakuukeskuksen vientitakuu-, projektirahoitus- ja niitä tukevat toiminnot siirtyisivät uuden yhtiön keskeiseksi tehtäväalueeksi. Takuukeskuksen tuotteiden jakelukanavat laajenisivat nykyisestä valtakunnallisesti laajan pienen ja keskisuuren yrityssektorin ulottuville, mikä avaa uusia mahdollisuuksia pk-yritysten viennille. Uuden yhtiön tavoitteena olisi varmistaa julkisesti tuetun viennin rahoitusjärjestelmän kansainvälinen kilpailukyky, jonka merkitys on keskeinen elinkeinoelämälle. Yhtiön tarjoamien vientitakuujärjestelyjen tulisi olla kilpailukykyisiä muiden maiden vastaavien järjestelmien kanssa.

Sitoumusten yhteisarvolla mitattuna vientitakuutoiminta tulee muodostamaan uuden yhtiön merkittävimmän toimintamuodon. Valtiontakuukeskuksen vientitakuu- ja erityistakaussitoumusten yhteismäärä vuoden 1997 päättyessä oli noin 32 miljardia markkaa. Tästä määrästä vientitakuiden osuus oli

yli 28,7 miljardia markkaa. Erityistakaussitoumuksilla tarkoitetaan tässä alustakauksia, ympäristönsuojelutakauksia sekä perusraaka-ainetakuita. Valtion erityisrahoituksen merkityksen erityisesti vientitakuutoiminnan osalta voidaan olettaa säilyvän ainakin nykytasollaan tulevina vuosina. Vientitakuilla on myös jatkossa erittäin tärkeä merkitys Suomen vientiteollisuudelle erityisesti suurten yksittäisten vientiprojektien vakuuttamiseksi sekä kaupallisten että poliittisten riskien varalle.

Pk-sektorin luotto- ja takaupalvelut

Asiakasmäärillä mitattuna pk-yritysten luotto- ja takaustoiminta muodostaa uuden yhtiön merkittävimmän toimintalohkon. Kera Oyj:n nykyinen asiakaskanta oli vuoden 1997 päättyessä yli 17 000 asiakasta, joista valtaosa oli kaikkein pienimpiä yrityksiä. Kera Oyj:n ja Valtiontakuukeskuksen takauksien yhteenlaskettu arvo oli vuoden 1997 lopussa noin 2 miljardia markkaa. Valtiontakuukeskuksen osalta tähän määrään luetaan eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista annetussa laissa (375/1963) tarkoitettut teollisuustakaukset sekä takuukeskuksen vakauttamistakaukset ja pääomatakuut.

Uuden yhtiön rooli muodostuu tärkeäksi juuri aloittavien yritysten keskuudessa. Näillä yrityksillä mahdollisuudet saada markkinaehtoisia luottoja tai takauksia ovat kaikkein vähäisimmät puutteellisten vakuuksien vuoksi. Uuden erityisrahoitusyhtiön tärkeä elinkeinopoliittinen tehtävä olisi juuri turvata ilman turvaavia vakuuksia tapahtuvan rahoituksen saatavuutta.

Uusi yhtiö kehittäisi yhteistyötä työvoimaja elinkeinokeskusten kanssa. Tehokkuuden paraneminen luo edellytyksiä sekä palvelujen parantamiseen että rahoituksen hallintokustannusten alentamiseen. Tavoitteena on, että valtion erityisrahoituksen kannattavuutta voidaan parantaa ja tukitarpeita vähentää korottamatta rahoituspalvelujen hintoja ja heikentämättä laatua. Uudistus mahdollistaa toiminnan nykyistä vahvemman painopisteen siirtämisen luototustoiminnasta riskinjakoon tulevaisuudessa.

Elinkeinopoliittisin perustein yhtiölle voitaisiin antaa rahoitukseen liittyviä erityistehäviä, joita valtio voisi tukea. Esimerkkinä mainitusta voisivat olla Kera Oyj:n pienyrittäjä- ja naisyrittäjälainojen tapaiset tuotteet sekä alueellisin perustein annettu korkotuki.

Uuden yhtiön toiminnan ja yhtiön saaman julkisen rahoituksen läpinäkyvyyttä lisättäisiin tukijärjestelmän selkeyttämällä ja taloushallintojärjestelmän kehittämisellä.

Yhtiö voisi toimia myös EU:n kautta kana-voitavan rahoituksen välittäjänä. Yhtiön pieniin ja keskisuuriin yrityksiin kohdistuvaan rahoitustoimintaan voisi myös soveltua hyvin EU:sta kanavoitavan rahoituksen ja EU:n rahoitusohjelmien välittäminen suomalaisille yrityksille.

Pääomasijoitustoiminta erilleen

Uusi erityisrahoitusyhtiö ei harjoittaisi ammattimaista pääomasijoitustoimintaa rahastosijoitusten muodossa (venture capital, private equity). Pääomasijoittaminen poikkeaa toimintatavaltaan ja luonteeltaan luotto- ja takaustoiminnasta. Yksityisellä rahoitussektorilla niin sanottu captive-pääomasijoitustoiminta on pyritty eriyttämään riittävällä omistusjärjestelyillä luotto- ja takaustoiminnasta. Eräänä perusteena tähän on pyrkimys riippumattomaan päätöksentekoon ja sijoittajien tasapuoliseen kohteluun. Valtion erityisrahoitusyhtiölle oma pääomasijoitustoiminta olisi yhtiön kilpailuneutraliteetin kannalta soveltumatonta myös siksi, että yhtiö myöntäisi valtion pääomatakuista annetussa laissa (594/1992) tarkoitettuja takauksia pääomasijoituksiin.

Valtion pääomasijoitustoimintaa olisi tar-koitus tehostaa selkeyttämällä työnjakoa sekä suuntaamalla toimintaa niin sanottuun tukkutoimintaan rahastojen rahastona. Toimintaa tulisi suunnata myös aloittavien yritysten rahoittamiseen. Julkisen rahoituksen tulisi näin lisätä kasvuyritysten rahoitusmahdollisuuksia kehittämällä pääomasijoittamisen edellytyksiä ja edistämällä yrittäjyyttä.

Yhtiön toiminnan käynnistäminen

Yhtiön toiminta käynnistyisi jo ennen Kera Oyj:n ja Valtiontakuukeskuksen toimintojen siirtämistä siihen. Yhtiön perustamisen jälkeen valtion omistamat Kera Oyj:n osakkeet siirrettäisiin sen omistukseen ja aluksi uusi yhtiö toimisi holding-yhtiönä. Kera Oyj:n osakkeet siirrettäisiin erityisrahoitusyhtiön omistukseen osakeyhtiölain (734/1978) edellyttämällä tavalla käyvistä hinnasta. Valtioneuvosto oikeutettaisiin vahvistamaan käypä hinta, joka määrättäisiin apporttiarvoksi. Tytäryhtiöksi siirtynyt Kera Oyj fuusioitaisiin

erityisrahoitusyhtiöön niin sanotulla tytäryhtiöfuusioilla samalla kun Valtiontakuukeskuksen toiminnot liitettäisiin uuteen yhtiöön. Valtiontakuukeskuksen osalta kysymys olisi lähinnä irtaimen omaisuuden ja liiketoimintojen apportoinnista osaksi uuden yhtiön pääomaa.

Taloudelliset toimintaperiaatteet

Erityisrahoitusyhtiön toiminta perustuisi itsekannattavuustavoitteeseen. Tämä tarkoittaisi sitä, että rahoituksen tuotoilla tulee kattaa jälleenrahoituksen ja oman toiminnan kulut sekä luottotappiot. Itsekannattavuusvaatimus koskisi sitä osaa yhtiön toiminnasta, jota ei nimenomaisesti laissa säädettyjen tai valtion talousarviossa vahvistettujen valtion alue- tai elinkeinopoliittisten tavoitteiden vuoksi erikseen tueta asianomaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Itsekannattavuusvaatimus koskee erityisesti vientitakuutoimintaa, jota koskevat itsekannattavuusvaatimukset on määritelty Suomea sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa.

Itsekannattavuusvaatimus koskisi vientitakuutoiminnan lisäksi myös pk-luottotusta ja takaustoimintaa kuitenkin siten, että valtio voisi tukea sekä alueellisen korkotuen ja erityiskorkotuen että luotto- ja takaustappiokorvauksen muodossa yhtiötä. Näihin sisältyvä tukielementti kuitenkin vain kulkisi yhtiön taseen kautta, ja sen lopullisia hyödynsajia ovat erityisrahoitusyhtiön asiakkaat.

Ehdotuksen mukaisilla säännöksillä ja yhtiön toimintapolitiikan alemmanasteisella ohjeistuksella pyritään varmistamaan, että yhtiön toiminta kohdistuu rahoitusmarkkinoiden toimintapuutteiden korjaamiseen. Yhtiö ei kilpailisi markkinaehtoisen rahoitusjärjestelmän kanssa. Tämän johdosta valtion erityisrahoituksen merkittävin toimintakenttä on jatkossakin sellaisille yrityksille suuntautuva luotto- ja takaustoiminta, joiden käytössä olevien turvaavien vakuuksien määrä ei ole riittävä.

Ilman turvaavia vakuuksia tapahtuvaan luottotoimintaan liittyvän riskinjoon ohella valtio voisi kohdistaa erityisrahoitusyhtiön taseen kautta erityisrahoitusyhtiön asiakasyritysten hyväksi koituvia tukia. Näitä olisivat alueellinen korkotuki ja erityiskorkotuki.

Alueellisella korkotuella ja erityiskorkotuella alennettaisiin asiakasyrityksille myönnettävän rahoituksen hintaa eli pienennettä-

siin korkomarginaalia siitä tasosta, jonka yhtiö muuten joutuisi perimään itsekannattavuustavoitteen saavuttamiseksi. Alueellinen korkotuki ja erityiskorkotuki ovat siten asiakasyrityksille suunnattavia yritystukia, joihin sovelletaan normaaleja yritystukia koskevia periaatteita. Alueellinen korkotuki kohdistuisi luottoihin, joita voidaan myöntää sellaisten yritysten hyväksi, jotka sijaitsevat alueiden kehittämisestä annetun lain 7 §:ssä tarkoitettulla kehitysalueen I ja II tukialueella tai rakennemuutosalueella. Tuen suuruus porrastettaisiin alueellisesti.

Erityiskorkotukia kohdistettaisiin esimerkiksi Kera Oyj:n käytössä nykyisin oleviin pienyritystä- ja naisyritystälainoihin. Näillä tukimuodoilla edistettäisiin erityisesti aloittavaa yritystoimintaa ja ne perustuisivat kyseisten luottojen suhteellisesti suuriin hallinnollisiin kustannuksiin. Tällaisilla selvästi kohdistetuilla tuilla olisi jatkossakin tärkeä elinkeinopoliittinen merkitys erityisrahoitusyhtiön toiminnassa.

Valtioneuvosto vahvistaisi alueellisen korkotuen ja erityiskorkotuen tarkemmat ehdot.

Yhtiölle valtion talousarviossa osoitettava luotto- ja takaustappiokorvaus on elinkeinopoliittinen väline, jolla voidaan alentaa erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettävän rahoituksen hintaa. Tämän ansiosta erityisrahoitusyhtiö voi jättää huomioon ottamatta merkittävän osan asiakasriskistä luoton tai takauksen hinnassa. Valtioneuvosto päättäisi vuotuisen luotto- ja takaustappiokorvauksen tarkemmat ehdot. Kera Oyj:n osalta noudatetun käytännön mukaisesti tappiokorvausta ei maksettaisi kuin osalle luottotappioista. Kera Oyj:n osalta korvauksilla on katettu noin puolet luottotappioista. Ehdotuksen mukaan luotto- ja takaustappiokorvauksilla voitaisiin jatkossakin kattaa uuden yhtiön luotonannosta ja takaustoiminnasta syntyvää tappiota.

Yhtiön toimintaa tukemaan tarkoitettu tukimuoto olisi ehdotuksen mukaan toimintatuki. Tuella voitaisiin kattaa niitä kustannuksia, joita yhtiölle syntyy rahoituksen liittyvistä tutkimuksista ja selvityksistä sekä yrityksen harjoittamasta yritysten kehittämis- ja palvelutoiminnasta ja neuvonnasta. Toimintatuki korvaisi osittain Kera Oyj:n kohdalla käytössä olleen niin sanotun peruskorkotuen. Erona peruskorkotukeen olisi toimintatuen määrätymäinen tiettyjen laissa tarkoitettujen, syntyneiden kustannusten perusteella. Toimintatuen käyttöönotto selkeyt-

täisi julkisen tuen merkitystä valtion erityisrahoituksessa ja lisäksi sen läpinäkyvyyttä, mikä puolestaan helpottaa toiminnan tehokkuuden arviointia. Valtioneuvosto vahvistaisi toimintatuen määrän ja ehdot.

Valtion vastuu

Ehdotuksen mukaan sekä vientitakuu- että takaustoiminta tapahtuisi valtion vastuulla. Tämä tarkoittaisi sitä, että sekä yhtiön antamalla vientitakuilla ja erityistakauksilla että pk-takauksilla olisi valtion takaus. Erityisesti vientitakuutoiminnassa takuusitoumuksen antajan eli vientitakuuyhteisön kyvyllä vastata sitoumuksistaan kaikissa olosuhteissa on keskeinen merkitys. Tämän vuoksi kansainvälisesti on vakiintunut, että vientitakuuyhteisöjen antamalla sitoumuksilla on valtion takaus.

Ehdotuksen mukaan erityisrahoitusyhtiön antamalla kaikilla takuu- ja takaussitoumuksilla olisi valtion laillinen takaus. Tämä olisi muotoiltu siten, että valtio vastaa yhtiön antamista takuu- ja takaussitoumuksista, jos yhtiö ei lain mukaisessa menettelyssä toteutun maksukyvyttömyyden vuoksi kykene vastaamaan sitoumuksistaan. Takuu- tai takaussitoumukseseen perustuva vaatimus tulee siten kohdistaa ensiksi yhtiöön, ja valtion vastuu toteutuisi, jos tällaista takuuta tai takausta koskeva maksuvelvollisuus olisi vahvistettu erityisrahoitusyhtiölle, eikä yhtiö olisi sitä täyttänyt.

Yhtiön suhde luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin

Erityisrahoitusyhtiöön ei sovellettaisi luottolaitoslakia. Se voisi kuitenkin hankkia rahoitusta yleisöltä (joukkovelkakirjalainat), kuten Kera Oyj on luotonantonsa jälleerahoittamiseksi tehnyt. Yhtiölle haettaisiin pysyvää poikkeusasemaa (PE-status) EY:n luottolaitosdirektiivien soveltamisalasta. Ennen poikkeuksen saamista luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta ja direktiivin 77/780/ETY muuntamisesta annettun toisen direktiivin 89/646/ETY, jäljempänä *toinen luottolaitosdirektiivi*, 3 artiklassa asetetaan takaisin maksettavien varojen hankkimisen osalta edellytykseksi sijoittajien suojan järjestäminen, joten käytännössä yhtiö ei voisi ilman valtioneuvoston hankkia

yleisöltä rahoitusta siirtokelpoisilla velkakirjoilla, joita olisivat lähinnä joukkovelkakirjalainat. Kera Oyj:n ottolainauksesta noin puolet on hankittu tällaisilla rajoittamattomasti siirtokelpoisilla joukkovelkakirjalainoilla.

Yhtiön arvioidaan saavan pysyvän poikkeusaseman luottolaitosdirektiivien soveltamisesta varsin nopeasti. Poikkeusasemaa koskevat keskustelut komission kanssa on aloitettu. Pysyvän poikkeusaseman saamisen jälkeen yhtiön jälleerahoituksen hankkiminen voi tapahtua ilman edellä selostettuja rajoituksia. Ennen pysyvän poikkeusaseman saamista jälleerahoitus yleisölle siirrettävissä olevilla velkakirjoilla tehtäisiin ehdotuksen mukaan mahdolliseksi valtion takauksella. Jälleerahoitukselle velkakirjoilla, jotka eivät ole siirrettävissä, ei ole estettä ennen pysyvän poikkeusaseman saamista.

Valtion takauksella sekä vientitakuu- että pk-takaussitoumuksille on keskeinen merkitys yhtiön antamien sitoumusten luottolaitoslain mukaiselle riskiluokitukselle asiakasyritysten rahoittajapankkien taseessa. Ehdotuksen mukaisessa järjestelmässä yhtiön antamat sitoumukset luokiteltaisiin valtion antamien sitoumusten veroisiksi (0-riskiluokka), mikä koituisi asiakasyritysten eduksi muun muassa niiden saaman rahoituksen hinnassa. Uuden yhtiön pk-takausten osalta luokittelu osittain paranisi nykytilanteeseen verrattuna, kun Kera Oyj:n myöntämät takaukset arvostettaisiin luottolaitoslain niin sanottuun 0-riskiluokkaan niiden oltua luottolaitosten sitoumuksia koskevassa 20 prosentin riskiluokassa.

Yhtiön valvonta

Erityisrahoitusyhtiön jäädessä luottolaitoslain soveltamisen ulkopuolelle siihen ei sovellettaisi vakavaraisuusvaatimusta eikä riskikeskittymäsäännöksiä, eikä yhtiö kuuluisi rahoitustarkastuksen valvonnan piiriin. Tämä merkitsisi muutosta nykytilanteeseen, koska Kera Oyj:hin on sovellettu luottolaitoslainsäädäntöä eräin poikkeuksin, ja se on myös ollut rahoitustarkastuksen valvonnassa. Kera Oyj:n toiminta ja tarkoitus eroaa tavanomaisesta luottolaitostoiminnasta. Valtiontakuukeskus ei ole ollut rahoitustarkastuksen valvonnassa.

Uuden yhtiön toiminnan painopistealueet muodostuisivat vientitakuu- ja erityistakaus-toiminnasta sekä pieniin ja keskiuuriin yrityksiin kohdistettavasta luotto- ja takaustoi-

minnasta. Uudella yhtiöllä olisi selkeä elinkeino- ja aluepoliittinen tehtävä rahoitusmarkkinoiden toiminnallisten puutteiden korjaajana. Valtio omistaisi uuden yhtiön koko osakekannan ja viime kädessä vastaisi yhtiön toiminnasta. Yhtiön omistajavalvonnasta vastaisi kauppa- ja teollisuusministeriö. Koska yhtiöön ei sovellettaisi luottolaitoslakia, ei yhtiö kuuluisi rahoitustarkastuksen valvonnan piiriin. Ministeriö kuitenkin noudattaisi yhtiön valvonnassa soveltuvien osin rahoitustarkastuksen luottolaitosten valvonnassa noudattamia periaatteita. Yhtiöllä ja yhtiön tilintarkastajalla olisi velvollisuus antaa ministeriölle valvontaa varten kaikkea ministeriön tarpeelliseksi katsomaa tietoa. Ministeriön tiedonsaantioikeus olisi siten laaja.

Kauppa- ja teollisuusministeriössä tultaisiin pitämään erillään toisaalta erityisrahoitusyhtiön omistajavalvonta ja toisaalta hallintoelinedustautuminen sekä muu yhtiötä koskevien asioiden käsittely. Ministeriössä osoitettaisiin riittävät henkilövoimavarat valvontatehtävistä huolehtimiseen. Uuteen yhtiöön kohdistuisi myös valtioneemistöisten osakeyhtiöiden toiminnan tarkastuksesta annetun lain (968/1947) mukainen valtioneuvoston tarkastusviraston tarkastus ja valvonta.

Verotuksellinen asema

Huolimatta yhtiön tietyistä erityisasemasta valtion erityisrahoitusyhtiönä yhtiötä ei ehdoteta vapautettavaksi tulo- ja arvonlisäverovelvollisuudesta. Tältä osin Kera Oyj:llä ollut verovapaus poistuisi. Normaali verostatus vähentää valtion erityisrahoituksen erityisasemaa suhteessa markkinaehtoiisiin toimijoihin. Yhtiö maksaisi siten muiden yhtiöiden tavoin voitollisesta tuloksestaan tuloveroa. Arvonlisäverovelvollisuuden merkitys jäisi vähäiseksi yhtiön osalta, koska rahoituspalvelut on vapautettu merkittävältä osin arvonlisäverosta. Kun yhtiöön esityksen mukaisesti ei sovellettaisi luottolaitoslakia, ei yhtiöllä välttämättä olisi mahdollisuutta luottolaitosten tavoin tehdä verotuksessa hyväksyttävistä luottotappiovarauksista. Yhtiön verotukselliseen asemaan liittyvien erityiskysymysten osalta on asian selvittämistä tarkoitus jatkaa.

Poikkeussäännöksenä voimassa olevaan verolainsäädäntöön ehdotetaan yhtiö vapautettavaksi siitä varainsiirtoverosta, jonka yhtiö joutuisi muutoin maksamaan valtioneuvoston kuukauskoostuksen omaisuuden apportointiin ja

Kera Oyj:n osakkeiden luovuttamiseen liittyen. Myöskään ei olisi suoritettava leimaveroa lainasopimusten siirrosta Kera Oyj:ltä uudelle yhtiölle.

Yhtiön hallinto

Yhtiön hallinto perustuisi osakeyhtiölain säännöksille. Pakollisten lakisääteisten toimielinten lisäksi yhtiöön asetettaisiin hallintoneuvosto, josta ehdotetaan myös nimenomaista säännöstä. Valtiontakuukeskuksessa ja Kera Oyj:ssä on hallintoneuvostot. Näiden hallintoneuvostojen kokoonpanoissa on parlamentaarisen edustuksen lisäksi edustettuna laitosten eri sidosryhmiä. Myös uudessa yhtiössä hallintoneuvoston kokoonpano seuraisi tätä ajattelua. Hallintoneuvoston tehtävät ja valtuudet määräytyisivät osakeyhtiölain säännösten perusteella: hallintoneuvoston rooli olisi ensisijaisesti valvova, minkä lisäksi se päättäisi periaatteellisista ja laajakantoisista kysymyksistä siten kuin yhtiöjärjestyksessä määrätään. Valtionhallinnon edustuksen lisäksi hallintoneuvostoon nimitettäisiin sekä vientiyriyten että pienen ja keskisuuren yrityssektorin edustus, parlamentaarinen ja maakunnallinen edustus sekä henkilöstön edustaja.

Yhtiön hallitus vastaisi toiminnan strategisista linjauksista, minkä lisäksi se päättäisi periaatteellisista ja merkittävimmistä yksittäisistä rahoituspäätöksistä siten kuin yhtiöjärjestyksessä määrätään. Yhtiön toiminnassa tulee korostumaan erityisosaamisen vaatimus etenkin vientitakuutoiminnan sekä pieniin ja keskisuuriin yrityksiin kohdistuvan rahoituksen suhteen. Yhtiön hallitukselle alistettaisiin päätettäväksi markkamääräisesti merkittävimmät yksittäiset rahoituspäätökset. Hallituksen taloudellisesti merkittävän ja vastuullisen tehtävän vuoksi yhtiön omistajavalvonnalta edellytettäisiin aktiivista roolia. Tämän johdosta yhtiön hallituksen valitsisi yhtiön perustamisvaiheessa yhtiökokous. Yhtiön hallitukseen asetettaisiin ainakin yhtiön omistajavalvonnasta vastaavan kauppa- ja teollisuusministeriön, valtiovarainministeriön ja ulkoasiainministeriön edustajat. Elinkeinoelämän ja mahdollisten muiden sidosryhmien edustus hallituksessa päätettäisiin yhtiötä perustettaessa. Tarkoitus olisi, että myöhemmin yhtiöjärjestyksestä muuttamalla siirryttäisiin menettelyyn, jossa hallituksen valitsisi hallintoneuvosto. Hallituksen kokoonpanossa varmistettaisiin sekä vientitoi-

minnan että pieniin ja keskisuuriin yrityksiin kohdistuvan erityisrahoituksen asiantunteumus.

Suurin osa yhtiön rahoituspäätöksistä tehtäisiin yhtiön toimivan johdon ja henkilöstön vastuulla. Päätöksentekovaltuuksia voitaisiin porrastaa tavanomaisen rahoituslaitostavan mukaisesti, ja siten osa päätöksistä voitaisiin tehdä esimerkiksi suoraan yhtiön aluetoimipaikoissa. Voisi olla tarkoituksenmukaista, että yhtiöllä olisi erilliset rahoitusjohtoryhmät suurasiakastoimintoja ja erityisesti vientitakuutoimintaa varten sekä pieniin ja keskisuuriin yrityksiin kohdistettavaa rahoitusta varten. Näin voitaisiin parhaiten käyttää yhtiön henkilöstön asiantuntemusta asiakasyritysten hyväksi. Rahoitusjohtoryhmät voitaisiin esimerkiksi muodostaa yksinomaan toimivan johdon edustajista ja kummankin johtoryhmän puheenjohtajana voisi tällöin toimia yhtiön toimitusjohtaja.

Yhtiön alueorganisaatio perustuisi Kera Oyj:n nykyiseen alueorganisaatioon. Sitä täydennettäisiin Valtiontakuukeskuksen työvoima- ja elinkeinokeskusten yhteydessä ostopalvelusopimussuhteessa toimivilla takuu- ja takaustoiminnan asiantuntijoilla. Uuden yhtiön alueorganisaatio muodostaisi merkittävän toiminnallisen vahvuuden, jolloin yhtiö voisi vielä nykyistä tehokkaammin ja alueellisesti kattavammin tarjota kaikkia valtion erityisrahoituspalveluita.

Valtiontakuurahasto

Vientitakuutoiminnassa yksittäistenkin sitoumusten huomattava arvo merkitsee käytännössä sitä, että toiminta saattaa lyhyellä aikavälillä muodostua erittäin tappiolliseksi mahdollisten takuuvaikeuksien toteutuessa. Yksittäiset korvaukset saattavat olla niin suuria, että yhtiöllä ei olisi mahdollista kattaa kaikkia korvausvaatimuksia omasta taseestaan ilman valtion myötävaikutusta.

Valtion talousarvion ulkopuolisen valtiontakuurahaston hoito ehdotetaan siirrettäväksi Valtiontakuukeskuksesta kauppa- ja teollisuusministeriölle. Ehdotuksen mukaan valtiontakuurahasto siirtyisi kauppa- ja teollisuusministeriön yhteyteen ehdotetun lainsäädännön voimaan tullessa ja Valtiontakuukeskuksen näin lakatessa. Valtio vastaisi rahaston kautta erityisrahoitusyhtiön antamista vientitakuista, laivanrakennus- ja laivanvarustusta harjoittaville yrityksille myönnettävistä valtiontakauksista, ympäristönsuojelua

edistäviin investointeihin myönnettävistä valtiontakauksista sekä valtiontakauksista perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi.

Tämän lisäksi rahastosta katettaisiin Valtiontakuukeskuksen ja sitä edeltäneiden laitosten antamien takuiden, takausten ja muiden vastuusitoumusten muodostama vastuu-kanta. Erityisrahoitusyhtiön pääasiallisesti pieniin ja keskisuuriin yrityksiin kohdistama luotto- ja takaustoiminta ei olisi valtiontakuurahaston vastuulla.

Valtiontakuurahaston käyttö nykytilanteeseen verrattuna eroaisi siten, että rahastosta katettaisiin sitä alijäämää, joka yhtiön taseeseen uhkaisi muodostua merkittävien takuuvaikeuksien toteutumisen seurauksena. Valtiontakuurahastoa käytettäisiin ehdotuksen mukaan puskurina, josta katettaisiin vientitakuu- ja erityistakaustoiminnasta syntyvä alijäämä. Tämä alijäämä katettaisiin rahastomaksulla, joka suoritettaisiin yhtiöön jo sinä tilikautena, jolta vienti- ja erityistakaustoiminnan alijäämä on syntymässä. Täten vientitakuutoiminnan alijäämä ei vaikuttaisi yhtiön tilikauden tulokseen vakavaraisuutta heikentävästi.

Rahastomenettelyn tarkoituksena on varmistaa, että merkittävät yksittäiset takuukorvaukset eivät ratkaisevalla tavalla vaikuta yhtiön tulokseen ja siten vakavaraisuuteen. Säännösten tosiasiallinen vaikutus on se, että vientitakuutoiminnan alijäämän vaikutus yhtiön tulokseen on neutraali. Rahastomaksut eivät jäisi pysyvästi yhtiöön, vaan alijäämän kattamisen menettelyyn piiriin kuuluvasta toiminnasta eli vienti- ja erityistakaustoiminnasta syntyvä ylijäämä palautettaisiin rahastoon, jos yhtiöllä olisi edellisiltä tilikausilta palauttamattomia rahastomaksuja. Tämän ylittävältä osalta rahastosta katettavan toiminnan ylijäämä jäisi yhtiöön ja sitä käsiteltäisiin kuten muutakin voittoa. Valtiontakuurahaston johtokunnan ehdotuksesta yhtiökokous voisi päättää aiempien rahastomaksujen palauttamisesta rahastolle.

Koska vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan erillistuloksella olisi vaikutusta rahastosiirtoihin, korostuisi sisäisen laskennan merkitys. Sisäisen laskennan huolellisella järjestämisellä on tarpeen varmistaa, että takuutoiminnan ja vastaavasti pieniin ja keskisuuriin yrityksiin suunnattavan takaustoiminnan kustannukset kohdistetaan niitä vastaaviin tuloihin, jotta varmistetaan, että rahastosta katetaan vain vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan mahdollista alijäämää.

Edellä kuvatut vientitakuuta ja erityistakauksia koskevat periaatteet koskisivat vain yhtiön myöntämiä takuita ja takauksia. Valtiontakuukeskuksen ennen yhtiön perustamista myöntämät takuut ja takaukset jäisivät suoraan rahaston vastuulle, ja yhtiö vain hallinnoisi niitä (takuumaksut ja takaisinperinnät). Yhtiö saisi tästä toiminnasta hallintopalkkion.

Fide Oy ja Finnfund

Valtion tukemien niin sanottujen OECD-ehtoisten vienti- ja alusluottojen korontausjärjestelmän hallinnoijana toimiva Fide Oy liitettäisiin ehdotuksen mukaan erityisrahoitusyhtiön yhteyteen. Esityksessä OECD-ehtoisten luottojen korontasauksen saamista ei kuitenkaan olisi tarkoitus sitoa Suomessa valtionehtoukseen. Fide Oy:n siirtäminen erityisrahoitusyhtiön tytäryhtiöksi ei vaikuttaisi yhtiön niin sanottuun Export Credit Agency -asemaan (ECA-status). ECA-status tarkoittaa sitä, että OECD:lle on virallisesti ilmoitettu, että Fide Oy toimii OECD-ehtoisen rahoituksen korkotuen välittäjänä Suomessa.

Finnfundista tehtäisiin erityisrahoitusyhtiön osakkuusyhtiö. Osakkuus Finnfundista loisi edellytykset tiiviille yhteistyölle uuden yhtiön ja Finnfundin välillä. Ehdotus myös vahvistaisi uuden yhtiön asiantuntemusta erityisesti Itämeren piirissä oleviin maihin kohdistuvalta kansainvälistymisen rahoituksesta. Erityisrahoitusyhtiön aluekonttoriverkoston kautta tätä osaamista voitaisiin hyödyntää laajasti eri osissa Suomea. Myös yritysten sijoittautumista ulkomaille voitaisiin rahoittaa. Tätä toimintaa voitaisiin kehittää yhteistyössä Finnfundin ja uuden yhtiön kanssa.

Uudistuksen edut

Uudella yhtiöllä voitaisiin yhdistää kaikkien erityisrahoituslaitosten vahvuudet: Kera Oyj:n yritystutkimus ja kattava alueellinen palveluverkko ja läheisyys yrityksiin, Valtiontakuukeskuksen riskienhallinta ja vienninrahoituksen osaaminen, Fide Oy:n vientitoimintaan liittyvä erityistehtävä sekä osakkuusyhtiö Finnfundin vahvat osaamisalueet yritysten kansainvälisissä, lähinnä kehitys- ja siirtymätaloudesmaihin suuntautuvissa rahoitushankkeissa. Yhden erityisrahoitusyhtiön puitteissa olisi mahdollista parantaa nopeimmin erityisrahoituksen kustannustehokkuutta, päästä eroon nykyisistä päällekkäisyyksistä

ja luoda nykyistä paremmat edellytykset tehokkaalle omistajaohjaukselle ja yhteistyölle sekä valtion uudistetun elinkeinohallinnon että yksityisen rahoitussektorin kanssa.

Koko konsernin pk- ja kansainvälistymisrahoituksen erityisasiantuntemus voitaisiin ehdotuksen mukaan tehokkaasti välittää yhtiön alueverkoston kautta asiakasyrityksille. Laitosten yhdistämisellä yhteen yhtiöön saatutettaisiin myös muita rahoituksen yhteisvaikutusetuja. Myös asiakkaiden rahoitustarpeiden tuntemus välittyisi koko organisaation käyttöön, ja tätä tuntemusta voitaisiin hyödyntää yhtiön tuotekehityksessä.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Valtiontaloudelliset vaikutukset

Julkinen tuki yritykselle. Sekä vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan että pk-luotonannon ja -takaustoiminnan osalta kummassakin peruslähtökohta on toimintojen itsekannattavuus ja siten koko yhtiön itsekannattavuus. Valtion talousarvion ulkopuolisesta valtiontakuurahastosta katetaan vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan mahdollinen alijäämä. Vastaavasti sanotun toiminnan kerryttäessä yhtiön taseeseen ylijäämää se palautettaisiin rahastopalautuksena takaisin valtionehtoukseen. Vientitakuutoiminnan pitkän aikavälin itsekannattavuusvaatimus kohdistuu siten yhtiön ja rahaston tältä osin muodostamaan kokonaisuuteen.

Itsekannattavuutta laskettaessa huomioon ei oteta valtion talousarviosta rahoitettavaa tukea ohjelmakohtaiselle luotto- ja takaustoiminnalle eikä takuu- ja takaustoiminnan valtiontakausta. Ohjelmakohtaisella tuella tarkoitetaan aluepoliittista tai muuta yhtiön luotto- ja takaustoimintaa koskevassa lainsäädännössä tarkoitettua toimintaa, johon sisältyvät erityisrahoitusyhtiön asiakasyrityksille kanavoitavat elinkeino- ja aluepoliittiset erityistuet. Ne eivät siis jää yhtiön tueksi, vaan kanavoituvat yhtiön kautta lopulta asiakasyrityksille.

Tukien vuotuinen enimmäis- ja kokonaismäärä määräytyisi valtion talousarviossa vahvistettujen valtuuksien rajoissa. Valtioneuvosto voisi asettaa ehtoja tuen käytölle.

Uudistuksen tarkoituksena ei ole ollut tehdä muutoksia asiakasyrityksille suunnattavien tukien eli alueellisen korkotuen ja eri-

tyiskorkotuen osalta.

Valtion talousarviosta katettaisiin yhtiön luotto- ja takaustappioita (luotto- ja takaustappiokorvaus) valtioneuvoston sitoumuksen mukaisesti. Valtio maksaa tällaisia luotto- ja takaustappiokorvauksia nykyisin Kera Oyj:lle. Valtion luotto- ja takaustappiokorvauksen laskennallinen osuus Kera Oyj:n vuoden 1996 luotto- ja takaustappioista oli suuruudeltaan noin 79,6 miljoonaa markkaa ja vuoden 1997 osalta noin 53 miljoonaa markkaa. Luotto- ja takaustappiokorvausta voidaan luonnehtia eräänlaiseksi yhtiölle annettavaksi riskinjakotueksi. Sen avulla yhtiö voi vähentää luotto- ja takaustappioiden vaikutusta luottojen ja takausten hinnoittelussa. Tällä tukimuodolla on suuri merkitys, koska uuden yhtiön toiminnassa aloittavien yritysten rahoituksella olisi selkeä osa-alueensa, kuten Kera Oyj:lla on ollut. Uusia lain tasoisia rajoituksia ei ehdoteta luotto- ja takaustappiokorvaukseen. Nyt ehdotettava sääntely tekisi mahdolliseksi voimassa olevien säännösten mukaisesti, että valtioneuvosto asettaessaan ehtoja korvaukselle suuntaa korvauksen painopistettä alueellisen ja erityiskorkotuen piiriin kuuluvista luotoista ja takauksista syntyneisiin tappioihin ottaen huomioon yleisen suhdanteen vaikutukset luottotappioiden kertymälle ja riskirahoituksen yleisen saatavuuden rahoitusmarkkinoilla. Näissä tuissa valtion riskinkanto korvauksen muodossa on perustelumpaa kuin yhtiön muussa luotto- tai takaustoiminnassa, jonka tulisi toimia itsekanattavuusperiaatteella. Tuloslaskelmaennusteissa luotto- ja takaustappiokorvauksen tasona on pidetty nykyistä vastaavaa 50 prosenttia yhtiön mainituista tappioista. Tätä lähtökohtana pitäen korvauksen määrään ei ole ennakoitu olennaisia muutoksia. Tarkoitus olisi, että luotto- ja takaustappiokorvaus kaikissa olosuhteissa olisi vain osittainen.

Yhtiölle suoritettaisiin vastikkeellista toimintatukea korvauksena yhtiön suorittamasta neuvonta- ja tutkimustoiminnasta ja yritysten rahoitustoiminnan kehittämis- ja palvelutoiminnasta. Yhtiölle ei siten maksettaisi valtion budjetista mitään kohdistamatonta tukea. Tämän kaltaista tukea Kera Oyj saa nykyisin peruskorkotuen muodossa. Vuonna 1996 Kera Oyj:n saama peruskorkotuki oli noin 190 miljoonaa markkaa ja vuonna 1997 noin 197 miljoonaa markkaa. Uuden yhtiön tulevien vuosien tuloslaskelmaennusteissa toimintatuen osuutta peruskorkotukeen verrat-

tuna on olennaisesti vähennetty heikentämättä kuitenkaan yhtiön toimintaedellytyksiä.

Luotto- ja takaustoiminnan jälleerahoituksen valtioneuvosto mahdollistaa yhtiölle edullisen jälleerahoituksen. Jälleerahoituksen valtioneuvosto ei ole kustannusvaikutusta valtion talousarviossa. Jälleerahoituksen valtioneuvosto katsottu perustelluksi tavaksi osallistua luotonannon tukemiseen ja mielekkäämmäksi kuin määrärahan osoittaminen yhtiön kannalta kannattavan korkomarginaalin pienentämiseksi. Jälleerahoituksen valtioneuvosto ei ole myöskään pidettävä tukena yhtiölle, vaan se hyödyttää viime kädessä erityisrahoitusyhtiön asiakasyrityksiä. Hyödyn suuruutta on vaikea arvioida määrällisesti.

Aloittava tase. Yhtiön aloittava tase muodostuisi valtaosaltaan Kera Oyj:n päättävästä taseesta, mihin lisättäisiin vähäisiä eria Valtiontakuukeskuksen siirtyvästä käyttöomaisuudesta. Takuukeskuksen saamisten vaikutus yhtiön taseeseen olisi neutraali, koska niitä kattaisi vastattavaa-puolella velka valtiolle. Yhtiön oman pääoman muodostaisi siten pääasiallisesti Kera Oyj:n käypä arvo, jonka valtioneuvosto vahvistaa taloudellisen arvion (due diligence) pohjalta. Kera Oyj:n tasesubstanssiarvo oli vuoden 1997 päättyessä noin 1,35 miljardia markkaa. Käyvän arvon määrääntymiseen vaikuttavat monet arvostuskysymykset.

Yhtiön perustaminen ei välttämättä edellyttäisi vakavaraisuuslaskelmien perusteella omistajan taholta lisäpääomapanosta yhtiötä perustettaessa, ellei meneillään oleva due diligence -selvitys muuta osoita. Yhtiöllä tulisi kuitenkin olla riittävä oma pääoma sen sitoumusten kattamiseksi. Yhtiöllä ei olisi myöskään lakisääteisiä vakavaraisuusehtoja täytettävänä.

Esityksen mukainen vientitakuu- sekä ympäristö-, alus, ja perusraaka-ainetakaustoiminnan velvoitteiden kattaminen valtioneuvoston rahastosta mahdollistaa sen, ettei yhtiö näiden velvoitteiden kattamiseksi tarvitsisi lisäpääomaa. Rahastosta korvattaisiin myös Valtiontakuukeskuksen ja sitä edeltäneiden laitosten tekemien vastuusitoumusten mukaiset korvaukset eli niin sanottu Valtiontakuukeskuksen vanha vastuukanta.

Tulosennuste. Suhdanteilla ja vientitakuutoiminnan yksittäisillä korvausvelvoitteilla voi olla huomattava merkitys yhtiön kannattavuudelle. Erityisrahoitusyhtiön tulosennusteissa on arvioitu sekä oman toiminnan tu-

loskehitystä että tilikauden tuloksen kehitystä. Viimeksi mainittuun vaikuttaa valtion luotto- ja takaustappiokorvauksen, toimintatuen ja korkotukien määrä. Peruskorkotuen arvioitu poistuminen asteittain vuoden 2002 loppuun mennessä vaikuttaisi yhtiön tilikauden tulokseen. Peruskorkotuen poistumista kompensoi toimintatuki, jonka määrä mitoitettiin yhtiön palvelutoiminnan laajuuden mukaan. Tämä palvelutoiminta kattaa asiakasyritysten rahoitukseen liittyvät tutkimukset ja selvitykset sekä asiakasyritysten kehittämis- ja palvelutoiminnan sekä neuvonnan. Tuloslaskelmaennusteissa on lähdetty siitä, Kera Oyj:n nykyisin tarjoama kehittämis- ja palvelutoiminta voidaan laadultaan säilyttää Kera Oyj:n saamaa peruskorkotuen keskimääräistä tasoa selkeästi alhaisemmalla toimintatuen tasolla. Peruskorkotuen poistuminen ja toimintatuen käyttöönotto ei siten välittömästi vaikuttaisi asiakasyritysten saamisen kehittämispalvelujen ja muiden vastaavien palvelujen määrään. Tuloslaskelmaennusteissa on varmistettu yhtiön mahdollisuudet itsekannattavuuden saavuttamiseen.

Yhtiölle ei ehdoteta poikkeusta elinkeinotoiminnan yleisestä tuloverovelvollisuudesta. Yhtiö maksaa siten yritysveron mahdollisesta voitollisesta tuloksestaan kuten muutkin yritykset. Tämä merkitsee muutosta nykytilanteeseen, koska Kera Oyj on nimenomaisesti vapautettu verosta, ja Valtiontakuukeskus ei valtion laitoksena ole ollut verovelvollinen.

Muita vaikutuksia. Kera Oyj:n ja Valtiontakuukeskuksen henkilöstöjen siirtyminen yhtenäisiin työehtoihin voisi merkitä henkilöstön palkkauksen liittyvien menojen ja eläkevastuun kasvamista. Tällä ei olisi kuitenkaan valtiontaloudellisia vaikutuksia.

Vaikutukset elinkeinoelämälle

Valtion elinkeinopolitiikan keskeisenä tehtävänä on luoda yritystoiminnalle kansainvälisesti kilpailukykyiset toimintaedellytykset. Valtion erityisrahoitusorganisaation kehittäminen ehdotetulla tavalla turvaisi vähintään nykyisen julkisesti tuetun erityisrahoituksen palvelutason kohdistuen sen kuitenkin samalla aiempaa selkeämmin markkinaehtoisilla rahoitusmarkkinoilla esiintyviin toimintapuitteisiin.

Uudistus merkitsisi vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan alueellisen saatavuuden pa-

rantumista Kera Oyj:n nykyisen alueorganisaation tullessa uuden yhtiön kaikkien palvelujen käyttöön. Kaikki erityisrahoituspalvelut olisivat saatavissa yhtiön kaikissa aluekonttoreissa, mikä lisäisi palvelujen tunnettuisuutta. Tämä edistäisi myös pienten ja keskisuurten yritysten vientitoiminnan edellytyksiä.

Valtion laillinen takaus yhtiön pienille ja keskisuurille yrityksille myöntämille takauksille merkitsisi Kera Oyj:n nykyisin myöntämiin pk-takauksiin verrattuna niiden luottolaitoslain mukaisen riskiluokituksen parantumista, millä tulisi olla vaikutusta asiakasyritysten saaman rahoituksen hintaan.

Vientitakuiden ja eräiden Valtiontakuukeskuksen erityistakausten osalta uudistus ei toisi muutosta vallitsevaan nykytilanteeseen. Valtio vastaisi erityisrahoitusyhtiön myöntämistä vientitakuista sekä alus- ja ympäristötakauksista ja raaka-ainetakuista.

4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Uuden valtion erityisrahoitusyhtiön henkilöstö muodostuisi perustamisvaiheessa pääasiallisesti Kera Oyj:n ja Valtiontakuukeskuksen henkilöstöstä. Ehdotuksen mukaan myös työvoima- ja elinkeinokeskuksiin Valtiontakuukeskuksen entisistä aluetoimistoista siirtyneet työntekijät siirtyisivät niin sanotuin vanhoina työntekijöinä perustettavan yhtiön palvelukseen. Uuden yhtiön perustamisella aikaansaatavat synergiaedut mahdollistavat palvelujen parantamisen henkilöstöä lisäämättä. Henkilöstön työtehtävien sisältö ja niiden suorittamispaikkakunta saattaisivat kuitenkin muuttua uudessa yhtiössä.

Valtio vastaa Valtiontakuukeskuksen henkilöstön ja työvoima- ja elinkeinokeskuksista yhtiöön siirtyvän henkilöstön kertyneestä eläketurvasta. Erityisrahoitusyhtiön käynnistäessä täysimittaisen toimintansa ja sanottujen henkilöstöryhmien siirtyessä yhtiön palvelukseen erityisrahoitusyhtiö järjestäisi henkilöstönsä tulevan eläketurvan työntekijäin eläkelain (395/1961) mukaisesti.

Valtiontakuurahaston siirtäminen kauppa- ja teollisuusministeriön hoidettavaksi samoin kuin ministeriölle esitetty yhtiön valvonta-tehtävä vaikuttaisivat ministeriön henkilöstövoimavaroihin. Valvonnan järjestäminen yhtiön varsinaisesta omistajavalvonnasta erillään edellyttäisi ministeriön henkilöstövoimavarojen järjestelytoimia. Uudistuksella ei

kuitenkaan olisi tätä laajemmin merkittäviä organisaatioon tai henkilöstöön kohdistuvia vaikutuksia. Rahastolla olisi ehdotuksen mukaan johtokunta ja pääsihteeri. Myös nämä tehtävät hoidettaisiin pääosin ministeriön nykyisten henkilöstövoimavarojen puitteissa.

5. Asian valmistelu

Kauppa- ja teollisuusministeriö asetti 2 päivänä tammikuuta 1997 valtion erityisrahoituksen kokonaiselvityksen johtoryhmän, jonka tehtävänä oli laatia toimenpidesuosittukset valtion erityisrahoituksen uudistamiseksi. Johtoryhmä luovutti raporttinsa 30 päivänä kesäkuuta 1997. Raportista antoivat lausuntonsa ulkoasiain-, sisäasiain-, valtiovarain-, kauppa- ja teollisuus- ja työministeriö sekä Suomen Pankki, rahoitustarkastus, Valtiontakuukeskus, Suomen Pankkiyhdistys, Suomen Pääomasijoitusyhdistys, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto ry, Fide Oy, Kera Oyj, Start Fund of Kera Oy, Suomen Teollisuussijoitus Oy, Suomen Vientiluotto Oy, Teollisen Yhteistyön rahasto Oy (Finnfund), Keskuskauppakamari, Matkailunkehitys Nordia Oy, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto, Metalliteollisuuden Keskusliitto MET, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Suomen Ulkomaankauppaliitto ry ja Suomen Yrittäjät ry.

Yleisesti lausunnoissa suhtauduttiin myönteisesti esitettyihin uudistuksiin sekä esitettiin Kera Oyj:n ja Valtiontakuukeskuksen yhdistämiseen. Useissa lausunnoissa tuettiin myös Finnfundin ja Fide Oy:n liittämistä perustettavan yhtiön yhteyteen. Eräissä lausunnoissa Finnfundin toiminnan luonteen arvioitiin kuitenkin liittyvän läheisemmin pääomasijoitustoimintaan kuin perustettavan yhtiön erityisrahoitustoimintaan. Finnfundilla todettiin myös olevan erityisluonne sen kehitysyhteistyöpolitiikkaan liittyvän toiminnan johdosta.

Sanotun lausuntokierroksen pohjalta valtion erityisrahoituksen uudistamisen valmistelua jatkettiin virkatyönä kauppa- ja teollisuusministeriössä yhteistyössä Kera Oyj:n ja Valtiontakuukeskuksen kanssa. Kauppa- ja teollisuusministeriö pyysi 23 päivänä tammikuuta 1998 lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi valtion erityisrahoitusyhtiöstä ja siihen liittyväksi

lainsäädännöksi. Lausunnon antoivat oikeus-, valtiovarain- ja työministeriö, rahoitustarkastus, Suomen Pankki, Valtiontakuukeskus, Valtiokonttori, Fide Oy, Finnfund, Kera Oyj, Palvelutyönantajat ry, Suomen Yrittäjät ry, Suomen Pankkiyhdistys ry, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto yhdessä Metalliteollisuuden keskusliiton kanssa sekä Valtion ja Erityispalveluiden Ammattiliitto VAL ry.

Lausunnoissa korostettiin vientitakuotoiminnan keskeisen roolin säilyttämistä uuden yhtiön toiminnassa sekä viennin rahoituksen nykyisen asiantuntemuksen ja palvelutason ylläpitämisen merkittävyyttä. Myös käsiteltiin yhtiön alue- ja elinkeinopoliittista roolia, yhtiön rahoituspalveluja ja pääomasijoitustoimintaa. Eräissä lausunnoissa kiinnitettiin huomiota yhtiön kilpailuasemaan rahoitusmarkkinoilla. Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota myös yhtiön hallintoon sekä yhtiön ja valtiontakuurahaston väliseen suhteeseen. Yleisesti lausunnoissa tuettiin esityksen mukaista tavoitetta perustaa uusi erityisrahoitusyhtiö, johon valtion erityisrahoituspalvelut koottaisiin.

Hallituksen esityksessä on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon lausunnonantajien esittämät kannanotot.

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esityksen mukainen uuden erityisrahoitusyhtiön perustaminen ei edellytä komission hyväksyntää. Tarkoituksena on, että perustettavalle yhtiölle haettaisiin pysyvä poikkeusasema luottolaitosdirektiivien soveltamisesta. Nykyisin Kera Oyj:llä ja Finnfundilla on tämä pysyvä poikkeusasema.

Ehdotetut muutokset ovat luonteeltaan organisatorisia. Nykyisiä erityisrahoituksen valtion yritystukea sisältäviä rahoitusinstrumentteja ei ehdoteta sisällöllisesti muutettavaksi. Esitykseen ei myöskään sisälly uusia tukiohjelmia tai entisten yritystukiin tukiasuiden kasvattamista. Myös uuden yhtiön luotto- ja takaustoimintaan sisältyvä ehdotus rahoitettavia yrityksiä koskevasta toimialarajoituksesta vastaisi nykyistä Kera Oyj:n toiminnassa ja eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista annetussa laissa olevaa toimialarajoitusta. Näin ollen erityistä komission hyväksyntää uudistukselle ei edellytetäisi.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki valtion erityisrahoitusyhtiön perustamiseen liittyvistä järjestelyistä

1 §. Pykälässä säädettäisiin valtioneuvostolle annettavasta valtuutuksesta perustaa uusi osakeyhtiömuotoinen valtion erityisrahoitusyhtiö. Ehdotuksen mukaan valtioneuvosto olisi oikeutettu luovuttamaan Valtiontakuukeskuksen hallinnassa olevan valtion omaisuuden ja liiketoiminnan perustettavalle yhtiölle. Valtioneuvosto valtuutettaisiin samalla luovuttamaan valtion omistamat Kera Oyj:n osakkeet yhtiölle. Näillä toimenpiteillä Kera Oyj siirrettäisiin aluksi uuden yhtiön tytäryritykseksi. Valtiontakuukeskus yhdistettäisiin erityisrahoitusyhtiöön käytännössä siten, että valtioneuvosto luovuttaisi erikseen yhtiölle Valtiontakuukeskuksen liiketoiminnan ja sen hallinnassa olevan valtion omaisuuden. Erityisrahoitusyhtiö toimisi sen perustamisen jälkeen lyhyen siirtymäajan holdingyhtiönä Kera Oyj:lle. Tässä alkuvaiheessa Valtiontakuukeskus olisi toiminnallisesti erillään uudesta yhtiöstä. Holdingyhtiö-vaiheessa yhtiössä työskentelisi lähinnä sen uusi johto. Varsinainen toimintojen yhdistäminen toteutettaisiin, kun Kera Oyj:n sulautuminen pantaisiin täytäntöön. Samanaikaisesti kumottaisiin Valtiontakuukeskuksesta annettu laki, jolloin takuukeskus lakkaisi.

2 §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin valtioneuvostolle annettavasta valtuutuksesta toteuttaa Kera Oyj:n sulautuminen perustettavaan yhtiöön osakeyhtiölain 14 luvun mukaisessa järjestyksessä. Luvan sulautumisen täytäntöönpanoon antaisi kuitenkin valtiovarainministeriö. Ehdotuksen mukaan luvan myöntämisen edellytyksiin ei sovellettaisi, mitä osakeyhtiölain 6 luvun 5 §:n 3 momentissa säädetään. Sanotun momentin mukaan kaupparekisterin on myönnettävä lupa sulautumiseen, jos yhtiön velkojat eivät sitä vastusta. Ehdotus merkitsisi sitä, että osakeyhtiölain mukaiseen sulautumismenettelyyn täytäntöönpanoon tarvittava kaupparekisteriviranomaisen lupa korvattaisiin valtiovarainministeriön luvalla. Ehdotus olisi yhdenmukainen liikepankkilain (1269/1990) 25 §:n kanssa. Tässä säännöksessä määritellään liikepankkien ja muiden luottolaitosten sulautumismenettely. Ehdotettu menettely nopeut-

taisi ja yksinkertaistaisi Kera Oyj:n sulauttamista erityisrahoitusyhtiöön tavanomaiseen sulautumismenettelyyn verrattuna.

Osakeyhtiölain mukaan osakeyhtiö (sulautuva yhtiö) voi sulautua toiseen osakeyhtiöön (vastaanottava yhtiö) siten, että sulautuvan yhtiön varat ja velat siirtyvät selvitysmenettelyttä vastaanottavalle yhtiölle ja sulautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat vastikkeena myös rahaa, muuta omaisuutta ja sitoumuksia. Sulautuminen voi tapahtua siten, että vastaanottava yhtiö ja yksi sulautuva yhtiö sulautuvat. Kun Kera Oyj olisi siirretty erityisrahoitusyhtiön tytäryhtiöksi, aloitettaisiin toimenpiteet Kera Oyj:n sulautumiseksi uuteen yhtiöön niin kutsuttuna tytäryhtiöfuusiona. Sulautuminen merkitsisi sitä, että Kera Oyj:n omaisuus, liiketoiminta ja erilaiset vastuut ja velvoitteet siirtyisivät sulautumisen toteutuessa uudelle yhtiölle. Myös Kera Oyj:n henkilöstö siirtyisi sulautumisen johdosta uuden yhtiön palvelukseen entisin työ sopimusehdoin. Ennen sulautumista Kera Oyj:n vähemmistöosakkaat lunastettaisiin pois yhtiöstä, koska ehdotuksen mukaan uuden yhtiön osakekannan tulisi kokonaisuudessaan olla valtion välittömässä omistuksessa. Koska Kera Oyj on luottolaitos ja perustettavaksi ehdotettu erityisrahoitusyhtiö ei esityksen mukaan olisi luottolaitos, tulisi Kera Oyj:n luottolaitosasema purkaa ennen sulautumisen toteuttamista. Jotta Kera Oyj:n jälleenrahoituksen riskiluokitus ei heikkenisi, tulisi osalle Kera Oyj:n luotoista antaa valtion takaus, koska erityisrahoitusyhtiöllä sitä perustettaessa ei todennäköisesti ole heti pysyvää poikkeusasemaa EY:n luottolaitosdirektiivien soveltamisesta.

Pykälän 2 momentin mukaan osakeyhtiölain 14 luvun 16 §:ssä tarkoitettuun ilmoitukseen olisi liitettävä jäljennös valtiovarainministeriön luvasta. Osakeyhtiölain 14 luvun 5, 14 ja 15 §:ää ei sovellettaisi Kera Oyj:n sulautumiseen perustettavaan yhtiöön. Momentissa suljettaisiin pois ne osakeyhtiölain säännökset, jotka määrittelevät täytäntöönpanolupahakemusta seuraavaa kuulutus- ja velkojien vastustusmenettelyä. Kera Oyj:n velkojien asema olisi suojattu esitetyin valtion laillisin takauksin, eikä tavanomainen velkojainsuojamenettely kuulusmenettelyineen olisi Kera Oyj:n sulautumisen yhteydessä sen erityisluonteen vuoksi

tarkoituksenmukaista. Valtiovarainministeriö olisi myös kaupparekisteriä soveliaampi viranomainen valvomaan sulautumista ja arvioimaan sen vaikutuksia rahoitusosalalla toimivan uuden erityisrahoitusyhtiön vakavaraisuuteen ja kilpailuoloihin. Koska sulautumissuunnitelmaa ei liikepankkien ja luottolaitosten sulautumisissa rekisteröidä, ehdotetaan, että myöskään osakeyhtiölain 14 luvun 5 §:ää ei Kera Oyj:n sulautumisen osalta sovellettaisi.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että valtiovarainministeriöllä olisi oikeus antaa tarkempia säännöksiä siitä, miten Kera Oyj:n sulautuessa perustettavaan yhtiöön tulisi menetellä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että valtio vastaa niistä Kera Oyj:n liikkeeseen laskemista velkakirjoista ja Kera Oyj:n antamista takauksista, joilla siitä hetkestä, kun Kera Oyj:öön ei enää sovellettaisi luottolaitoslakia, ei ole valtion takausta. Ehdotus perustuisi siihen, että uusi erityisrahoitusyhtiö ei olisi lain 2 §:ssä tarkoitettu luottolaitos. Toisen luottolaitosdirektiivin 3 artiklassa edellytetään jäsenvaltioiden kieltävän henkilöitä tai yrityksiä, jotka eivät ole luottolaitoksia, harjoittamasta liiketoimintaa, johon kuuluu talletusten tai muiden takaisin maksettavien varojen vastaanottaminen yleisöltä. Kieltoa ei kuitenkaan sovelleta talletusten tai muiden takaisin maksettavien varojen vastaanottamiseen jäsenvaltiolta tai jäsenvaltion alueellisilta tai kunnallisilta viranomaisilta tai julkisilta kansainvälisiltä elimiltä, joissa yksi tai useampi jäsenvaltio on jäsenenä. Tätä kieltoa ei sovelleta myöskään kansallisessa tai yhteisön oikeudessa nimenomaisesti säänneltyihin tapauksiin edellyttäen, että kyseiseen toimintaan sovelletaan tallettajien ja sijoittajien suojelemiseksi tarkoitettuja säännöksiä ja valvontaa ja ne ovat sovellettavissa näihin tapauksiin.

Koska luottolaitoslain sisältämät tallettajien ja sijoittajien suojelemiseksi tarkoitettut säännökset eivät tulisi sovellettaviksi uuden yhtiön harjoittamaan toimintaan, ehdotetaan 4 momentissa säädettäväksi toisen luottolaitosdirektiivin 3 artiklassa tarkoitettujen sijoittajien aseman suojaamisesta. Tällaisia sijoittajia ovat Kera Oyj:n yleiseen liikkeeseen ilman valtion takausta laskemien velkakirjojen haltijat. Ajankohdasta, jolloin Kera Oyj:hin ei luottolaitoslakia enää sovellettaisi, säädettäisiin ehdotetulla lailla Kera Oyj -nimisestä julkisesta osakeyhtiöstä annetun lain

1 §:n muuttamisesta. Ehdotettu lainmuutos tulisi voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana ja se mahdollistaisi erityisrahoitusyhtiön ehdotetun holdingyhtiövaiheen.

3 §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin valtioneuvostolle annettavasta valtuutuksesta vahvistaa erityisrahoitusyhtiölle luovutettavan omaisuuden arvo ja ehdot, joilla luovutus tapahtuisi. Valtioneuvostolla olisi ehdotuksen mukaan myös oikeus määrätä muista omaisuuden luovuttamiseen ja yhtiön muodostamiseen liittyvistä järjestelyistä. Valtiontakuukeskuksen hallinnossa olevan valtion omaisuuden ja liiketoiminnan apporttiarvon lähtökohtana voitaisiin käyttää takuukeskuksen tasearvoja. Kera Oyj:n osakkeiden apporttiarvoksi tulisi määritellä niiden luovutushetken käypä arvo. Käypää arvoa laskettaessa lähtökohdaksi olisi tarkoitettu ottaa tasesubstanssiarvo. Valtiontakuukeskuksen omaisuuden ja liiketoiminnan siirron olisi tarkoitus toteutua 31 päivänä joulukuuta 1998. Valtioneuvosto tekisi alustavan päätöksen omaisuuden siirrosta vuoden 1998 puolivälissä. Tasearvojen tarkistukset tehtäisiin valtioneuvoston vahvistettua Valtiontakuukeskuksen tilinpäätöksen vuodelta 1998.

Pykälän 2 momentti sisältäisi valtioneuvostolle annetun valtuuden merkitä kaikki perustettavan valtionyhtiön osakkeet.

4 §. Pykälän 1 momentin mukaan Valtiontakuukeskuksen tultua lakkautetuksi ja sen omaisuuden tultua siirretyksi erityisrahoitusyhtiölle vastaisi yhtiö Valtiontakuukeskuksen tai sitä edeltäneiden vientitakuulaitoksen ja Valtiontakauslaitoksen toiminta-aikanaan tekemistä hankinta- ja toimitussopimuksista sekä muista niiden kaltaisista sitoumuksista ja niihin liittyvistä velvoitteista. Säännös ei siten koske Valtiontakuukeskuksen ja sen edeltäjien takuu- ja takaustoiminnan velvoitteita.

Ehdotetun momentin tarkoituksena on luoda lakiin perustuva oikeudellinen seuraantosuhte Valtiontakuukeskuksen ja sen edeltäjien sekä yhtiön välille siten, että Valtiontakuukeskuksen ja sen edeltäjien momentissa tarkoitettujen sopimusten osapuolilla olisi oikeus kohdistaa näihin sopimuksiin ja sitoumuksiin perustuvat mahdolliset vaatimuksensa uudelle yhtiölle. Säännös ei heikentäisi sopimusosapuolten oikeuksia, sillä erityisrahoitusyhtiön tähän säännökseen perustuva vastuu olisi rinnakkaisvastuuta valtion vastuun kanssa. Valtion vastuu Valtiontakuukeskuksen ja sen edeltäjien säännöksessä

viitattujen sopimusten ja sitoumusten velvoitteista perustuu Valtiontakuukeskuksesta annetun lain sekä vastaavien aiempien lakien säännöksiin. Kera Oyj:n osalta tällaista säännöstä ei tarvittaisi, koska Kera Oyj:n vastuut ja velat siirtyisivät sulautumisen yhteydessä suoraan lain nojalla erityisrahoitusyhtiön vastattavaksi.

Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvosto vahvistaisi Valtiontakuukeskuksen viimeisen toimintavuoden tilinpäätöksen. Tältä osin erityisrahoitusyhtiö hoitaisi Valtiontakuukeskuksen tehtävät.

5 §. Pykälä sisältäisi säännökset perustettavan yhtiön verotuskohtelusta. Kera Oyj ja Valtiontakuukeskus eivät ole velvollisia suorittamaan varainsiirtoeroa tai leimaveroa. Perustettavalle erityisrahoitusyhtiölle ei kuitenkaan ehdotettaisi enää Kera Oyj:n tai Valtiontakuukeskuksen tapaista verovapautta. Ehdotuksen mukaan verovapaus koskisi ainoastaan yhtiön perustamisen edellyttämiä osakkeiden, omaisuuden ja arvopapereiden luovutusta uudelle yhtiölle. Pykälän 1 momentin mukaan varainsiirtoeroa ei olisi suoritettava ehdotetusta menettelystä, jossa valtio luovuttaisi apporttina kiinteistöjä tai arvopapereita erityisrahoitusyhtiölle eikä luovutuksesta, jolla valtio luovuttaisi Kera Oyj:n osakkeita erityisrahoitusyhtiölle. Säännös koskisi vain edellä mainittuja toimenpiteitä ja sen jälkeen erityisrahoitusyhtiö olisi velvollinen suorittamaan varainsiirtoeroa.

Pykälän 2 momentin mukaan leimaverolain (662/1943) 47 §:ssä tarkoitettua leimaveroa ei olisi suoritettava siirrettäessä lainasopimuksia Kera Oyj:ltä erityisrahoitusyhtiölle.

6 §. Pykälässä säädettäisiin Valtiontakuukeskuksen henkilöstön siirtymisestä uuden yhtiön palvelukseen. Kera Oyj:n henkilöstö siirtyisi Kera Oyj:n sulauttamisen perusteella uuteen yhtiöön. Valtiontakuukeskuksen työntekijät ovat valtioon työsopimussuhteessa. Virkasuhteisia työntekijöitä ei Valtiontakuukeskuksessa ole. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että Valtiontakuukeskuksen tultua lakkautetuksi sen palveluksessa olevat henkilöt siirtyisivät erityisrahoitusyhtiön palvelukseen työsopimussuhteeseen. Tarkoitus olisi, että Valtiontakuukeskuksen työntekijät siirtyisivät niin sanottuina vanhoina työntekijöinä perustettavan erityisrahoitusyhtiön palvelukseen. Määrääjäksi Valtiontakuukeskuksen otetut henkilöt siirtyisivät siksi määrääjäksi, joksi heidät on palvelukseen otettu,

jos määräaika ei olisi päättynyt, kun Valtiontakuukeskus lakkautettaisiin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin työvoima- ja elinkeinokeskuksiin 1 päivänä syyskuuta 1997 siirrettyjen Valtiontakuukeskuksen aluetoimistojen henkilöstöstä. Ehdotuksen mukaan Valtiontakuukeskuksen lakatessa työvoima- ja elinkeinokeskuksiin siirtynyt henkilöstö siirtyisi perustettavan yhtiön palvelukseen. Tämä henkilöstö on valtioon näiden virkasuhteessa. Valtion virkamieslain (750/1994) mukaan virkamies voi halutesaan kieltäytyä siirtymästä osakeyhtiön palvelukseen. Koska asianomaisella olisi ehdotuksen mukaan mahdollisuus siirtyä virkaansa vastaavaan työsuhteeseen tehtävään, ei siirrosta kieltäytynyt ole oikeutettu erorahaan tai toistuvaan korvaukseen eikä erityisen viranlakkaamissäännöksen vuoksi myöskään irtisanomisaikaan tai sen ajalta maksettavaan palkkaan Valtiontakuukeskuksen lakattua, ellei virkamiehen kanssa erikseen tehdystä sopimuksesta muuta johdu. Ehdotuksen mukaan yhtiöön näin siirtyvien virkamiesten virat lakkaisivat samanaikaisesti Valtiontakuukeskuksen lakatessa. Viran lakatessa virkamiehen virkasuhde myös päättyisi ilman eri toimenpiteitä. Yhtiöön siirtyvä työvoima- ja elinkeinokeskuksen virkamies siirtyisi yhtiön palvelukseen työsopimussuhteeseen aikaisempaa vastaavaan tehtävään, jollei hän kieltäytyisi siitä viimeistään kahta kuukautta ennen palvelukseen siirtymistä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että yhtiön henkilöstön palkkaukseen, työaikaan sekä muihin työsuhteen ehtoihin sovelletaan, mitä yhtiön ja sen henkilöstöä edustavien yhdistysten välillä tehtävissä työehtosopimuksissa sovitaan ja laissa säädetään. Ehdotetun momentin tavoitteena olisi, että uusi erityisrahoitusyhtiö neuvottelisi henkilöstön kanssa uuden työehtosopimuksen, joka olisi yhteinen työvoima- ja elinkeinokeskuksista, Valtiontakuukeskuksesta ja Kera Oyj:stä tulleille työntekijöille.

7 §. Pykälässä säädettäisiin, että työvoima- ja elinkeinokeskuksissa vireillä olevat Valtiontakuukeskuksen toimialaan liittyvät asiat siirtyisivät henkilöstön mukana hoidettaviksi perustettavassa yhtiössä.

8 §. Pykälän 1 momentti sisältäisi voimaantulosäännöksen. Ehdotuksen mukaan lain 9 § tulisi kuitenkin voimaan myöhemmin asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Pykälän 2 momentin mukaan lain täytäntönnäpönnön edellyttämiin toimenpiteisiin voi-

taisiin ryhtyä jo ennen sen voimaantuloa. Valtioneuvosto voisi tehdä ehdotuksen 1—3 §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä ennen lain voimaantuloa.

9 §. Uuden erityisrahoitusyhtiön perustaminen esitetyllä tavalla edellyttäisi Valtiontakuukeskuksen lakkauttamista ja Kera Oyj:n sulauttamista. Tämän vuoksi pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi Valtiontakuukeskuksesta annetun lain ja Kera Oyj -nimisestä julkisesta osakeyhtiöstä annetun lain kumoamisesta.

Pykälän 2 momentti sisältäisi valtuutuksen, että valtioneuvosto voisi Kera Oyj:tä koskevan lain kumoamisesta huolimatta muuttaa sanotun lain 11 §:n nojalla Kera Oyj:lle annettuja sitoumuksia mahdollisia lähinnä lakitekniisiä tarkistuksia varten. Sanotut sitoumukset koskisivat Kera Oyj:lle myönnettyä peruskorkotukea, lisäkorkotukea, luotto- ja takaustappioiden korvaamista sekä kurssi-tappioiden korvaamista. Ehdotettu säännös olisi tarpeellinen, koska Kera Oyj -nimisestä julkisesta osakeyhtiöstä annetun lain kumoamisesta huolimatta valtioneuvoston sanotun lain nojalla yhtiölle antamat sitoumukset pysyisivät edelleen voimassa. Valtioneuvosto voisi tarvittaessa myöhemmin muuttaa sitoumuksiaan riippuen siitä, minkälaisiksi Kera Oyj:n luottojen ja takausten mahdolliset tappiomäärät kehittyisivät.

Pykälän 3 momentti sisältäisi edellisen momentin tavoin valtuutuksen, että kauppa- ja teollisuusministeriö voisi lähinnä lakitekniisesti muuttaa kumottavan Valtiontakuukeskuksesta annetun lain 12 §:n nojalla Valtiontakuukeskukselle annettuja ministeriön suostumuksia tappion rajoittamiseksi. Näistä suostumuksista tappion rajoittamiseksi säädettäisiin valtion erityisrahoitusyhtiöstä annettavaksi ehdotetussa laissa.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että Valtiontakuukeskuksen hallinnoima valtiontakuurahasto siirtyisi Valtiontakuukeskuksen lakatessa kauppa- ja teollisuusministeriön hallintaan. Rahastosta ja sen siirtämisestä ministeriöön säädettäisiin erikseen valtiontakuurahastoa koskevassa lakiehdotuksessa.

1.2. Laki valtion erityisrahoitusyhtiöstä

1 §. *Tarkoitus.* Pykälässä säädettäisiin valtion osakeyhtiömuotoisen erityisrahoitusyhtiön tarkoituksesta. Ehdotuksen mukaan yhtiön tulisi rahoituspalveluja tarjoamalla pyr-

kiä edistämään ja kehittämään erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa. Erityisrahoitusyhtiö jatkaisi näin yhtiöön sulautettavaksi ehdotetun Kera Oyj:n elinkeinopoliittista tehtävää. Toisaalta yhtiön tarkoituksena olisi myös edistää yritysten kansainvälistymistä ja vientitoimintaa. Tätä tarkoitusta toteutettaisiin erityisesti vientitakuutoiminnalla ja yhtiön antamalla valtiontakuuilla ja takauksilla. Yhtiö jatkaisi näin Valtiontakuukeskuksen toimintaa. Ehdotuksen mukaan Valtiontakuukeskuksen vientitakuu- ja erityistakaustoimintaa koskevat erityislaivat pysyisivät edelleen voimassa lähinnä lakitekniisesti muutettuina. Yhtiö soveltaisi näitä erityislakeja antaessaan vientitakuita ja muita erityistakauksia.

Yhtiön tarkoituksen voidaan katsoa jakaantuvan kahteen erilliseen painopistealueeseen: vientitakuutoimintaan sekä pienten ja keskisuurten yritysten luotto- ja takaustoimintaan. Yhtiön tulisi luotto- ja takaustoiminnassa ottaa huomioon valtion aluepoliittiset tavoitteet. Yhtiön tulisi Kera Oyj:n tavoin ottaa tällöin huomioon maan eri alueiden kehittyneisyserot ja pyrkiä toimimaan alueiden kehittämistä annetussa laissa säädettyjen tavoitteiden toteuttamiseksi. Erityisesti yhtiön pieniin ja keskiuuriin yrityksiin kohdistaman luotto- ja takaustoiminnan tavoitteista säädettäisiin tarkemmin lakiehdotuksessa valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta.

Ehdotuksen mukaan yhtiön toiminta tulee suunnata korjaamaan rahoituspalvelujen tarjonnassa esiintyviä puutteita. Yhtiön tulisi näin ottaa kannettavakseen sitä rahoitusriskiä, jota yksityiset rahoittajat eivät voi tai halua ottaa. Yhtiö voisi tarjota rahoitusta myös ilman turvaavaa vakuutta. Yhtiön tarkoituksena olisi myös kehittää valtion erityisrahoituksen toimintaa nykyistä enemmän riskinjakamiseen. Perustettava yhtiö ei saisi toimia avoimessa kilpailutilanteessa muihin rahoitusyhtiöihin nähden, vaan sen pitäisi keskittyä erityistehtäviinsä.

2 §. *Tehtävät.* Pykälässä säädettäisiin yleisluonteisesti yhtiön tehtävistä. Yhtiö keskittyisi ehdotuksen mukaan yritysten erityisrahoitukseen. Yhtiö ei ottaisi vastaan talletuksia. Yhtiö harjoittaisi rahoitus toimintaa antamalla luottoja, takuita ja takauksia sekä muita vastuusitoumuksia. Yhtiön tuotteista ei ehdotuksen mukaan tarkemmin säädettäisi, jotta yhtiö voisi kehittää uusia rahoitus tuotteita nopeasti kehittyvillä rahoitusmark-

kinoilla. Yhtiö voisi ehdotuksen mukaan myös tehdä yritysten rahoitukseen liittyviä tutkimuksia ja selvityksiä sekä harjoittaa yritysten kehittämis- ja palvelutoimintaa sekä neuvontaa. Yhtiön erilaisista palvelutoiminnoista erillään olisi kuitenkin yritystutkimus, joka tehdään ennen rahoituspäätöksen tekemistä. Yritystutkimus liittyy kiinteästi rahoitukseen ja tukee rahoituspäätösten tekemistä. Yhtiö voisi tarjota palvelujaan erilaisille yritystoimintaa harjoittaville tahoille. Yhtiön asiakkaisiin voisivat kuulua näin yksityiset elinkeinonharjoittajat, yhteisöt ja säätiöt sekä myös esimerkiksi kunnat ja kuntayhtymät elinkeinotoiminnan edistämistarkoituksessa. Yhtiön tulisi tutkimus-, selvitys- ja kehittämistyyppisten tehtäviensä osalta ottaa huomioon työvoima- ja elinkeinokeskusten toiminta ja välttää päällekkäisiä tehtäviä.

Osakeyhtiölain mukaisesti yhtiö voisi myös omistaa yritysten osakkeita ja osuuksia, jos se yhtiön tarkoituksen ja tehtävien kannalta olisi perusteltua. Pääomasijoitustoiminnan ei kuitenkaan tulisi muodostua yhtiön merkittäväksi toiminnaksi. Liiketoiminnan joustavuuden kannalta olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista, että yhtiö voisi yksityisten yritysten tapaan omistaa myös osakkeita ja osuuksia toisissa yrityksissä. Tarkoitus olisi, että yhtiön perustamisen yhteydessä Kera Oyj:n pääomasijoitustoimintaa harjoittavan tytäryrityksen Start Fund of Kera Oy:n osakkeet siirrettäisiin valtion pääomasijoitustoimintaa varsinaisesti hoitaville yhtiöille.

3 §. *Hallinto.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että yhtiö kuuluisi kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalaan. Valtioneuvoston ohjesäännön (1522/1995) mukaan kauppa- ja teollisuusministeriön toimialaan kuuluvat yritystoiminnan rahoitus ja yritystuet. Ministeriö valvoisi yhtiön toimintaa ja tulostavoitteita.

Pykälän 2 momentin mukaan yhtiön koko osakekannan tulisi olla valtion välittömässä omistuksessa ja hallinnassa. Mahdollisiin päätöksiin yhtiön omistuspohjan muutoksista sovellettaisiin valtion omistuvallan käytöstä eräissä taloudellista toimintaa harjoittavissa osakeyhtiöissä annettua lakia (740/1991).

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että yhtiöllä olisi hallintoneuvosto, jonka yhtiökokous valitsisi. Nykyisin esimerkiksi Kera Oyj:n toimielimiä ovat hallintoneuvosto, johtokunta ja toimitusjohtaja. Kera Oyj:n hallintoneuvostossa on 16 jäsentä. Hallintoneuvostossa on parlamentaarinen ja maa-

kunnallinen edustus sekä elinkeinoelämän järjestöjen ja viranomaisten edustajia. Johtokunnassa on yhtiön johdon lisäksi kauppa- ja teollisuusministeriön, valtiovarainministeriön ja työministeriön edustajat. Valtiontakuukeskuksen toimitusjohtaja. Valtiontakuukeskuksen hallintoneuvostossa on 12 jäsentä, jotka edustavat viranomaisia ja elinkeinoelämän järjestöjä. Jotta yhtiön organisaatio voitaisiin suunnitella vastaamaan mahdollisimman hyvin kehittyvien rahoitusmarkkinoiden vaatimuksia, ei yhtiön hallinnosta säädettäisi tarkemmin. Yhtiön hallituksen tehtävänä olisi päättää liiketoiminnan suuntaamisesta. Operatiivinen vastuu olisi yhtiön toimivalla johdolla. Yhtiöjärjestyksessä voitaisiin määrätä, että periaatteellisesti tärkeät ja tietyn markkamäärän rahoituspäätökset tulisi alistaa hallituksen hyväksyttäväksi. Kauppa- ja teollisuusministeriö huolehtisi erityisrahoitusyhtiön omistajavalvonnasta. Yhtiön hallituksen jäsenet päättäisivät myös yhtiön valtioneuvosto- ja vientitakuutoimintaan liittyvistä valtioneuvostosta ehdotetun lain 4 §:ssä tarkoitetuista vastuusitoumuksista siltä osin kuin päätöksentekoa ei mahdollisesti olisi alistettu kauppa- ja teollisuusministeriölle.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin lakiehdotuksen suhteesta luottolaitoslakiin. Ehdotuksen mukaan sanottua lakia ei sovellettaisi yhtiöön, koska kyseessä olisi julkisin varoin toimiva ja valtion täydellisessä omistuksessa oleva erityisrahoitusyhtiö, joka pyrki korjaamaan rahoitusmarkkinoiden toiminnallisia puutteita ja joka ei ottaisi vastaan takaisinmaksettavaa rahoitusta yleisöltä. Tämän vuoksi ei olisi tarkoituksenmukaista, että erityisrahoitusyhtiöön sovellettaisiin luottolaitoslakia. Tämä merkitsi sitä, että perustettava yhtiö ei olisi rahoitustarkastuksen valvonnassa, vaan kauppa- ja teollisuusministeriö vastaisi yhtiön valvonnasta. Tässä valvonnassa tulisi soveltuvin osin ottaa huomioon rahoitustarkastuksen valvontakäytäntö luottolaitosten osalta. Luottolaitoslain tarkoituksena on edistää rahoitusmarkkinoiden vakautta ja yleisön luottamusta.

Tarkoitus olisi, että yhtiölle haettaisiin neuvostolta pysyvää poikkeusta luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin 77/780/ETY ja muiden luottolaitostoimintaa koskevien

direktiivien soveltamisesta. Poikkeuksen saaminen merkitsee sitä, että sen jälkeen jää kansalliseen harkintaan, minkälaisia kriteerejä ja valvontaa yhtiöön kohdistetaan. Direktiivissä 77/780/ETY 2 artiklan 2 kohdan muuttamisesta tiettyjä luottolaitoksia koskevien pysyvien poikkeusten luettelon osalta annetussa neuvoston direktiivissä 96/13/EY on luettelo jäsenvaltioiden yrityksistä, joille sanottu poikkeuslupa on myönnetty. Suomessa tällaisia yrityksiä ovat Teollisen yhteistyön rahasto Oy eli Finnfund ja Kera Oyj. Kera Oyj:hin sovelletaan luottolaitoslakia. Kera Oyj on nykyisin katsottavissa luottolaitokseksi myös, koska sen liikkeelle laskevista luotoista on toimivat jälkimarkkinat.

4 §. *Taloudelliset toimintaperiaatteet.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi yhtiön itsekannattavuusperiaatteesta. Yhtiön tulisi pyrkiä siihen, että sen toiminnan menot voitaisiin pitkällä aikavälillä kattaa yhtiön toiminnasta saatavilla tuloilla. Useilla valtion erityisrahoituslaitoksilla on nykyisin samansisältöinen itsekannattavuustavoite, mutta laitosten toiminnalle ei kuitenkaan ole asetettu täsmällisiä tuottovaatimuksia. Itsekannattavuuden käsitteen tulkinta on näissä rahoituslaitoksissa vaihdellut. Kera Oyj on valtion erityistehtäviä hoitava yhtiö, jonka osakeyhtiömuoto edellyttäisi itsekannattavuuden noudattamista. Yhtiö on näyttänyt tilinpäätöksessään kirjanpidollista voittoa, jonka on mahdollistanut yhtiön valtiolta sama peruskorkotuki ja luottotappiokorvaukset. Valtiontakuukeskuksessa voidaan itsekannattavuusperiaatteen katsoa viime vuosina toteutuneen, jos ei oteta huomioon entisen Neuvostoliiton romahduksesta ja Wärtsilä Meriteollisuuden konkurssista aiheutuneita poikkeuksellisen suuria korvausvelvollisuuksia sekä takuukeskuksen vakauttamistakauksista aiheutuneita korvausvelvollisuuksia.

Ehdotettu itsekannattavuusvaatimus perustuu vuodelta 1947 peräisin olevan tullitariffeja ja kauppaa koskevaan yleissopimukseen (SopS 14/1950) (General Agreement on Tariffs and Trade, GATT), jonka mukaan kielletyksi vientitueksi katsotaan hallitusten tai niiden valvomien erityiselinten ylläpitämät vientitakuuohjelmat, jotka ovat selvästi riittämättömiä kattamaan järjestelystä ajan myötä aiheutuvia toimintakuluja ja tappioita. Tämä periaate on myös sisällytetty Suomea velvoittavaan Maailman kauppajärjestön perustamissopimukseen (SopS 5/1995) liittyvään tukia ja tasoitustulleja koskevaan so-

pimukseen. Itsekannattavuusperiaate on sisällytetty myös vuodelta 1994 peräisin olevaan OECD:n piirissä tehtyyn niin sanottuun laivaluottosopimukseen, joka ei kuitenkaan ole tullut voimaan.

Ehdotuksen mukaan itsekannattavuudella tarkoitettaisiin sitä, että erityisrahoitusyhtiön tulot kattaisivat vähintään omat kustannukset. Toimintaan sijoitetulla pääomalla ei olisi muuta tuottovaatimusta kuin että omat pääomat pyritään säilyttämään. Poikkeuksen itsekannattavuuden periaatteesta muodostaisivat kuitenkin yhtiölle asetetut kehittämissä tehtävät, joiden kustannuksia ei ehkä saataisi katetuksi yhtiön rahoitustoiminnalla.

Yhtiön kannattavuustavoitteita asetettaessa tulisi ottaa huomioon se, että yksityisten rahoitusyhtiöiden heikottuutoiseksi tai tappioalttiiksi arvioimalle erityisesti pieniin ja keskisuuriin yrityksiin suuntautuvalla rahoituksella ei olisi mahdollista asettaa yhtä korkeita tuottovaatimuksia kuin muulle tavanomaiselle rahoitustoiminnalle. Rahoitusmarkkinoiden jatkuvasti kehittyessä ei olisi myöskään perusteltua pitäytyä yksinomaan itsekannattavuuden tavoitteessa sellaisessa toiminnassa, jossa yksityiset rahoitusyhtiöt löytäisivät kasvavia mahdollisuuksia kannattavalle toiminnalle. Yhtiön alhaiset kannattavuustavoitteet voisivat tällaisessa tilanteessa estää rahoitusmarkkinoiden toimivaa kehitystä. Oikean kannattavuustavoitteen löytäminen erityisrahoitusyhtiölle olisikin markkinoiden kehittyessä jatkuvasti muuttuva tehtävä yhtiötä valvovalle ministeriölle. Yhtiön kannattavuustavoitteet tulisi tämän vuoksi asettaa määräajaksi kulloinkin vallitseva taloudellinen suhdannetilanne huomioon ottaen.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että huolimatta itsekannattavuusperiaatteesta yhtiöllä voisi olla myös julkisesti tuettuja toimintoja, joissa tuki tulisi yhtiölle valtion talousarvion tai lisätalousarvion kautta. Tällaisia toimintoja voisivat olla erityisesti yritysten rahoitukseen liittyvät tutkimukset ja selvitykset sekä yritysten rahoituksen kehittämis- ja palvelutoiminta. Myös erilaisista elinkeinopoliittisista syistä annettavat yhtiön rahoitustuotteet, kuten esimerkiksi pienyrittäjälainat voisivat olla tällaisia toimintoja. Erityisrahoitusyhtiön kirjanpito tulisi kuitenkin laatia niin, että valtion tukielementti ja tuettuihin toimintoihin kohdistuvat hallinnolliset kustannukset kävisivät selvästi ja riittävästi ilmi yhtiön tilinpäätök-

sestä. Vaikka valtion tukielementti erityisrahoitusyhtiön toiminnassa olisikin tarkoitettu edistämään yritysten toimintaedellytyksiä, tulisi yritysten tai muiden tahojen, joihin tukielementti kohdistettaisiin, kuitenkin korvata tukiin liittyvät erityisrahoitusyhtiön hallinnolliset kulut. Yhtiön tilinpäätöksessä tulisi erotella myös tukielementti ja sanotut hallinnolliset kulut toisistaan.

Pykälän 3 momentissa viitattaisiin valtion vastuun osalta ehdotettuun lakiin valtioneuvoston asetuksella ja lakiin valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta. Ehdotuksen mukaan valtio vastaisi valtioneuvoston asetuksella varoilla yhtiön antamista vientitakuista ja eräistä erityistakauksista. Lisäksi valtio antaisi laillisen takauksen yhtiön lähinnä pienille ja keskisuurille yrityksille myöntämien takauksen vakuudeksi.

5 §. *Salassapitovelvollisuus.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin erityisrahoitusyhtiön palveluksessa olevien salassapitovelvollisuudesta. Ehdotettu pykälä vastaisi sisällöltään luottolaitoslain 94 §:ää. Ehdotettu säännös olisi tarpeellinen yhtiön toiminnan luottamuksellisuuden ja luotettavuuden vuoksi.

Ehdotetun 2 momentin mukaan yhtiöllä olisi velvollisuus antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi. Yhtiöllä olisi ehdotuksen mukaan velvollisuus antaa sanottuja tietoja myös valtioneuvoston johtokunnalle ja pääsihteerille rahastoon liittyvien tehtävien hoitamiseksi sekä muulle viranomaiselle, jolla olisi lain nojalla oikeus saada sellaisia tietoja. Myös valtioneuvoston johtokunta ja pääsihteerit olisi tarkoituksenmukaista sisällyttää tiedonsaantiin oikeutettujen piiriin, koska yhtiössä päätettäisiin vientitakuiden ja muiden valtio vastuulla olevien erityistakauksen myöntämisestä, jolloin valtiolla olisi tätä toimintaa kohtaan erityinen intressi.

Ehdotetun 3 momentin mukaan yhtiöllä olisi oikeus antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja samaan konserniin kuuluvalla yhteisölle, jos sen hallintoelinten jäseniä tai toimihenkilöitä koskisi ehdotetussa 1 momentissa säädetty tai sitä vastaava salassapitovelvollisuus ja jos tiedon antaminen olisi vastaanottavan yhteisön riskienhallinnan kannalta tarpeellista.

6 §. *Yhtiön tiedonantovelvollisuus ja valvonta.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi niistä edellytyksistä, joiden vallitessa kaup-

pa- ja teollisuusministeriö voisi pyytää yhtiöltä tietoja, ja yhtiön olisi ehdotetun salassapitosäännöksen estämättä annettava ministeriölle tietoja. Ehdotetun 1 momentin mukaan yhtiön tulisi antaa ministeriölle ja työvoima- ja elinkeinokeskukselle näiden pyynnöstä tietoja, jotka olisivat tarpeellisia käsiteltäessä yritystuesta annetussa laissa (1136/1993) tarkoitettuja avustushakemuksia. Yhtiön olisi annettava ministeriölle sen pyynnöstä myös muita yhtiön toimialaan kuuluvia tai yhtiön valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja. Myös yhtiön tilintarkastajalla olisi velvollisuus antaa tällaisia tietoja. Ministeriön toimialaan kuuluvia tietoja voisivat olla esimerkiksi tiedot yhtiölle maksettavasta valtion tuesta. Näitä päätöksiä valmisteltaessa tulisi ministeriöllä olla tarkat tiedot yhtiön taloudellisesta tilanteesta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan erityisrahoitusyhtiön toimielimen jäsen tai varajäsen sekä yhtiön palveluksessa oleva voisi ehdotetun 5 §:n mukaisen salassapitosäännöksen estämättä antaa kauppa- ja teollisuusministeriölle ja työvoima- ja elinkeinokeskukselle tietoja, joita hän olisi saanut yhtiön asiakkaan tai muun henkilön taloudellisesta asemasta tai yksityisestä olosuhteesta, jos tietojen antaminen olisi julkisen rahoituksen yhteensovittamisen taikka yritystukiasioiden viranomaiskäsitteilyn kannalta tarpeellista.

Ehdotetun 3 momentin mukaan yhtiön valvonnassa tulisi ottaa soveltuvin osin huomioon ne periaatteet, joita rahoitustarkastus noudattaa luottolaitoksia valvoessaan. Erityisesti tällä tarkoitettaisiin rahoitustarkastuksen ohjeita luottolaitosten sisäisestä valvonnasta.

7 §. *Toimeksiannot yhtiölle.* Erityisrahoitusyhtiö olisi yksityisoikeudellisena oikeushenkilönä erillään julkishallinnosta. Tästä syystä ehdotetaan nimenomaisesti säädettäväksi, että kauppa- ja teollisuusministeriö voisi antaa yhtiölle tarpeellisiksi katsomiaan yhtiön toimialaan soveltuvia tutkimus-, selvitys- ja muita tehtäviä. Yhtiön ministeriöltä saamat toimeksiannot voisivat olla vastikkeellisia.

8 §. *Jälleenvakuuttaminen.* Ehdotuksen mukaan yhtiö voisi vakuutuksilla, vakuuksilla tai muilla järjestelyillä kattaa yhtiön valtioneuvoston vastuulla olevasta toiminnasta aiheutuvaa tappionvaaraa. Jälleenvakuuttaminen voisi sinänsä koskea kaikkia yhtiön eri toimintamuotoja ja yhtiö voisi tällaisia vakuutuksia ilman erillistä säännös-

täkin ottaa. Ehdotetulla pykälällä olisi kuitenkin merkitystä yhtiön valtiontakuurahastosta katettavaan vientitakuu- ja erityistakaustoimintaan. Tästä syystä jälleenvakuuttamisesta valtion edun turvaamiseksi rahastoon liittyvistä vastuusitoumuksista aiheutuvan tappionvaaran välttämiseksi säädettäisiin nimenomaisesti.

9 §. *Tappioiden rajoittaminen.* Ehdotettu pykälä vastaisi Valtiontakuu keskukselta annetussa laissa ollutta säännöstä. Kun yhtiön toiminta vaikuttaisi valtiontakuurahastoon, tulisi yhtiön nimenomaisesti huomioida valtio-omistajan näkökulmat rahastoon liittyvässä toiminnassa. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että yhtiö voisi valtion edun turvaamiseksi ostaa valtiontakuurahastoon liittyvien vastuusitoumusten ja Valtiontakuu keskuksen tai sitä edeltäneiden laitosten antamien sitoumusten vakuutena olevaa tai siitä ulosmitattua omaisuutta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että yhtiö voisi hyväksyä näitä edellä tarkoitettuihin vastuusitoumuksiin liittyviä akordeja tai muita siihen verrattavia järjestelyjä sekä luopua saatavasta. Yhtiö voisi myös myydä, ostaa ja vaihtaa saatavia sekä hyväksyä muita toimenpiteitä, joilla sanottujen sitoumusten perusteella määräytyvää tappiota voitaisiin rajoittaa, sekä korvata näistä toimenpiteistä aiheutuvia kustannuksia, jos tappionvaara olisi ilmeinen ja tappion rajoittamistoimenpiteistä yhtiölle saavutettava todennäköinen hyöty olisi olennaisesti suurempi kuin ennakoitavissa oleva yhtiölle muuten aiheutuva tappio tai haitta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että yhtiön olisi saatava kauppa- ja teollisuusministeriön suostumus akordin tai muun tappion rajoittamiseksi tarpeellisen toimenpiteen hyväksymiseen tai saatavasta luopumiseen, jos saatava, josta luovuttaisiin, tai yhtiölle aiheutuva tappio olisi asetuksella säädettävää määrää suurempi. Nykyisin tämä markkamäärä on Valtiontakuu keskukselta annetun asetuksen (351/1981) 13 §:n mukaan 30 miljoonaa markkaa. Ehdotuksen mukaan määrästä säädettäisiin edelleen asetuksella. Tarkoitus olisi, että tässä vaiheessa markkamäärä pidettäisiin ennallaan.

10 §. *Maksujen periminen ulosottotoimin.* Pykälässä säädettäisiin erityisrahoitusyhtiön oikeudesta periä ulosottotoimin yhtiön antamiin luottoihin, takuisiin, takauksiin tai muihin vastuusitoumuksiin perustuvia maksuja viivästyskorkoineen ilman tuomiota tai päät-

töstä. Menettelyn osalta tulisi noudattaa, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään. Lisäksi edellytettäisiin, että yhtiö olisi tästä oikeudestaan ilmoittanut antamansa sitoumuksen yhteydessä. Valtiontakuu keskuksella on nykyisin vastaavansisältöinen oikeus. Myös muun muassa vakuutus sopimussopimuksissa (543/1994) säädetään tällaisesta oikeudesta vakuutusyhtiöille. Ehdotettu säännös olisi tarkoituksenmukainen yhtiön toiminnan erityisluonteen vuoksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tarkemmin yhtiön maksujen perimisestä ulosottotoimin. Ehdotuksen mukaan ennen täytäntöönpanotoimenpiteisiin ryhtymistä yhtiön olisi tehtävä ilmoitus sille sopimusosapuolelle, jonka hyväksi yhtiö olisi edellä tarkoitettujen sitoumuksien antanut. Tästä kirjallisesta ilmoituksesta tulisi käydä ilmi perittävä maksu ja maksun peruste sekä se, että erityisrahoitusyhtiö ryhtyisi täytäntöönpanotoimenpiteisiin, jos sopimusosapuoli ei 14 päivän kuluessa ilmoituksen lähettämisestä kirjallisesti kiistäisi maksuvelvollisuuttaan. Jos maksuvelvollisuus kiistettäisiin, yhtiön pitäisi siirtää asia riitaisena tuomioistuimen ratkaistavaksi. Ehdotettu säännös vähentäisi yhtiön hallinnollisia kustannuksia, kun kaikkiin perittäväksi siirtyviin maksuihin ei erikseen tarvitsisi saada tuomiota tai päätöstä. Riitatapauksissa sovellettaisiin yleisiä tietyn määräistä saamista koskevia oikeudenkäyntisäännöksiä.

11 §. *Tarkeimmat säännökset.* Ehdotuksen mukaan tarkempia säännöksiä ehdotetun lain täytäntöönpanosta annettaisiin asetuksella. Tarkempia säännöksiä annettaisiin lähinnä yhtiön tappioiden rajoittamisesta. Myös ehdotetun lain voimaantuloajankohdasta säädettäisiin 13 §:n nojalla asetuksella.

12 §. *Yhtiön perustaminen.* Esityksen mukaan yhtiön perustamisesta säädettäisiin erillisessä laissa. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että yhtiö jatkaisi Kera Oyj:n sekä Valtiontakuu keskuksen ja sitä edeltäneiden vientitakuulaitoksen ja Valtiontakauslaitoksen toimintaa. Kera Oyj:n ja Valtiontakuu keskuksen antamat luotot, takuut, takaukset ja muut vastuusitoumukset siirtyisivät näin uuden yhtiön hoidettavaksi voimassa olevine ehtoineen. Säännös takaisi sen, että erityisrahoitusyhtiö ja sen kanssa sopimussuhteessa oleva taho voisivat tarvittaessa myöhemmin sopia Kera Oyj:n tai Valtiontakuu keskuksen antamien sitoumusten muuttamisesta. Val-

tion vastuusta takuukeskuksen antamista takuista ja takauksista säädettäisiin myös valtiontakuurahastosta annettavaksi ehdotetussa laissa. Kun Kera Oyj:n luotto- ja takauskanta siirtyisi uudelle yhtiölle, myös valtion vastuu siirtyisi mukana. Valtion jälleenerahoituksella Kera Oyj:n sitoumuksille myönnettävä omavelkainen valtioneuvosto tulisi koskemaan myös olemassa olevaa Kera Oyj:n ennen uuden yhtiön perustamista ottaman ottolainauksen takauksia.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin yhtiön perustamisesta säädettäväksi ehdotettuun erillislakiin.

13 §. *Voimaantulo.* Ehdotetun 1 momentin mukaan laki tulisi voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että ennen ehdotetun lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että yhtiön yhtiöjärjestys voitaisiin vahvistaa ja yhtiö voitaisiin perustaa ja merkitä kaupparekisteriin ennen ehdotetun lain voimaantuloa.

1.3. Laki valtiontakuurahastosta

1 §. *Hallinto.* Pykälän 1 momentin mukaan Valtiontakuu keskuksen yhteydessä ollut valtiontakuurahasto siirrettäisiin kauppa- ja teollisuusministeriön yhteyteen. Valtiontakuurahasto olisi edelleen osa valtion keskuskirjanpitoa ja sen tulisi olla valtion viranomaisen alaisuudessa. Kauppa- ja teollisuusministeriö vastaisi rahaston hallinnosta.

Pykälän 2 momentin mukaan rahastolla olisi johtokunta ja pääsihteeri. Johtokunnan ja pääsihteerin tehtäviin eivät kuuluisi varsinaisten vientitakuuta koskevien rahoituspäätösten valmistelu tai tekeminen. Erityisrahoitusyhtiön rahoituspäätöksiä ei alistettaisi rahaston johtokunnalle tai pääsihteerille. Rahaston johtokunta ja pääsihteeri hoitaisivat ainoastaan rahaston tekniseen hallintoon kuuluvia tehtäviä. Rahaston pääsihteeri hoitaisi rahaston päivittäistä hallintoa. Pääsihteeri myös esittelisi rahastossa tehtävät rahastomaksuja ja -lainoja koskevat päätökset rahaston johtokunnalle, joka kokoontuisi tarvittaessa. Pääsihteerin ja johtokunnan tehtävien määrä vaihtelisi sen mukaan, kuinka usein rahaston toimenpiteitä tarvittaisiin erityisrahoitusyhtiön toiminnan tukena. Rahaston hoitaminen edellyttäisi tiettyjä säännölli-

siä hallintotoimia ministeriön henkilöstöltä. Rahaston johtokunnan ja pääsihteerin tulisi aktiivisesti seurata erityisrahoitusyhtiön taloudellista tilannetta. Tarkoitus olisi, että valtiontakuurahaston pääsihteerinä toimisi kauppa- ja teollisuusministeriön virkamies, joka virka- ja esittelijän vastuulla esittelisi johtokunnassa ratkaistavat asiat. Ehdotuksen mukaan rahaston hallinnosta säädettäisiin tarkemmin asetuksella.

2 §. *Rahaston tarkoitus.* Pykälän 1 momentissa viitattaisiin niihin sitoumuksiin, joita yhtiö tulisi antamaan ja joiden mukaiset vastuut ja velvoitteet katettaisiin rahastosta. Ehdotuksen mukaan rahaston tarkoituksena olisi turvata erityisrahoitusyhtiön antamien vientitakuu-, alus-, ympäristö- ja raaka-ainetakuusten mukaisten vastuiden täyttäminen. Rahastosta katettaisiin Valtiontakuu keskuksen toiminta-aikanaan antamat sitoumukset sekä ehdotetussa 4 §:ssä luetellut takuut ja takaukset, joita yhtiö antaisi. Erityisrahoitusyhtiön antamien vastuusitoumusten osalta rahaston vastuualue jossain määrin supistuisi, koska pienille ja keskiuurille yrityksille annettavia luottoja ja takauksia ei valtiontakuurahaston varoista ehdotuksen mukaan katettaisi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin rahastosta katettavista Valtiontakuu keskuksen ja sitä edeltäneiden vientitakuulaitoksen ja Valtiontakuu keskuksen vastuusitoumuksista. Momentissa viitattaisiin ehdotettuun 11 §:ään, jossa tästä erityisrahoitusyhtiön kannalta vanhasta takuu- ja takauskannasta säädettäisiin tarkemmin.

3 §. *Rahaston varat.* Ehdotuksen mukaan rahaston varat muodostuisivat valtion talousarviossa rahastolle siirrettäväksi osoitettavasta määrärahasta, erityisrahoitusyhtiön rahastoon siirtämistä varoista ja rahastolainasta suoritettavista maksuista sekä Valtiontakuu keskuksen ja sitä edeltäneiden laitosten antamista vastuusitoumuksista saatavista takuumaksuista ja mahdollisista takaisinperintäsaatavista. Erikseen ei tarvitsisi säätää rahastossa Valtiontakuu keskuksen lakatessa olevista varoista, koska rahastolle ei sinänsä tapahtuisi muutoksia. Sen hallintointi siirrettäisiin kauppa- ja teollisuusministeriöön. Jatkossa rahastoon tulisi kuitenkin ehdotuksen mukaisia uudenlaisia tuloja, kuten yhtiön rahastoon rahastopalautuksena siirtämiä varoja.

4 §. *Valtion vastuu.* Pykälässä säädettäisiin valtion vastuusta erityisrahoitusyhtiön vienti-

takuu- ja valtiontakaustoiminnassa. Pykälän mukaan valtio vastaisi vientitakuulaissa (479/1962), laivanrakennus- tai laivanvarustamatoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä valtiontakauksista annetussa laissa (573/1972), ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtiontakauksista ja vientitakuista annetussa laissa (609/1973) ja valtion takuista perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi annetussa laissa (651/1985) tarkoitetuista sitoumuksista. Ehdotetuissa 5 ja 6 §:ssä säädettäisiin menettelyä, jolla sanottuja vastuuta rahaston varoin ensisijaisesti katettaisiin. Valtio vastaisi säännöksessä tarkoitetuista erityisrahoitusyhtiön takuista ja takauksista sen jälkeen, kun velkojan takuu- tai takaukskorvaaminen yhtiölle olisi lainvoimaisella tuomiolla tai muutoin riidattomasti vahvistettu, eikä yhtiö olisi tätä saamista kuitenkaan maksanut. Yhtiö tulisi kuitenkin ensin lain mukaisessa menettelyssä vahvistaa maksuvelvolliseksi. Velkojan ei tarvitsisi osoittaa erityisrahoitusyhtiön maksukyvyttömyyttä, vaan valtion vastuu syntyisi jo sillä, että lainvoimaisesti vahvistettua maksua ei ole suoritettu. Valtion vastuu ei olisi siten rinnakkaisvastuuta yhtiön vastuun kanssa, eikä omavelkaiseen takaukseen verrattavissa olevaa vastuuta. Ehdotettuun pykälään perustuva valtion vastuu olisi lähinnä verrattavissa lailliseen takaukseen. Velkojan tulisi ensin osoittaa vaatimuksensa yhtiölle, koska yhtiö on antanut takuu- tai takaussitoumuksen. Valtiota ei voitaisi haastaa osapuoleksi velkojan ja yhtiön välisessä takuu- tai takausvastuuta koskevassa riita-asiassa. Jos yhtiön maksuvelvollisuus olisi lainvoimaisesti tuomioistuinmessä ratkaistu ja yhtiö ei kykenisi maksua suorittamaan, ei valtio voisi kieltäytyä maksamasta takuu- tai takaussitoumusta, jos takuu- tai takaukskorvauksen edellytykset muutoin ovat olemassa.

Rahaston varoilla vastattavien tuotteiden määrä jonkin verran vähenisi rahaston siirtymässä Valtiontakuukeskuksesta ministeriön hallinnoitavaksi.

Rahastossa jo olemassa oleva Valtiontakuukeskuksen vastuukanta säilyisi kuten aiemmin rahaston vastuulla.

Vientitakuutoiminnassa samoin kuin muissa sanotuissa takuissa ja takauksissa taloudelliset riskit ja mahdolliset korvausvelvoitteet voivat olla rahamääräisesti huomattavan suuria. Takuutoiminnalle ei ole poikkeuksellista, että tulos voi kääntyä merkittä-

västi alijäämäiseksi yllättävien suurten korvausvelvoitteiden toteutuessa. Erityisrahoitusyhtiön takuu- ja takaustoiminnasta aiheutuvan alijäämän rahoitustarve voisi tämän vuoksi olla tilapäistä tai jopa pysyvää. Tällaisen korvausvastuun toteutuminen voisi olennaisesti vaikeuttaa erityisrahoitusyhtiön normaaleja toimintaedellytyksiä ja saattaa yhtiön taseen merkittävän alijäämäiseksi, jolloin yhtiön mahdollisuudet hoitaa muita sen erityistehtäviä voisivat vaikeutua.

5 §. *Rahastomaksut ja -palautukset erityisrahoitusyhtiön ja rahaston välillä.* Valtio vastaisi ehdotetun 4 §:n mukaisista takuista ja takauksista sekä Valtiontakuukeskuksen olemassa olevista vastuusitoumuksista. Yhtiö hoitaisi kuitenkin vastuusitoumusten antamisen ja hallinnoinnin. Pykälässä ehdotetuilla rahastomaksuilla taattaisiin yhtiölle riittävät taloudelliset voimavarat ehdotetuissa 4 §:ssä tarkoitettua takuu- ja takaustoiminnasta mahdollisesti syntyvien korvausvastuiden suorittamiseen. Käytännössä tämä rahoitustarve hoidettaisiin ehdotuksen mukaan rahastosta tehtävillä rahastomaksuilla. Yhtiön lyhytaikaista rahoitustarvetta hoidettaisiin rahastosta yhtiölle annettavien rahastolainoin. Pykälän 1 momentin mukaan jos erityisrahoitusyhtiön 4 §:ssä tarkoitettun toiminnan erillistulos olisi tilinpäätös- tai välitilinpäätöstietojen mukaan muodostunut alijäämäiseksi, se katettaisiin rahaston varoista. Tällöin rahaston johtokunta päättäisi alijäämän kattamiseksi tehtävästä siirrosta ennen yhtiön tilinpäätöksen tai välitilinpäätöksen vahvistamista. Ehdotetun 1 momentin mukainen rahastomaksu olisi yhtiölle vastikkeeton.

Koska valtion puolesta takuiden myöntäjänä olisi yksityisoikeudellinen osakeyhtiö, mahdollisena ei ole pidetty nykyisenkaltaista mallia, jossa yksittäiset takuu- tai takauspäätökset nauttivat omavelkaista valtiontakausta. Sen sijaan takuilla ja takauksilla olisi valtion laillinen takaus yhtiön maksukyvyttömyystilanteen varalta siten kuin ehdotetuissa 4 §:ssä säädettäisiin.

Ehdotetuissa 4 §:ssä tarkoitettun toiminnan alijäämän kompensoiminen jo päättyvän tilikauden tuloksessa edellyttäisi kyseisen toiminnan tuloksen erillistä laskemista. Rahaston johtokunta päättäisi alijäämän kattamisesta, mutta velvoite siihen tulisi suoraan laista, ja rahaston johtokunnalla ei olisi asiassa muuta harkintavalttaa kuin alijäämän suuruuden toteaminen. Johtokunta päättäisi alijäämän kattamisesta ennen yhtiön tilinpää-

töksen vahvistamista, jolloin rahastosta maksettava suoritus voitaisiin ottaa huomioon jo päättyneen tilikauden tilinpäätöksessä eli sen tilikauden tilinpäätöksessä, jona alijäämää on kertynyt. Näin vältettäisiin mahdollisiin suuriin yksittäisiin takuukorvauksiin perustuvat heilahtelut yhtiön tuloksessa, koska rahastomaksulla eliminoidaisiin ehdotetussa 4 §:ssä tarkoitettun takuu- ja takaustoiminnan alijäämän vaikutus.

Kirjanpidollisesti rahastomaksu kirjattaisiin yhtiölle tulevaksi maksuksi eli saamiseksi tilikauden viimeisenä päivänä, tai tilikauden aikana muutoin, jos alijäämä olisi todettavissa jo välitilinpäätöksessä. Maksulla ei olisi välitöntä verovaikutusta, koska takuustoiminnan erillistulos saatettaisiin maksulla ainoastaan itsekannattavuustasolle eli nollatasolle, ei voitolliseksi. Jos yhtiön muu toiminta olisi voitollista, rahastosiirto vaikuttaisi luonnollisesti yhtiön kokonaistuloksesta syntyvään veroon, mutta tällöinkin vero syntyi vain muun toiminnan tuloksesta.

Pykälän 2 momentin mukaan rahastoon tehtävästä rahastopalautuksesta päättäisi yhtiökokous rahaston johtokunnan esityksestä. Koska asian luonteen vuoksi yhtiöstä rahastoon tehtävä rahastopalautus ei voisi jäädä riippuvaiseksi yhtiön hallituksen tekemästä esityksestä, yhtiöjärjestykseen on tarkoitus ottaa määräys, jonka mukaan yhtiökokous voi tehdä rahastoon tehtävää palautusta koskevan päätöksen edellyttäen, että valtiontakuurahaston johtokunta on tehnyt tätä koskevan esityksen.

Rahastosta katettavasta toiminnasta yhtiöön muodostunutta ylijäämää palautettaisiin rahastoon siltä osin kuin rahastosta olisi tehty yhtiöön rahastomaksuja alijäämän kattamiseksi. Rahastopalautus muodostaisi vähennyskelpoisen menon vain siinä määrin kuin se kattaisi yhtiölle aiemmin suoritettuja rahastomaksuja. Ehdotetussa 4 §:ssä tarkoitettun rahastovastuun piiriin kuuluva toiminta voi muodostua siten kannattavaksi, että ylijäämää syntyy enemmän kuin yhtiön on tarve tehdä tässä tarkoitettuja rahastopalautuksia. Yhtiöön kertyisi siten omaa pääomaa. Tämän käytöstä ei olisi erillistä sääntelyä. Ensijaisesti ylijäämä tulisi rahastoida vastaisten tappioiden kattamiseksi. Toissijaisesti yhtiö voisi maksaa osinkoa tuloksesta, joka osaksi olisi seurausta myös vientitakuutoiminnasta. Kolmanneksi takuu- ja erityistakaustoiminnan osittautuessa selkeästi ylijäämäiseksi pitkällä aikavälillä yhtiön maksu-

politiikkaa olisi mahdollista tarkistaa asiakaiden hyväksi.

Koska rahastomaksut vaikuttaisivat edellä todetun mukaisesti yhtiön verotettavaan kokonaistulokseen rahastomaksun määrällä, olisi verovaikutusten neutralisoimiseksi perusteltua, että yhtiön rahastoon suorittamat palautukset olisivat vastaavasti vähennyskelpoisia menoja.

Pykälän 3 momentin mukaan kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä annettaisiin tarkempia säännöksiä siitä, miten yhtiön tilinpäätöksessä esitettäisiin yhtiöön tehtyjen rahastomaksujen yhteismäärä vähennettynä yhtiöstä rahastoon tehdyillä rahastopalautuksilla. Ehdotettu säännös olisi lähinnä tilinpäätöstekninen. Valtiontakuurahastosta katettavan toiminnan erityisluonteen vuoksi yhtiön tilinpäätöksen esittämistavasta voisi olla tarpeen antaa erityissäännöksiä.

Rahastosta muodostettaisiin ehdotuksen mukaan eräänlainen puskuuri sellaisten tilanteiden varalle, joissa erityisrahoitusyhtiön 4 §:ssä tarkoitettun takuu- ja takaustoiminnan itsekannattavuus ei toteutuisi, vaan yhtiölle olisi muodostumassa tilinpäätökseen perustuvaa alijäämää. Tällöin rahastoon voitaisiin siirtää valtion talousarviosta kohdennettavia varoja.

Jos erityisrahoitusyhtiön takuu- ja takaustoiminnan itsekannattavuus vuositasolla toteutuisi, ei rahastoon kyseisenä tilivuonna välttämättä tulisi kirjauksia lainkaan.

Ehdotettun rahastomenettelyn etuna olisi se, että yhtiön toiminnasta mahdollisesti aiheutuvan alijäämän pysyessä rahaston pääomaa pienempänä rahastosta voitaisiin rahastomaksuin suoraan siirtää varoja yhtiölle, jolloin näitä varoja ei tarvitsisi siirtää valtion talousarviosta. Ehdotus vastaa tältä osin nykytilannetta. Valtioneuvosto voisi ehdotuksen mukaan kuitenkin tarvittaessa määrätä osan rahaston yhdystilillä olevista varoista tuloutettavaksi valtiovarastoon.

6 §. *Rahastolainat erityisrahoitusyhtiölle.* Ehdotuksen mukaan rahastosta voitaisiin myös antaa yhtiölle vakuutta vaatimatta luottoa, jos yhtiön ehdotetussa 4 §:ssä tarkoitettua toiminnasta aiheutuisi yhtiölle lyhytaikaista rahoitusvajetta esimerkiksi merkittävistä takuukorvausvelvoitteista. Ei olisi tarkoituksenmukaista edellyttää, että yhtiö tällöin ottaisi normaaliehtoista vierasta pääomaa lyhytaikaiseen rahoitustarpeeseen, jos rahaston varoista yhtiön vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan vastuut kuitenkin voitai-

siin korvata. Rahastolainaa voitaisiin käyttää vain rahaston vastuulla olevasta toiminnasta aiheutuvaan rahoitustarpeeseen, mutta ei yhtiön muun toiminnan piirissä syntyvän rahoitustarpeen kattamiseen. Rahaston johtokunta päättäisi rahastolainan antamisesta yhtiön hakemuksesta. Asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin, kuinka suuresta rahastolainasta rahaston pääsihteeri voisi toimivaltansa puitteissa päättää ja mitkä rahastolainat tulisi asettaa rahaston johtokunnan hyväksyttäväksi. Tarkoitus kuitenkin olisi, että rahastolainaksi olisi mahdollisimman joustava muoto tarjota yhtiölle lyhytaikaista rahoitusta. Näin yhtiön ei tarvitsisi hankkia lyhytaikaista rahoitusta yleisiltä rahoitusmarkkinoilta.

7 §. *Rahaston yhdistyminen.* Rahastosta tehtävät määrärahasiirrot hoidettaisiin valtion keskuskirjanpidossa olevan yhdistyksen kautta. Pykälän 1 momentin mukaan rahaston valtion keskuskirjanpidossa olevan yhdistyksen määrä olisi pidettävä riittävänä rahastosiirtojen ja rahastolainojen maksamista varten. Rahaston varoista maksettaisiin ehdotuksen mukaan myös rahaston hallintomenot. Rahaston johtokunnan ja pääsihteerin tulisi valvoa, että rahaston käytettävissä olevat varat olisivat riittäviä suhteessa rahastosta katettaviin erityisrahoitusyhtiön vastuisiin.

Ehdotetun 2 momentin mukaan jos rahaston yhdistyksen varojen määrä ei riittäisi rahaston menojen kattamiseen, voitaisiin tarvittava erotus siirtää rahastoon valtion vuotuisesta talousarviosta tai lisätalousarviosta otettavalla määrärahalta. Jos yhtiön taloudellinen tulos pysyisi vuosittain melko samanlaisena, ja yhtiön alijäämäiset tulokset olisivat ilmeisen lyhytaikaisia, olisi yhtiön lyhytaikainen rahoitustarve hoidettavissa ehdotetulla rahastolainalla. Pysyvä tai pitkäaikainen yhtiön tilinpäätökseen perustuva alijäämä sen sijaan katettaisiin rahastomaksulla.

Ehdotetun 3 momentin mukaan jos rahaston yhdistyksen varojen määrä ylittäisi rahaston tarkoituksen toteuttamiseen tarvittavien varojen määrän, voisi valtioneuvosto määrätä tällaisen erotuksen kokonaan tai osittain tuloutettavaksi valtiovarastoon pois rahastosta. Näin vältettäisiin se, että valtioneuvoston rahastoon kertyisi varoja huomattavasti enemmän kuin yhtiön vientitakuu- ja valtiontaukoiminnan kattaminen edellyttäisi.

8 §. *Rahaston talousarvio ja tilinpäätös.* Osana valtion keskuskirjanpitoa rahastolla ei olisi omaa kassahallintoa, mutta sille vahvistettaisiin talousarvio ja tilinpäätös. Ehdotuk-

sen mukaan kauppa- ja teollisuusministeriö hoitaisi rahaston kirjanpitoa. Ministeriö myös vahvistaisi rahaston talousarvion. Talousarvio vahvistettaisiin erityisrahoitusyhtiön tilikautta vastaavalle ajanjaksolle. Rahaston toimintakausien sitominen erityisrahoitusyhtiön tilikausiin olisi tarkoituksenmukaista rahaston ja yhtiön yhteistoiminnan joustavuuden kannalta. Ehdotuksen mukaan valtioneuvosto vahvistaisi rahaston tilinpäätöksen.

9 §. *Maksut.* Pykälässä säädettäisiin, että valtioneuvoston rahastosta katettavista ehdotetussa 2 §:ssä tarkoitetuista sitoumuksista peritään maksuja. Tällaisen maksun suuruus määrättäisiin suoritteeseen liittyvän tappionvaaran ja suoritteiden tuottamisesta erityisrahoitusyhtiölle aiheutuvien kustannuksien perusteella. Tältä osin ehdotus vastaisi Valtioneuvoston keskuksen nykyistä tilannetta. Kauppa- ja teollisuusministeriö määräisi ehdotetussa 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja vastuusitoumuksia koskevan maksun suuruuden suoritteiden tuottamisesta aiheutuvien kustannuksien perusteella. Näin ministeriö määräisi niin sanottua Valtioneuvoston vanhaa vastuukantaa koskevista maksuista.

10 §. *Tilintarkastus.* Ehdotuksen mukaan kauppa- ja teollisuusministeriö määräisi rahaston tilien ja hallinnon tarkastajat. Valtioneuvoston rahastolla on nykyisin kolme kauppa- ja teollisuusministeriön määräämää tilintarkastajaa. Yksi tilintarkastajista tulisi määrätä valtioneuvoston tarkastusviraston esityksestä. Yhden tilintarkastajista tulisi olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja.

11 §. *Rahaston hallinnon siirtämisestä aiheutuvat järjestelyt.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että Valtioneuvoston keskuksen tai sitä edeltäneiden laitosten antamista takuista, takauksista ja muista vastuusitoumuksista aiheutuneet vastuut korvattaisiin valtioneuvoston rahaston varoista. Tämä niin sanottu vanha vastuukanta katettaisiin kokonaisuudessaan rahaston varoista. Erityisrahoitusyhtiön vanhaan vastuukantaan kuuluviin vastuusitoumuksiin takuun- tai takauksensaajan kanssa sopimat muutokset eivät lähtökohtaisesti vaikuttaisi vanhan vastuukannan määrittelyyn, jolloin muutetut vastuusitoumukset olisivat edelleen osa vanhaa kantaa. Tällaisia muutoksia vastuusitoumuksessa voisivat olla esimerkiksi vastuunajan pidentäminen tai takuujärjestelyn kohteena olevan hankkeen supistuminen tai laajentuminen taikka esi-

merkiksi takuunsaajan vaihtuminen. Ehdotulla säännöksellä olisi yhtymäkohta 2 §:ään, jossa säädettäisiin rahaston tarkoituksesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että erityisrahoitusyhtiö hoitaisi Valtiontakuukeskuksen antamat 1 momentissa tarkoitetut vastuusitoumukset valtion vastatessa niistä ensisijaisesti valtiontakuurahaston varoilla. Tämä valtion vastuu olisi riippumaton valtiontakuurahastossa olevien varojen määrästä. Valtiontakuukeskuksen lakatessa voi tulla esiin kysymys siitä, olisiko vastuusitoumuksen takana Valtiontakuukeskus vai perustettava erityisrahoitusyhtiö. Takuukeskuksen antamien takuiden ja takauksen luonne säilyisi sellaisena kuin se on ollut. Vastuusuhte ei muuttuisi ja valtio säilyisi edelleen vastuullisena osapuolena. Valtiontakuukeskus antaa käytännössä takuista ja takauksista ensin myöntöpäätöksen, joka annetaan takuunsaajalle tiedoksi. Takuunsaajalla on tietty määräaika päättää, hyväksyykö hän myöntöpäätöksen vai ei. Jos takuunsaaja hyväksyy myöntöpäätöksen, tulee Valtiontakuukeskuksen erikseen antaa päätöksensä mukainen vastuusitoumus takuunsaajalle. Jos Valtiontakuukeskus lakkaisi hetkellä, jolloin myöntöpäätös on tehty, mutta takuukeskus ei ole vielä antanut sanottua vastuusitoumusta, siirtyisi myöntöpäätöksen mukainen sitoumusvelvoite suoraan perustettavalle erityisrahoitusyhtiölle. Tällaisessa tapauksessa yhtiön tulisi hyväksyä Valtiontakuukeskuksessa tehty myöntöpäätös, mutta antaa sen mukainen vastuusitoumus yhtiön nimissä. Tästä järjestelystä voitaisiin mainita myös myöntöpäätöksessä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin myös, että yhtiöllä olisi oikeus saada valtiontakuurahastosta hallinnointipalkkio siitä, että se hoitaisi ja hallinnoisi Valtiontakuukeskuksen antamia vastuusitoumuksia. Ehdotuksen mukaan yhtiö siirtäisi suoraan rahastoon 1 momentissa tarkoitetuista vastuusitoumuksista tulevat takuumaksut ja mahdolliset takaisinperintäsaavat. Tällä säännöksellä olisi yhtymäkohta myös ehdotettuun 3 §:ään, jossa säädettäisiin valtiontakuurahaston varoista.

12 §. *Tarkemmat säännökset.* Ehdotuksen mukaan asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä lain täytäntöönpanosta. Asetuksella säädettäisiin ainakin rahaston johtokunnan ja pääsihteerin asemasta ja tehtävistä.

13 §. *Voimaantulo.* Pykälän 1 momentin mukaan ehdotettu laki tulisi voimaan asetuk-

sella säädettävänä ajankohtana.

Pykälän 2 momentin mukaan ehdotetun lain voimaantulosta aiheutuviin toimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä jo ennen lain voimaantuloa.

1.4. Laki valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta

1 §. *Soveltamisala.* Pykälän 1 momentin mukaan yhtiön luotto-, takaus- ja muun rahoitustoiminnan tavoitteena olisi erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten perustaminen, kehittäminen ja laajentaminen sekä niiden toimintaedellytysten parantaminen.

Pykälän 2 momentin mukaan yhtiön toiminnasta säädettäisiin erikseen vientitakuulaissa, laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä valtiontakauksista annetussa laissa, ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtiontakauksista ja vientitakuista annetussa laissa, valtion takuista perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi annetussa laissa ja valtion pääomatakuista annetussa laissa. Lait olisivat samat kuin valtiontakuurahastosta annettavaksi ehdotetun lain 4 §:ssä, lukuun ottamatta pääomatakuista annettua lakia. Momentissa ei viitattaisi valtion vakauttamistakauksista annettuun lakiin (529/1993) eikä eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista annettuun lakiin, jäljempänä *teollisuustakauslaki*, koska erityisrahoitusyhtiö ei näiden lakien nojalla antaisi uusia takauksia.

2 §. *Toiminnan kohdistaminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että yhtiön luotto-, takauksia ja muita rahoituspalveluita voitaisiin kohdistaa elinkeinotoiminnan harjoittamiseen. Tässä laissa tarkoitettussa toiminnassa tulisi noudattaa yhtiölle asetettuja tavoitteita, joista säädettäisiin valtion erityisrahoitusyhtiöistä ehdotetun lain 1 §:ssä. Yhtiön toimintaa voitaisiin kohdistaa yrityksiin, yksityisiin elinkeinonharjoittajiin ja tietyissä tapauksissa esimerkiksi omassa yrityksessään osakkaan asemassa työskentelevälle henkilölle. Osakkaalle rahoitusta voitaisiin kohdistaa esimerkiksi oman yrityksen osakkeiden ostamista varten. Rahoituspalveluita voitaisiin elinkeinotoiminnan harjoittamisen edistämiseksi antaa myös kunnalle. Tällaisen rahoituksen tarkoituksena olisi lähinnä, että yhtiö voisi rahoittaa kuntia yrityksille rakennettavien toimitilojen, esimerkiksi teollisuushallien, osalta. Erityisrahoitusyhtiön rahoi-

tuspalveluita ei kuitenkaan kohdistettaisi varsinaiseen maa- ja metsätalouteen eikä rakennusliiketoimintaan.

Ehdotuksen mukaan vähittäiskauppa ja liikenne voisivat olla yhtiön toiminnan kohteena vain siltä osin kuin kyseessä on matkailuhanke. Palveluyritys, jonka toiminta perustuu alueelliseen tai paikalliseen kysyntään, voisi olla yhtiön toiminnan kohteena edellyttäen, että yritys tuottaisi yleiselle elinkeinotoiminnalle tarpeellisia palveluja. Ehdotetun 1 momentin säännösten estämättä yhtiö voisi kohdistaa yhtiön takaus- ja palvelutoimintaa muiden kuin varsinaista maatilataloutta harjoittavien yritysten investointeihin ja kehittämishankkeisiin sekä myöntää luottoja pienyritystoimintaan lukuun ottamatta varsinaista maatilataloutta. Yhtiön takaus- ja palvelutoiminnasta säädettäisiin 4 ja 5 §:ssä. Pienyritystoiminnan luottojen myöntämisessä tulisi nykyisen tilanteen mukaisesti ottaa huomioon myös naisyrityttöisyyden edistäminen.

Kera Oyj -nimisestä julkisesta osakeyhtiöstä annetussa laissa ja teollisuustakauslaissa säädetään toimialakohtaisista rajoituksista. Momentissa ehdotettu toimialarajoitus perustuisi hyvin pitkälle Kera Oyj:tä koskevaan toimialarajoitukseen. Valtion erityisrahoitusyhtiön toimintaa ei edelleenkaan kohdistettaisi varsinaiseen maa- ja metsätalouteen eikä rakennusliiketoimintaan, koska niiden tukemiseen on muita valtion toimia.

Valtioneuvosto antoi 14 päivänä marraskuuta 1996 eduskunnalle elinkeinopoliittisen selonteon, jonka mukaan elinkeinopoliittisassa tulee kiinnittää tasaveroisesti huomiota teollisuuden ja palveluelinkeinojen toimintamahdollisuuksiin. Käytännössä esimerkiksi palveluelinkeinojen saattaminen Kera Oyj:n rahoitustoiminnan piiriin on edistänyt merkittävästi uusien pienyritysten ja työpaikkojen syntymistä. Hallitus selvittäisi edelleen mahdollisuuksia uudistaa valtion erityisrahoituksen toimialarajoituksia elinkeinopoliittisen selonteon linjausten mukaisesti. Tässä vaiheessa ei kuitenkaan toimialasääntelyyn ehdoteta sisällöllisiä uudistuksia.

Pykälän 2 momentin mukaan yhtiön tulisi suunnata luotto- ja takaustoimintaansa pääasiallisesti pienille ja keskisuurille yrityksille. Suurille yrityksille voitaisiin luottoja ja takauksia antaa vain erityisistä syistä. Tällainen erityinen syy olisi esimerkiksi se, että suuri yritys toimisi vain EU:n tukialueella eli kehitys- tai rakennemuutosalueella taikka kansallisella tukialueella. Tällaisena erityise-

nä syynä voitaisiin pitää myös esimerkiksi tilannetta, jossa toiminnan kohdistaminen suureen yritykseen olisi selvästi tarkoituksenmukaista työllisyyden ja sitä turvaavan yritystoiminnan rakenteen monipuolisuuden kannalta tai erityisrahoitusyhtiön saatavan turvaamiseksi.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin ehdotetussa laissa tarkoitettun pienen ja keskisuurin yrityksen määritelmästä. Momentissa viitattaisiin komission 3 päivänä huhtikuuta 1996 antamaan suositukseen 96/280/EY pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä. Ehdotuksen mukaan pienellä ja keskisuurella yrityksellä tarkoitettaisiin yritystä, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja jonka joko vuosiliikevaihto on enintään 40 miljoonaa ecua tai sitä vastaava markkamäärä, joka on nykyisin noin 240 miljoonaa markkaa, tai taseen loppusumma on enintään 27 miljoonaa ecua tai sitä vastaava markkamäärä, joka on nykyisin noin 162 miljoonaa markkaa.

Lisäksi edellytettäisiin, että yritys täyttää yrityksen riippumattomuutta kuvaavat tunnusmerkit ja muut komission suosituksessa tarkoitettun pienen ja keskisuurin yrityksen tunnusmerkit. Komission suosituksen mukaan pieni tai keskisuuri yritys on riippumaton, jos sen pääomasta tai äänivaltaisista osakkeista 25 prosenttia tai enemmän ei ole yhden sellaisen yrityksen omistuksessa tai sellaisten yritysten yhteisomistuksessa, joita ei voida katsoa pieneksi tai keskisuureksi yritykseksi. Suosituksen mukaan vaatimus 25 prosentin omistusosuuden mukaisesta kynnysarvosta voidaan ylittää, jos yritys on julkisten sijoitusyhtiöiden, riskipääomayhtiöiden tai sijoittavien laitosten omistuksessa edellyttäen, että nämä laitokset eivät yksin tai yhdessä valvo yritystä. Tämä omistusosuutta koskeva vaatimus voidaan ylittää myös, jos yrityksen pääoma on jakautunut niin, että sen omistuksen määrittäminen ei ole mahdollista, ja jos yritys vakuuttaa voitavansa täydellä syyllä olettaa, ettei 25 prosentin suuruinen tai suurempi osuus yrityksestä ole yhden sellaisen yrityksen omistuksessa tai sellaisten yritysten yhteisomistuksessa, joihin ei voida soveltaa tilanteen mukaan pk-yrityksen tai pienen yrityksen määritelmää.

3 §. *Yhtiön luottotoiminta.* Ehdotuksen mukaan yhtiö antaisi luottoja ja järjestäisi muuta rahoitusta. Yhtiö voisi myös harjoittaa rahoitusleasing-toimintaa. Tällöin yhtiö rahoituksen tarjoajana hankkisi rahoituksen

saajan osoittaman omaisuuden tai oikeuden ja vuokraisi sen rahoituksen saajalle. Lisäksi säädettäisiin, että yhtiö voisi myöntää rahoitustaan myös ilman turvaavaa vakuutta tai vakuudetta. Nykyisin suurin osa Kera Oyj:n myöntämistä luotoista on myönnetty ilman turvaavaa vakuutta. Kera Oyj:n lainoista on markkamääräisesti myönnetty eniten investointi- ja käyttöpääomalainoja. Näitä lainoja on myönnetty yleensä osarahoituksena riittävät kannattavuusedellytykset omaaville yrityksille. Tämän lisäksi Kera Oyj on myöntänyt erityislainoja, joita ovat kehittämislaina, perustamislaina, ympäristölaina sekä pienlaina ja naisyrityäjälaina. Näillä erityislainoilla on oma elinkeinopoliittinen tarkoituksensa. Erityislainoihin on liittynyt korkotukea ja useimmissa tapauksissa näistä lainoista aiheutuneista luottotappioista valtion Kera Oyj:lle maksama luottotappiokorvaus on ollut Kera Oyj:lle investointi- ja käyttöpääomalainoista maksettavaa luottotappiokorvausta korkeampi.

Kera Oyj:n kehittämislainaa on myönnetty yritysten tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan, markkinoinnin edistämiseen, liikkeenjohdon koulutukseen ja neuvontaan sekä muuhun yritysten toimintaedellytyksiä edistävään kehittämistoimintaan. Perustamislainaa on myönnetty yksityishenkilöille oman pääoman merkitsemiseen perustettavissa, ensisijaisesti teollista toimintaa harjoittavissa yrityksissä. Kera Oyj:n ympäristölainaa on myönnetty ympäristöä säästävän teknologian investointeihin sekä päästöjä vähentäviin investointeihin. Pienlainaa on myönnetty enintään viiden työntekijän yritykselle sen liiketoimintaan liittyviin kone- ja laiteinvestointeihin, käyttöpääomatarpeisiin tai muihin toiminnan aloittamis- ja laajennushankkeisiin. Pienlainaa on myönnetty enintään 100 000 markkaa yritystä kohden. Kera Oyj:n naisyrityäjälaina on myös pienlaina, joka myönnetään yritykselle, jossa naisella tai naisilla on omistukseen ja päätoimiseen työskentelyyn perustuva määräys- ja johtamisvalta.

4 §. *Yhtiön takaustoiminta.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että yhtiö voisi antaa takauksia luottojen tai vastuusitoumusten vakuudeksi. Yhtiö voisi myöntää takauksensa omavelkaisena takauksena, täytetakauksena tai muuna vastuusitoumuksena. Yhtiö voisi vaatia takauksensaajalta vakuuksia tai vakuusjärjestelyjä tappionvaaran vähentämiseksi. Ehdotuksen mukaan tällaisten vakuus-

järjestelyjen ei kuitenkaan välttämättä tarvitsisi olla turvaavia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kotimaisen pääomatavaratoimituksen rahoitusjärjestelyjä varten annettavasta takauksesta. Ehdotuksen mukaan tällaisen takauksen saajana voisi olla myös suuri yritys. Ehdotus vastaisi sisällöltään teollisuustakauslain 1 §:n 4 momenttia. Ehdotuksen mukaan yhtiön tulisi saada kauppa- ja teollisuusministeriön suostumus tällaisen takauksen myöntämiselle, jos taattavan luoton määrä ylittäisi 200 miljoonaa markkaa. Ehdotettu säännös olisi poikkeus 2 §:ssä tarkoitetusta periaatteesta, että ehdotetussa laissa tarkoitettua toimintaa tulisi kohdistaa vain pieniin ja keskisuuriin yrityksiin.

Pykälän 3 momentin mukaan yhtiön takaus voitaisiin antaa takausluoton, pääoman, koron ja luottoehtojen mukaisten muiden maksusuoritusten vakuudeksi sekä takausluoton tai vastuusitoumuksen vakuudeksi annettavan takauksen vastavakuudeksi. Takaus voisi kattaa takausluotosta tai vastuusitoumuksesta aiheutuvan tappionvaaran kokonaisuudessaan tai osittain. Ehdotettu momentti vastaisi sisällöltään teollisuustakauslain 3 §:ää.

Pykälän 4 momentin mukaan valtio vastaisi suoraan pykälässä tarkoitettua takaustoiminnasta, jos erityisrahoitusyhtiö todetaan lain mukaisessa menettelyssä maksukyvyttömäksi ja kykenemättömäksi maksamaan sitoumuksiaan niiden erääntyessä. Kyseessä olisi valtion laillinen takaus. Velkojan tulisi ensin osoittaa vaatimuksensa yhtiölle, koska yhtiö on antanut takaussitoumuksen. Vasta yhtiön osoittautuessa maksukyvyttömäksi ulosottomenettelyssä tai tultua haettua yrityssaneeraukseen tai konkurssiin velkoja voisi kohdistaa vaatimuksensa valtioon. Valtio ei voisi kieltäytyä maksamasta takuu- tai takaussitoumusta, jos takuu- tai takauskorvauksen edellytykset muutoin ovat olemassa.

5 §. *Yhtiön palvelutoiminta.* Ehdotuksen mukaan yhtiö voisi tehdä yritysten rahoitukseen liittyviä tutkimuksia ja selvityksiä sekä harjoittaa yritysten kehittämis- ja palvelutoimintaa sekä neuvontaa. Säännöksellä tarkoitettaisiin laajemmin muuta palvelutoimintaa kuin varsinaista yritystutkimusta, joka on osa rahoituspäätösten valmistelua. Yhtiön palvelutoiminnalla edistettäisiin ehdotuksen 1 §:n mukaisiin yritysten perustamiseen, kehittämiseen ja laajentamiseen liittyviä tavoitteita. Koska uusi yhtiö ehdotuksen mukai-

sesti keskittyisi erityisrahoitukseen, tulisi palvelutoiminnassa olla mukana rahoitusnäkökulma. Perustettavan yhtiön tulisi kehittää yhteistyötä työvoima- ja elinkeinokeskusten kanssa ja siten välttää päällekkäistä toimintaa.

6 §. *Luotto- ja takaustoiminnassa huomioon otettavat seikat.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yleisistä yhtiön luotto- ja takaustoiminnassa huomioon otettavista seikoista. Tällaisia olisivat ehdotuksen mukaan yleinen taloudellinen kehitys ja tarkoituksenmukainen alueellinen sijoittuminen sekä työllisyyden edistäminen. Ehdotuksen mukaan erityistä huomiota olisi kiinnitettävä myös luoton tai takauksen saajan toiminnan taloudellisiin edellytyksiin ja kehityskelpoisuuteen sekä yrityksen johdon tai yksityisen elinkeinonharjoittajan kykyyn hoitaa yritystä menestyksellisesti.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin erityislaeista, jotka erityisrahoitusyhtiön tulisi ottaa huomioon luottoja ja takauksia antaessaan. Tällaisia seikkoja olisivat alueiden kehittämisestä annetussa laissa säädetyt tavoitteet sekä soveltuvin osin yritystuen yleisistä ehdoista annetussa laissa (786/1997) yritystuki-ohjelmille ja yritystuille asetetut yleiset tavoitteet ja edellytykset. Yhtiön tulisi ehdotetun lain mukaisessa toiminnassaan ottaa huomioon maan eri osien kehittyneisyyserot eri rahoitustoimenpiteitä ja niiden ehtoja soveltaessaan. Ehdotettu momentti vastaisi sisällöltään Kera Oyj -nimisestä julkisesta osakeyhtiöstä annetun lain 1 §:n 1 momenttia.

Pykälän 3 momentin mukaan luottoja ja takauksia annettaessa olisi yhtiön toiminta suunnattava korjaamaan rahoitusmarkkinoiden toiminnassa esiintyviä puutteita. Lisäksi yhtiön olisi otettava huomioon yhtiön ja muiden rahoituspalveluja tarjoavien tahojen mahdollisuus jakaa keskenään luotto- ja takaustoiminnasta aiheutuvaa tappionvaaraa. Yhtiö voisi markkinaehtoista rahoitustarjontaa täydentävien rahoituspalvelujen lisäksi toteuttaa riskinjakomenettelyä yksityisten rahoituslaitosten kanssa.

7 §. *Yhtiön ottamien lainojen takaaminen.* Pykälässä säädettäisiin Kera Oyj -nimisestä julkisesta osakeyhtiöstä annetun lain tapaan valtion omavelkaisista takauksista yhtiön ottamiin lainoihin. Ehdotuksen mukaan valtioneuvostolla olisi oikeus vastavakuuksia vaatimatta, mutta muutoin määräämillään ehdoilla antaa valtion omavelkaisia takauksia yhtiön ottamien kotimaisten ja ulkomaisten

lainojen ja niissä sovittujen ehtojen täyttämisen vakuudeksi. Tässä tarkoituksessa lainoja saisi samanaikaisesti olla pääomaltaan takaisin maksamatta yhteensä enintään 7 miljardin markan määrä. Ulkomaan rahan määräisen lainan vasta-arvo laskettaisiin takausta annettaessa voimassa olleen Suomen Pankin asianomaiselle valuutalle noteeraaman keski-kurssin mukaan.

8 §. *Valtion sitoumukset.* Pykälässä säädettäisiin valtion tukimuodoista yhtiölle. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että valtioneuvosto voisi antamallaan sitoumuksilla maksaa yhtiölle alueellista korkotukea, erityiskorkotukea, luotto- ja takaustappiotukea sekä toimintatukea. Ehdotuksen mukaan Kera Oyj:lle nykyisin maksettavasta yleisestä kustannusten kattamiseen tarkoitettusta tuesta eli peruskorkotuesta luovuttaisiin. Yhtiölle maksettaisiin vain sellaista valtion tukea, joka olisi kohdistettu määriteltyihin toimintoihin. Ehdotetut tukimuodot yhtiölle olisi suunnattu tiettyihin tarkoituksiin. Tämä lisäksi yhtiön tukimuotojen läpinäkyvyyttä ja helpottaisi siten yhtiön elinkeino- ja aluepoliittisista syistä tuetun toiminnan tehokkuuden arviointia.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa ehdotettu alueellinen korkotuki vastaisi nykyistä Kera Oyj:n alueellista korkotukea. Se on tarkoitettu kehitysalueella ja rakennemuutosalueella sijaitseville yrityksille. Alueellinen korkotuki kohdistuisi täysimääräisesti luotonsajalle erityisrahoitusyhtiön toimiessa vain tuen välittäjänä. Korkotuki alentaisi tukeen oikeutettujen yritysten luoton nimelliskorkoa siten kuin siitä valtioneuvoston sitoumuksessa tarkemmin määrättäisiin.

Sanotun momentin 2 kohdassa tarkoitettua erityiskorkotukea voitaisiin maksaa yhtiön tukiohjelmille, jos tällaisen elinkeinopoliittisin perustein tuetun palvelun saajan luoton korko tai muu rahoituksen hintavastike alenisi. Erityiskorkotuki soveltuisi myös tilanteisiin, joissa sanottuja palveluita ei pystytäisi tuottamaan kohtuulliseen markkinahintaan, mutta tuki katsottaisiin elinkeinopoliittisesti tarpeelliseksi. Tällaisen tuen tulisi perustua valtion erilliseen tukiohjelmaan. Tuen määrittämisessä ja mitoituksessa voitaisiin laskelmat perustaa esimerkiksi luoton kokoon nähden suuriin hallinnollisiin kustannuksiin, kuten nykyisin menetellään esimerkiksi Kera Oyj:n tarjoamissa pienyritystä ja naisyritystä lainoissa. Erityiskorkotuen saajana olisi näin yritys, jonka erityisrahoitus-

yhtiöltä saaman luoton korko olisi alle markkinahintatason. Tämä merkitsisi sitä, että erityisrahoitusyhtiön erityiskorkotuen piiriin kuuluvista luotoista saama vastike ei kattaisi luoton kustannuksia.

Rahoituslaitoksen asiakkaalta perimän rahoituksen hintavastikkeen, koron, takausmaksun tai vastaavan hinta määräytyy siten, että rahoituslaitos kattaa hinnalla oman jälleenrahoituksensa, kuten esimerkiksi ottolainauksen hinnan ja yhtiön toimintakustannukset, sekä lisäksi luottotappioiden kattamiseen tarkoitetun hintalisän eli niin sanotun riskipreemion ja oman tuotto-osuuden eli voiton. Perustettavan yhtiön joidenkin rahoituspalveluiden hinnalle voisi käydä niin, että edellä kuvatulla tavalla laskettuna rahoituksen hinta ei enää olisi kohtuullinen rahoituksen saajalle. Jos tämä hinta lasketaan sille tasolle, jolla kyseiselle rahoituspalvelulle olisi kysyntää, se ei ehkä kattaisi kustannuksia, jolloin yhtiölle syntyisi tappiota.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu luotto- ja takaustappiotuki olisi tarkoitettu jakamaan yhtiön riskiä ja ohjaamaan yhtiötä riskinottoon sen tarjotessa vakuudettomia tai heikoin vakuuksin luottoja tai takauksia. Sannottu tuki vastaisi pääosin nykyistä Kera Oyj:n luottotappiotukea ja se maksettaisiin jälkikäteen yhtiölle sen toteutuneiden tappioiden mukaisesti.

Pykälän 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu toimintatuki kattaisi 5 §:ssä mainitusta yhtiön palvelutoiminnasta aiheutuvia kuluja eikä se olisi tarkoitettu tukemaan yhtiön varsinaista rahoitustoimintaa.

Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin alueellisen korkotuen ja erityiskorkotuen kohteena oleva luotto- ja takauskanta. Sanottu luottokanta muodostuisi ehdotuksen mukaan yhtiön vuosittain myöntämistä ehdotetun 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista luotoista ja takauksista. Tällaisia luottoja ja takauksia olisivat alueiden kehittämisestä annettussa laissa tarkoitetun kehitysalueen I ja II tukialueella sekä rakennemuutosalueella toimivalle taholle myönnettyt luotot ja takaukset sekä erikseen määritellyistä elinkeinopoliittisista syistä annettavat luotot. Ehdotuksen mukaan valtion talousarviossa päätettäisiin vuosittain yhtiön kunakin vuonna myöntämän sellaisen rahoituksen enimmäismäärä, jolle myöntämisvuotta seuraavina vuosina maksettaisiin korkotukea. Korkotukea koskeva valtioneuvoston sitoumus voisi olla määräaikainen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että luotto- ja takaustappiotuen piiriin kuuluvien ehdotetussa 3 ja 4 §:ssä tarkoitettujen luottojen ja takauksen pääomaa saisi samanaikaisesti olla takaisin maksamatta yhteensä enintään 13,55 miljardia markkaa. Kera Oyj -nimisestä julkisesta osakeyhtiöstä annettussa laissa luotto- ja takaustappioiden korvaamisesta annetut rajat ovat luottojen osalta enintään 6,8 miljardia markkaa ja takauksen osalta 750 miljoonaa markkaa. Valtiontakuukeskuksen teollisuustakausvaltuudet ovat nykyisin 6,0 miljardia markkaa. Ehdotuksen mukaan uudella yhtiöllä olisi laissa vain yksi luotto- ja takaustappioiden kattomäärä. Nämä valtuudet vastaisivat yhteismäärältään nykytilannetta. Valtion talousarviossa voitaisiin kuitenkin määrittää laissa säädetyn valtuuden rajoissa erilliset luontonto- ja takausvaltuudet.

9 §. *Tarkemmat säännökset.* Ehdotuksen mukaan asetuksella annettaisiin tarvittaessa tarkempia säännöksiä lain täytäntöönpanosta.

10 §. *Voimaantulo.* Pykälän 1 momentin mukaan ehdotettu laki tulisi voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Pykälän 2 momentin mukaan ehdotetun lain voimaantulosta aiheutuviin toimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä jo ennen lain voimaantuloa.

1.5. Laki Kera Oyj -nimisestä julkisesta osakeyhtiöstä

1 §. Kera Oyj -nimisestä julkisesta osakeyhtiöstä annetun lain 1 §:n 2 momentin mukaan Kera Oyj:n osakkeista on aina vähintään 51 prosenttia oltava valtion välittömässä omistuksessa ja hallinnassa. Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi, jotta Kera Oyj voitaisiin esityksen mukaisesti liittää perustettavan yhtiön tytäryritykseksi ennen kuin Kera Oyj sulautettaisiin siihen.

Ehdotuksen mukaisesti Kera Oyj sulautettaisiin uuteen erityisrahoitusyhtiöön. Koska Kera Oyj on luottolaitos, tulisi ennen sulautumisen täytäntöönpanoa Kera Oyj:n luottolaitosasema purkaa. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälän 3 momentissa säädettäväksi nimenomaisesti, että Kera Oyj:hin ei sovellettaisi luottolaitostoiminnasta annettua lakia. Tarkoitus olisi, että ehdotettu lainmuutos tulisi voimaan valtion erityisrahoitusyhtiön perustamiseen liittyvistä järjestelyistä annettavaksi ehdotetun lain voimaantulon jälkeen, mutta kuitenkin ennen kuin Kera Oyj siirret-

täisiin erityisrahoitusyhtiön tytäryhtiöksi. Näin Kera Oyj:n luottolaitosasetaman purkamiselle ei olisi lainsäädännöllistä estettä erityisrahoitusyhtiön perustamisen jälkeen.

1.6. Vientitakuulaki

4 §. Pykälässä ehdotetaan lakiteknisesti korvattavaksi viittaus Valtiontakuukeskukseen viittauksella valtion erityisrahoitusyhtiöstä annettavaksi ehdotetussa laissa tarkoitettuun yhtiöön. Vientitakuulain täytäntöönpano ja soveltaminen olisivat yhtiön tehtävänä.

1.7. Laki valtion vakauttamistakauksista

10 §. *Valtion erityisrahoitusyhtiön korvausvelvollisuus.* Pykälässä ehdotetaan lakiteknisesti korvattavaksi viittaus Valtiontakuukeskukseen viittauksella ehdotettuun erityisrahoitusyhtiöön. Pykälän otsikkoa muutettaisiin vastaavalla tavalla.

11 §. *Irtisanominen.* Pykälän 1 momentissa oleva viittaus Valtiontakuukeskukseen korvattaisiin lakiteknisesti viittauksella erityisrahoitusyhtiöön.

Myös pykälän 2 momenttiin tehtäisiin edellistä momenttia vastaava lakitekkinen muutos.

12 §. *Takausmaksut.* Pykälässä säädetään, että Valtiontakuukeskukselle takauksista ja muista suoritteista perittävistä maksuista sekä korvauksista on voimassa, mitä Valtiontakuukeskuksesta annetussa laissa säädetään. Pykälässä ehdotetaan viitattavaksi valtiontakuurahastosta annettavaksi ehdotettuun lakiin. Sanotun lakiehdotuksen 9 §:ssä säädetäisiin rahastosta katettavista takuista ja takauksista perittävistä maksuista.

1.8. Laki laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä valtiontakauksista

1 §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan lakiteknisesti korvattavaksi viittaus Valtiontakuukeskukseen viittauksella erityisrahoitusyhtiöön.

2 §. Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin edellistä pykälää vastaava lakitekkinen muutos.

4 §. Pykälän 1 momentissa olevat viittaukset Valtiontakuukeskukseen korvattaisiin lakiteknisesti viittauksilla erityisrahoitusyhtiöön.

7 §. Pykälässä viitataan pienteollisuuden ja keski-suuren teollisuuden sekä eräiden muiden elinkeinoalojen valtiontakauksista annettuun lakiin. Tämä laki on nykyisin nimeltään laki eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista. Viittaus sanottuun lakiin ehdotetaan uudistettavaksi vastaamaan nykyistä nimikettään.

9 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Pykälässä viitataan vuoden 1951 Ahvenanmaan itsehallintolain nojalla annettaviin asetuksiin. Uusi Ahvenanmaan itsehallintolaki (1144/1991) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993. Uudistuksen johdosta kaikki vanhan itsehallintolain nojalla annetut asetukset kumoutuivat. Eräiden asetusten voimassaoloaikaa tosin pidennettiin erillisellä asetuksella. Jos asiasta halutaan antaa uusi sopimusasetus, on se mahdollista Ahvenanmaan itsehallintolain 32 §:n nojalla.

1.9. Laki ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtiontakauksista ja vientitakuista

1 §. Pykälän 1 momentissa oleva viittaus Valtiontakuukeskukseen ehdotetaan korvattavaksi viittauksella erityisrahoitusyhtiöön.

1 a §. Pykälässä viitattaisiin erityisrahoitusyhtiöön Valtiontakuukeskuksen sijasta.

2 §. Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin edellistä pykälää vastaava muutos.

3 §. Pykälässä säädetään kotimaisen ympäristönsuojeluinvestoinnin edellyttämästä lausuntomenettelystä. Viittaus Valtiontakuukeskukseen korvattaisiin viittauksella erityisrahoitusyhtiöön.

6 §. Pykälän 1 momentissa viitataan eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista annetun lain entiseen nimikkeeseen. Viittaus ehdotetaan uudistettavaksi vastaamaan lain nykyistä nimikettä.

1.10. Laki valtion takuista perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi

1 §. Pykälässä oleva viittaus Vientitakuulaitokseen ehdotetaan korvattavaksi viittauksella erityisrahoitusyhtiöön.

5 §. Pykälässä säädetään, että asianomaisen lain nojalla myönnettyistä takuista vastaa valtio. Koska nämä vastuut katettaisiin valtiontakuurahastossa olevilla varoilla, ehdotetaan pykälässä viitattavaksi ehdotettuun lakiin valtiontakuurahastosta.

6 §. Pykälässä viitataan vientitakuulain 4,

4 a ja 5—8 §:ään. Vientitakuulain 4 a ja 5—8 § on kumottu. Pykälässä säädettäisiin vientitakuulain ehdotetun 4 §:n tavoin, että tämän lain täytäntöönpano ja soveltaminen ovat erityisrahoitusyhtiön tehtävänä.

1.11. Laki valtion pääomatakuista

3 §. Pykälän 3 momentissa oleva viittaus Valtiontakuu keskuksen ehdotetaan korvattavaksi viittauksella erityisrahoitusyhtiöön.

5 §. Pykälän 4 momenttiin tehtäisiin edellistä pykälää vastaava lakitekniinen muutos.

6 §. Pykälän 1 momentissa säädetään, että Valtiontakuu keskuksen perimien taukuumaksujen sekä muiden suoritteiden osalta noudatetaan, mitä Valtiontakuu keskukselta annettussa laissa säädetään. Säännöksessä viitattaisiin valtiontakuurahastosta annettavaksi ehdotettuun lakiin, koska tämän lakiehdotuksen 9 §:ssä säädettäisiin rahastosta katettavista takuista ja takauksista perittävistä maksuista.

1.12. Laki eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista

8 §. Pykälässä viitattaisiin Valtiontakuu keskuksen sijasta erityisrahoitusyhtiöön, jonka tehtävänä teollisuustakauslain täytäntöönpano ja soveltaminen olisi.

9 §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jonka mukaan tässä laissa tarkoitetuista takauksista ja muista suoritteista perittävistä maksuista olisi voimassa, mitä valtiontakuurahastosta annettavaksi ehdotetussa laissa säädetään. Teollisuustakauslaissa ei ole säännöstä maksuista. Laissa olisi syytä viitata valtiontakuurahastosta ehdotettuun lakiin, koska teollisuustakauslain mukaisten valtiontakauksien vastuut katettaisiin valtiontakuurahastosta.

15 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan teollisuustakauslain mukaisia valtiontakauksia ei annettaisi enää valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annettavaksi ehdotetun lain voimaantulon jälkeen. Teollisuustakauslakia sovellettaisiin vain Valtiontakuu keskuksen toiminta-aikanaan antamiin valtiontakauksiin. Ehdotettu laki erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta vastaisi teollisuustakauslakia hyvin pitkälle sisällöltään. Teollisuustakauslaki tulisi kuitenkin jättää voimaan, jotta erityisrahoitusyhtiö voisi soveltaa sitä olemassa olevaan tämän lain mu-

kaiseen vastuukantaan. Teollisuustakauslain nojalla ei kuitenkaan voisi enää myöntää uusia valtiontakauksia.

2. Tarkemmat säännökset

Ehdotettujen lakien nojalla annettaisiin asetuksella tarkempia säännöksiä. Asetusluonnokset on liitetty tähän esitykseen.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan kolmessa eri vaiheessa. Ehdotettu laki valtion erityisrahoitusyhtiön perustamiseen liittyvistä järjestelyistä tulisi ensimmäisenä voimaan. Tämä laki mahdollistaisi yhtiön perustamisen. Laki Kera Oyj -nimisestä julkisesta osakeyhtiöstä annetun lain 1 §:n muuttamisesta tulisi voimaan seuraavassa vaiheessa, kuitenkin ennen kuin Kera Oyj:n luottolaitosasema purettaisiin ja Kera Oyj voitaisiin siirtää väliaikaisesti uuden yhtiön tytäryhtiöksi. Nämä lait mahdollistaisivat yhtiön perustamisen ja niin sanotun holdingyhtiö-vaiheen toteuttamisen. Tarkoitus olisi, että nämä lait tulisivat voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne olisi hyväksytty ja vahvistettu. Loput ehdotetut lait tulisivat voimaan samanaikaisesti asetuksella säädettävänä ajankohtana. Näiden lakien voimaantuloajankohdaksi olisi riippuvainen Kera Oyj:n sulautumisen ja yhtiön perustamisen edellyttämien käytännön järjestelyjen aikataulusta. Koska lainsäätäjä ei voi näihin seikkoihin riittävällä tarkkuudella vaikuttaa, ehdotetaan voimaantuloajankohdaksi tältä osin jätettäväksi asetuksella säädettäväksi.

Valtion erityisrahoitusyhtiön perustamiseen liittyvistä järjestelyistä annettavaksi ehdotetun lain 9 §:n nojalla laki Valtiontakuu keskukselta ja Kera Oyj -nimisestä julkisesta osakeyhtiöstä annettu laki kumottaisiin asetuksella samanaikaisesti kun muut ehdotetut lait jälkimmäisessä vaiheessa tulisivat voimaan. Samassa yhteydessä takuu keskuksen henkilöstö ja liiketoiminnot siirtyisivät uuden yhtiön palvelukseen. Tavoitteena olisi, että nämä loput lait tulisivat voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun Kera Oyj olisi sulautunut yhtiöön, jotta uusi yhtiö voisi mahdollisimman nopeasti ehdotetun lainsäädännön hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen käynnistää täysimittaisen toimintansa. Erityisrahoitusyhtiön toiminnan tulisi käynnistyä mahdollisimman joutuisasti, jotta

valtion erityisrahoitustoiminta ei missään vaiheessa vaikeutuisi. Edellä esitetyn perusteella lainsäädännön voimaantulo voisi olla mahdollisesti 31 päivänä joulukuuta 1998 tai muutama kuukausi sitä aikaisemmin.

4. Säättämisyjärjestys

Valtiontakuukeskuksen hoidettavana oleva valtion talousarvion ulkopuolinen valtiontakuurahasto ehdotettaisiin siirrettäväksi kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnoitavaksi. Rahastosta katettaisiin edelleen Valtiontakuukeskuksen toiminta-aikanaan antama vastuusitoumuskanta ja ehdotuksen mukaan erityisrahoitusyhtiön vientitakuu- ja alus-, ympäristö- ja raaka-ainetakaustoiminnan vastuu, mutta ei yhtiön pieniin ja keskisuuriin

yrityksiin kohdistuvaa luotto- ja takaustoimintaa. Valtiontakuurahasto on aikanaan perustettu lailla. Rahaston hallinnon siirtäminen erityisrahoitusuudistuksen yhteydessä merkitsisi jo perustetun rahaston toiminnan supistamista, kun erityisrahoitusyhtiön pk-yrityksiin kohdistamaa luotto- ja takaustoimintaa ei katettaisi rahastossa olevilla varoilla. Ehdotus ei merkitsisi rahaston uudelleen perustamista. Tämän johdosta ehdotetaan, että lait käsiteltäisiin tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Hallitus pitää kuitenkin suotavana, että esityksestä pyydetään eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

valtion erityisrahoitusyhtiön perustamiseen liittyvistä järjestelyistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Valtioneuvosto oikeutetaan luovuttamaan kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalaan kuuluvan Valtiontakuukeskuksen hallinnassa oleva valtion omaisuus ja liiketoiminta sekä valtion omistamat Kera Oyj:n osakkeet perustettavalle valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (/) tarkoitetulle yhtiölle (*erityisrahoitusyhtiö*).

2 §

Valtioneuvosto oikeutetaan toteuttamaan Kera Oyj:n sulautuminen erityisrahoitusyhtiön osakeyhtiölain (734/1978) 14 luvun mukaisessa järjestyksessä. Osakeyhtiölain 14 luvun 13 §:ssä tarkoitetun luvan sulautumisen täytäntöönpanoon antaa kuitenkin valtiovarainministeriö. Luvan myöntämisen edellytyksiin ei sovelleta, mitä osakeyhtiölain 6 luvun 5 §:n 3 momentissa säädetään.

Osakeyhtiölain 14 luvun 16 §:ssä tarkoitettuun ilmoitukseen on liitettävä jäljennös valtiovarainministeriön luvasta. Osakeyhtiölain 14 luvun 5, 14 ja 15 §:ää ei sovelleta Kera Oyj:n sulautumiseen erityisrahoitusyhtiöön.

Valtiovarainministeriöllä on oikeus antaa tarkempia säännöksiä siitä, miten Kera Oyj:n sulautuessa erityisrahoitusyhtiöön tulee menetellä.

Valtio vastaa niistä Kera Oyj:n yleiseen liikkeeseen laskemista velkakirjoista ja Kera Oyj:n antamista takauksista, joilla ei ole valtion takausta, kun Kera Oyj:hin lakataan soveltamasta luottolaitostoiminnasta annettua lakia (1607/1993).

3 §

Valtioneuvosto vahvistaa erityisrahoitusyhtiölle luovutettavan omaisuuden arvon ja ehdot, joilla luovutus tapahtuu, sekä määrää muista omaisuuden luovuttamiseen ja yhtiön muodostamiseen liittyvistä järjestelyistä.

Valtio merkitsee erityisrahoitusyhtiötä perustettaessa kaikki sen osakkeet.

4 §

Erityisrahoitusyhtiö vastaa hankinta- ja toimitussopimuksista sekä muista niiden kaltaisista sitoumuksista ja niihin liittyvistä velvoitteista, joihin Valtiontakuukeskus tai sitä edeltäneet vientitakuulaitos ja Valtiontaukauslaitos ovat toiminta-aikanaan sitoutuneet.

Valtioneuvosto vahvistaa Valtiontakuukeskuksen viimeisen toimintavuoden tilinpäätöksen. Erityisrahoitusyhtiö hoitaa tältä osin Valtiontakuukeskuksen tehtävät.

5 §

Varainsiirtoveroa ei ole suoritettava tässä laissa tarkoitetusta luovutuksesta, jolla Valtiontakuukeskus luovuttaa apporttina kiinteistöjä tai arvopapereita erityisrahoitusyhtiölle, eikä luovutuksesta, jolla valtio luovuttaa Kera Oyj:n osakkeita erityisrahoitusyhtiölle.

Leimaverolain (662/1943) 47 §:ssä säädettyä leimaveroa ei ole suoritettava siirrettäessä tässä laissa tarkoitetun luovutuksen yhteydessä lainasopimuksia Kera Oyj:ltä erityisrahoitusyhtiölle.

6 §

Valtiontakuukeskuksen lakatessa sen palveluksessa olevat henkilöt siirtyvät erityisrahoitusyhtiön palvelukseen. Määrääjäksi Valtiontakuukeskuksen palvelukseen otetut henkilöt siirtyvät siksi määrääjäksi, joksi heidät on palvelukseen otettu, jos määräaika ei ole Valtiontakuukeskuksen lakatessa vielä päätynyt.

Työvoima- ja elinkeinokeskuksista annetussa laissa (23/1997) tarkoitettuihin keskuksiin sanotun lain 11 §:n nojalla Valtiontakuukeskuksen entisistä aluetoimistoista siir-

tynyt henkilöstö siirtyy erityisrahoitusyhtiön palvelukseen Valtiontakuukeskuksen lakatessa. Erityisrahoitusyhtiön palvelukseen näin siirtyvien virkamiesten virat lakkaavat samanaikaisesti Valtiontakuukeskuksen lakatessa. Viran lakatessa virkamiehen virkasuhde päättyy ilman eri toimenpiteitä. Erityisrahoitusyhtiöön siirtyvä virkamies siirtyy yhtiön palvelukseen työsopimussuhteeseen aikaisempaa vastaavaan tehtävään, jollei hän kieltäydy siitä viimeistään kahta kuukautta ennen palvelukseen siirtymistä.

Erityisrahoitusyhtiön henkilöstön palkkaukseen, työaikaan sekä muihin työsuhteen ehtoihin sovelletaan, mitä yhtiön ja sen henkilöstöä edustavien yhdistysten välillä tehtävissä työehtosopimuksissa sovitaan ja mitä laissa säädetään.

7 §

Työvoima- ja elinkeinokeskuksista annetussa laissa tarkoitettuihin keskuksiin sanotun lain 10 §:n nojalla Valtiontakuukeskuksen entisistä aluetoimistoista siirtyneet vireillä olevat asiat siirtyvät Valtiontakuukeskuksen lakatessa erityisrahoitusyhtiöön.

8 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 . Lain 9 § tulee kuitenkin voimaan astuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Valtioneuvosto voi tehdä 1—3 §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä ennen lain voimaantuloa.

9 §

Tällä lailla kumotaan seuraavat lait niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen:

1) Valtiontakuukeskuksesta 3 päivänä helmikuuta 1989 annettu laki (111/1989); ja

2) Kera Oyj -nimisestä julkisesta osakeyhtiöstä 22 päivänä tammikuuta 1971 annettu laki (65/1971).

Valtioneuvosto voi muuttaa kumottavan Kera Oyj -nimisestä julkisesta osakeyhtiöstä annetun lain 11 §:n nojalla Kera Oyj:lle annettuja valtioneuvoston sitoumuksia.

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi muuttaa kumottavan Valtiontakuukeskuksesta annetun lain 12 §:n nojalla Valtiontakuukeskukselle annettuja kauppa- ja teollisuusministeriön suostumuksia tappion rajoittamiseksi.

Kumottavan Valtiontakuukeskuksesta annetun lain 3 §:ssä tarkoitettu valtioneuvoston rahasto siirtyy Valtiontakuukeskuksen lakatessa kauppa- ja teollisuusministeriön hallintaan.

2.

Laki**valtion erityisrahoitusyhtiöstä**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tarkoitus

Valtion osakeyhtiömuotoisen erityisrahoitusyhtiön tarkoituksena on rahoituspalveluja tarjoamalla edistää ja kehittää erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa sekä yritysten kansainvälistymistä ja vientitoimintaa. Valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetussa laissa (/) tarkoitettussa toiminnassaan yhtiön tulee ottaa huomioon valtion aluepoliittiset tavoitteet. Yhtiön toiminta tulee suunnata korjaamaan rahoituspalvelujen tarjonnassa esiintyviä puutteita.

2 §

Tehtävät

Yhtiö harjoittaa rahoitustoimintaa antamalla ja hallinnoimalla luottoja, takuita ja takauksia sekä muita vastuusitoumuksia. Yhtiö tekee myös yritysten rahoitukseen liittyviä tutkimuksia ja selvityksiä sekä harjoittaa yritysten kehittämisen ja palvelutoimintaa sekä neuvontaa.

3 §

Hallinto

Yhtiö kuuluu kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalaan.

Yhtiön koko osakekannan on oltava valtion välittömässä omistuksessa ja hallinnassa.

Yhtiöllä on hallintoneuvosto.

Yhtiöön ei sovelleta luottolaitostoiminnasta annettua lakia (1607/1993).

4 §

Taloudelliset toimintaperiaatteet

Yhtiön on pyrittävä siihen, että sen toiminnan menot voidaan pitkällä aikavälillä kattaa yhtiön toiminnasta saatavilla tuloilla.

Valtion talousarvioon otetaan tarvittavat määrärahat yhtiön sellaisten toimien kattamiseksi, joita valtio päättää erikseen tukea.

Valtion vastuusta eräistä yhtiön antamista vastuusitoumuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella annetussa laissa (/) ja valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetussa laissa.

5 §

Salassapitovelvollisuus

Joka yhtiön tai samaan konserniin kuuluvan yhteisön toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää yhtiön asiakkaan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa myöskään antaa yhtiön yhtiökokoukselle.

Yhtiöllä on kuitenkin velvollisuus antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi, valtioneuvoston asetuksella annetussa laissa tarkoitettun rahaston johtokunnalle ja pääsihteerille rahaston tehtävien hoitamiseksi sekä muulle viranomaiselle, jolla on lain nojalla oikeus saada sellaisia tietoja.

Yhtiö voi antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja samaan konserniin kuuluvalla yhteisölle, jos sen hallintoelinten jäseniä tai toimihenkilöitä koskee 1 momentissa säädetty tai sitä vastaava salassapitovelvollisuus ja jos tiedon antaminen on vastaanottavan yhteisön riskien hallinnan kannalta tarpeen.

6 §

Yhtiön tiedonantovelvollisuus ja valvonta

Yhtiön on annettava kauppa- ja teollisuusministeriölle ja työvoima- ja elinkeinokeskukselle sen pyynnöstä tietoja, jotka ovat tarpeen käsiteltäessä yritystuista annetussa laissa (1136/1993) tarkoitettuja avustushakemuksia. Yhtiön ja yhtiön tilintarkastajan on annettava kauppa- ja teollisuusministeriölle sen pyynnöstä myös muita yhtiön toimialaan kuuluvia tai yhtiön valvomiseksi tarpeellisia tietoja.

Yhtiön toimielimen jäsen ja varajäsen sekä yhtiön palveluksessa oleva voi sen estämättä, mitä 5 §:ssä säädetään salassapitovelvollisuudesta, antaa kauppa- ja teollisuusministeriölle ja työvoima- ja elinkeinokeskukselle tietoja, joita hän on saanut yhtiön asiakkaan tai muun henkilön taloudellisesta asemasta tai yksityisestä olosuhteesta, jos tietojen antaminen on julkisen rahoituksen yhteensovittamisen taikka yritystukiasioiden viranomaiskäsittelyn kannalta tarpeellista.

Yhtiön valvonnassa tulee soveltuvin osin ottaa huomioon ne periaatteet, joita rahoitustarkastus noudattaa luottolaitoksia valvoessaan.

7 §

Toimeksiannot yhtiölle

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi antaa yhtiölle tarpeellisiksi katsomiaan yhtiön toimialaan soveltuvia tutkimus-, selvitys- ja muita tehtäviä.

8 §

Jälleenvakuuttaminen

Yhtiö voi valtion edun turvaamiseksi vakuuksilla, vakuuksilla tai muilla järjeste-

lyillä kattaa valtioneuvoston asetuksella annetun lain 4 §:ssä tarkoitetuista sitoumuksista ja sanotun lain 11 §:n 1 momentissa tarkoitetuista Valtiontakuukeskuksen tai sitä edeltäneiden vientitakuulaitoksen tai Valtiontakauslaitoksen antamista sitoumuksista yhtiön toiminnalle aiheutuvaa tappionvaaraa.

9 §

Tappioiden rajoittaminen

Yhtiö voi valtion edun turvaamiseksi osata valtioneuvoston asetuksella annetun lain 4 §:ssä tarkoitettujen sitoumusten ja sanotun lain 11 §:n 1 momentissa tarkoitettujen Valtiontakuukeskuksen tai sitä edeltäneiden vientitakuulaitoksen tai Valtiontakauslaitoksen antamien sitoumusten vakuutena olevaa tai siitä ulosmittattua omaisuutta.

Yhtiö voi hyväksyä 1 momentissa tarkoitettuihin sitoumuksiin liittyviä akordeja tai muita vastaavia järjestelyjä sekä luopua saatavasta. Yhtiö voi myös myydä, ostaa ja vaihtaa saatavia sekä hyväksyä muita toimenpiteitä, joilla 1 momentissa tarkoitettujen sitoumusten perusteella määräytyvää tappiota voidaan rajoittaa, sekä korvata näistä toimenpiteistä aiheutuvia kustannuksia, jos tappionvaara on ilmeinen ja tappion rajoittamistoimenpiteistä yhtiölle saavutettava todennäköinen hyöty on olennaisesti suurempi kuin ennakoitavissa oleva yhtiölle muuten aiheutuva tappio tai haitta.

Yhtiön on saatava kauppa- ja teollisuusministeriön suostumus akordin tai muun tappion rajoittamiseksi tarpeellisen toimenpiteen hyväksymiseen tai saatavasta luopumiseen, jos saatava, josta luovutaan, tai yhtiölle aiheutuva tappio olisi asetuksella säädettyä määrää suurempi.

10 §

Maksujen periminen ulosottoihin

Yhtiön antamiin luottoihin, takuisiin, takauksiin tai muihin vastuusitoumuksiin perustuvat maksut viivästyskorkeineen saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annetussa laissa (367/1961) sääde-

tään edellyttäen, että yhtiö on tästä oikeudesta ilmoittanut antamansa sitoumuksen yhteydessä.

Ennen täytäntöönpanotoimenpiteisiin ryhtymistä yhtiön on ilmoitettava sopimusosapuolelle, jonka hyväksi yhtiö on 1 momentissa tarkoitetun sitoumuksen antanut, 1 momentin nojalla perittävä maksu ja maksun peruste sekä se, että täytäntöönpanotoimenpiteisiin ryhdytään, jollei sopimusosapuoli 14 päivän kuluessa ilmoituksen lähettämisestä kirjallisesti kiistä maksuvelvollisuuttaan. Jos maksuvelvollisuus kiistetään, täytäntöönpanon edellytyksenä on tuomioistuimen ratkaisu.

11 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

12 §

Yhtiön perustaminen

Yhtiö jatkaa Kera Oyj -nimisen yhtiön sekä Valtiontakuukeskuksen ja sitä edeltäneiden vientitakuulaitoksen ja Valtiontakuuslaitoksen toimintaa.

Yhtiön perustamisesta säädetään valtion erityisrahoitusyhtiön perustamiseen liittyvistä järjestelyistä annetussa laissa (/).

13 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Yhtiön yhtiöjärjestys voidaan vahvistaa ja yhtiö voidaan merkitä kaupparekisteriin ennen tämän lain voimaantuloa.

3.

Laki**valtiontakuurahastosta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Hallinto

Kauppa- ja teollisuusministeriön yhteydessä on valtion talousarvion ulkopuolinen valtiontakuurahasto.

Rahastolla on johtokunta ja pääsihteeri. Rahaston hallinnosta säädetään tarkemmin asetuksella.

2 §

Rahaston tarkoitus

Rahaston tarkoituksena on turvata valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (/) tarkoitetun yhtiön (*erityisrahoitusyhtiö*) antamien 4 §:ssä tarkoitettujen sitoumusten täyttäminen.

Rahaston varoista hoidetaan myös Valtiontakuuksuksen ja sitä edeltäneen vientitakuulaitoksen ja Valtiontakauslaitoksen 11 §:ssä tarkoitettut vastuusitoumukset.

3 §

Rahaston varat

Rahasto saa varansa valtion talousarviossa rahastolle siirrettäväksi osoitettavasta määrärahasta, erityisrahoitusyhtiön rahastoon siirtämistä varoista ja rahastolainasta suoritettavista maksuista sekä 11 §:ssä tarkoitettuihin vastuusitoumuksiin liittyvistä takuumaksuista ja takaisinperintäsaatavista.

4 §

Valtion vastuu

Valtio vastaa erityisrahoitusyhtiön antamista vientitakuulaissa (479/1962), laivanra-

kennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä valtionehtakauksista annetussa laissa (573/1972), ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtionehtakauksista ja vientitakuista annetussa laissa (609/1973) ja valtion takuista perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi annetussa laissa (651/1985) tarkoitetuista takuista ja takauksista, jos erityisrahoitusyhtiölle on lain mukaisessa menettelyssä vahvistettu näitä takuita tai takauksia koskeva maksuvelvollisuus, eikä yhtiö ole sitä täyttänyt.

5 §

Rahastomaksut ja -palautukset erityisrahoitusyhtiön ja rahaston välillä

Jos erityisrahoitusyhtiön 4 §:ssä tarkoitettun toiminnan erillistulos on tilinpäätös- tai välitilinpäätöstietojen mukaan muodostunut alijäämäiseksi, katetaan alijäämä rahaston varoista. Rahaston johtokunta päättää alijäämän kattamiseksi tehtävästä maksusta (*rahastomaksu*) ennen yhtiön tilinpäätöksen vahvistamista tai välitilinpäätöksen antamista.

Jos erityisrahoitusyhtiön 4 §:ssä tarkoitettun toiminnan erillistulos on muodostunut ylijäämäiseksi, voidaan ylijäämä tai osa siitä siirtää rahastoon siltä osin kuin yhtiö on saanut 1 momentissa tarkoitettuja rahastomaksuja eikä niitä ole maksettu takaisin rahastoon (*rahastopalautus*). Rahastopalautuksesta päättää yhtiökokous rahaston johtokunnan esityksestä.

Kauppa- ja teollisuusministeriö päättää tarkemmin siitä, miten erityisrahoitusyhtiöön tehtyjen rahastomaksujen yhteismäärä vähennettyä yhtiöstä rahastoon tehdyillä rahastopalautuksilla esitetään yhtiön tilinpäätöksessä.

6 §

Rahastolainat erityisrahoitusyhtiölle

Jos erityisrahoitusyhtiön 4 §:ssä tarkoitettua toiminnasta aiheutuu yhtiölle lyhytaikaista rahoitusvajetta, voidaan rahastosta antaa yhtiölle sen hakemuksesta vakuutta vaatimatta lainaa.

7 §

Rahaston yhdistili

Rahaston valtion keskuskirjanpidossa olevan yhdistilin varojen määrä on pidettävä riittävänä 5 ja 6 §:ssä tarkoitettujen rahastomaksujen ja -lainten maksamiseen. Rahaston varoista maksetaan myös rahaston hallintomenot.

Jos rahaston yhdistilin varojen määrä ei riitä rahaston menojen kattamiseen, tarvittava erotus siirretään rahastoon valtion talousarvioon tätä tarkoitusta varten otettavasta määrärahasta.

Jos rahaston yhdistilin varojen määrä ylittää 1 momentissa tarkoitettua määrää, valtioneuvosto voi määrätä erotuksen kokonaan tai osittain tulouttavaksi valtiovarastoon.

8 §

Rahaston talousarvio ja tilinpäätös

Rahasto on osa valtion keskuskirjanpitoa. Kauppa- ja teollisuusministeriö huolehtii rahaston kirjanpidosta ja vahvistaa rahaston talousarvion erityisrahoitusyhtiön tilikautta vastaavalle ajanjaksolle. Valtioneuvosto vahvistaa rahaston tilinpäätöksen.

9 §

Maksut

Rahastosta katettavista 2 §:ssä tarkoitetuista sitoumuksista peritään maksuja. Tällaisen maksun suuruus määrätään suoritteeseen liittyvän tappionvaaran ja suoritteen tuottamisesta erityisrahoitusyhtiölle aiheutuvien kustannuksien perusteella. Kauppa- ja teollisuusministeriö päättää 2 §:n 2 momentissa

tarkoitettuja vastuusitoumuksia koskevan maksun suuruuden suoritteen tuottamisesta aiheutuvien kustannuksien perusteella.

10 §

Tilintarkastus

Rahaston tilien ja hallinnon tarkastuksen suorittavat kauppa- ja teollisuusministeriön määräämät tilintarkastajat, joista yksi on määrättävä valtiontalouden tarkastusviraston esityksestä. Yhden tilintarkastajista tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja.

11 §

Rahaston hallinnon siirtämisestä aiheutuvat järjestelyt

Valtiontakuukeskuksen tai sitä edeltäneen vientitakuulaitoksen ja Valtiontakauslaitoksen antamista takuista, takauksista ja muista vastuusitoumuksista aiheutuneet vastuut korvataan rahaston varoista.

Erityisrahoitusyhtiö hoitaa 1 momentissa tarkoitettuja vastuusitoumukset valtion vastassa niistä ensisijaisesti rahaston varoilla. Yhtiöllä on oikeus saada rahastosta hallinnointipalkkio tästä tehtävästä. Yhtiö siirtää rahastoon 1 momentissa tarkoitetuista vastuusitoumuksista tulevat takuumaksut ja takaisinperintäsaavat.

12 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

13 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki

valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (/) tarkoitetun yhtiön sellaisesta luotto-, takaus- ja muusta rahoitustoiminnasta, jonka tavoitteena on erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten perustaminen, kehittäminen ja laajentaminen sekä niiden toimintaedellytysten parantaminen.

Yhtiön antamista sitoumuksista säädetään lisäksi vientitakuulaissa (479/1962), laivanrakennus- tai laivanvarustamatoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä valtiontakauksista annetussa laissa (573/1972), ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtiontakauksista ja vientitakuista annetussa laissa (609/1973), valtion takuista perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi annetussa laissa (651/1985) ja valtion pääomatakuista annetussa laissa (594/1992).

2 §

Toiminnan kohdistaminen

Valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 1 §:ssä tarkoitettuja tavoitteita noudattaen voidaan yhtiön luottoja, takauksia ja muita rahoituspalveluita kohdistaa elinkeinotoiminnan harjoittamiseen sekä tämän tarkoituksen edistämiseksi myös kunnalle. Yhtiö ei kuitenkaan voi kohdistaa näitä rahoituspalveluita varsinaiseen maa- ja metsätalouteen eikä rakennusliiketoimintaan. Vähittäiskauppa ja liikenne voivat olla yhtiön toiminnan kohteena vain siltä osin kuin kyseessä on matkailuhanke. Palveluyritys, jonka toiminta perustuu alueelliseen tai paikalliseen kysyntään, voi olla yhtiön toiminnan kohteena

edellyttäen, että yritys tuottaa elinkeinotoiminnalle tarpeellisia palveluja. Tämän momentin säännösten estämättä yhtiö voi kohdistaa 4 ja 5 §:ssä tarkoitettua takaus- ja palvelutoimintaa muiden kuin varsinaista maatilataloutta harjoittavien yritysten investointeihin ja kehittämishankkeisiin sekä myöntää luottoja pienyritystoimintaan lukuun ottamatta varsinaista maatilataloutta.

Yhtiön tulee suunnata tässä laissa tarkoitettua luotto- ja takaustoimintaansa pääasiallisesti pienille ja keskisuurille yrityksille. Suurille yrityksille voidaan luottoja ja takauksia antaa vain erityisistä syistä.

Tässä laissa pienellä ja keskisuurella yrityksellä tarkoitetaan pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetussa komission suosituksessa 96/280/EY, sellaisena kuin se on 3 päivänä huhtikuuta 1996, määriteltyä yritystä, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja jonka joko vuosiliikvaihto on enintään 40 miljoonaa eua tai sitä vastaava markkamäärä tai taseen lopusumma enintään 27 miljoonaa eua tai sitä vastaava markkamäärä sekä joka täyttää yrityksen riippumattomuutta kuvaavat tunnusmerkit ja muut suosituksessa tarkoitetut pienen ja keskisuuren yrityksen tunnusmerkit.

3 §

Yhtiön luottotoiminta

Yhtiö voi antaa luottoja ja järjestää muuta rahoitusta. Yhtiö voi myös harjoittaa toimintaa, jossa se rahoituksen tarjoajana hankkii rahoituksen saajan osoittaman omaisuuden tai oikeuden ja vuokraa sen rahoituksen saajalle (*rahoitusleasing*). Rahoitus voidaan myöntää ilman turvaavaa vakuutta tai vakuutetta.

4 §

Yhtiön takaustoiminta

Yhtiö voi antaa takauksia luottojen tai vastuusitoumusten vakuudeksi. Takaus voidaan myöntää omavelkaisena takauksena, täytetäkauksena tai muuna vastuusitoumuksena. Takauksiin liittyvän tappionvaaran vähentämiseksi voidaan edellyttää vakuuksia tai vakuusjärjestelyjä, joiden ei tarvitse olla turvaavia.

Sellaisen luoton vakuudeksi, jonka luotto-laitos myöntää kotimaisen pääomatavaratoimituksen rahoitusjärjestelyjä varten kotimaiselle toimittajalle tai tilaajalle, voidaan takaus antaa myös silloin, kun luotonsaajana on muu kuin 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu yritys. Takauksen myöntämiseen tällaiselle luotolle on saatava kauppa- ja teollisuusministeriön suostumus, jos luoton määrä ylittää 200 miljoonaa markkaa.

Yhtiön takaus voidaan antaa takausluoton, pääoman, koron ja luottoehtojen mukaisten muiden maksusuoritusten vakuudeksi sekä takausluoton tai vastuusitoumuksen vakuudeksi annettavan takauksen vastavakuudeksi. Takaus voi kattaa takausluotosta tai vastuusitoumuksesta aiheutuvan tappionvaaran kokonaisuudessaan tai osittain.

Valtio vastaa yhtiön myöntämistä tässä laissa tarkoitetuista takauksista, jos yhtiö todetaan lain mukaisessa menettelyssä maksukyvyttömäksi ja kykenemättömäksi maksamaan sitoumuksiaan niiden erääntyessä.

5 §

Yhtiön palvelutoiminta

Yhtiö voi tehdä yritysten rahoitukseen liittyviä tutkimuksia ja selvityksiä sekä harjoittaa yritysten kehittämisen ja palvelutoimintaa sekä neuvontaa.

6 §

Luotto- ja takaustoiminnassa huomioon otettavat seikat

Luottoja ja takauksia annettaessa on otettava huomioon rahoitettavan toiminnan merkitys yleisen taloudellisen kehityksen ja tarkoituksenmukaisen alueellisen sijoittumisen sekä työllisyyden edistämisen kannalta. Eri-tyistä huomiota on kiinnitettävä luoton tai

takauksen saajan toiminnan taloudellisiin edellytyksiin ja kehityskelpoisuuteen sekä yrityksen johdon tai yksityisen elinkeinonharjoittajan kykyyn hoitaa yritystä menestyksellisesti.

Luottoja ja takauksia annettaessa on otettava huomioon alueiden kehittämisestä annetussa laissa (1135/1993) säädetyt tavoitteet sekä soveltuvin osin yritystuen yleisistä ehdoista annetussa laissa (786/1997) yritystukiohjelmille ja yritystuille asetetut yleiset tavoitteet ja edellytykset. Yhtiön tulee tässä laissa tarkoitettussa toiminnassaan ottaa huomioon maan eri osien kehittyneisyserot eri rahoitustoimenpiteitä ja niiden ehtoja soveltaessaan.

Luottoja ja takauksia annettaessa on toiminta suunnattava korjaamaan rahoituspalvelujen tarjonnassa esiintyviä puutteita. Lisäksi on otettava huomioon yhtiön ja muiden rahoituspalveluja tarjoavien tahojen mahdollisuus keskenään jakaa sanotusta rahoitustoiminnasta aiheutuva tappionvaaraa.

7 §

Yhtiön ottamien lainojen takaaminen

Valtioneuvostolla on oikeus vastavakuuksia vaatimatta, mutta muutoin määräämillään ehdoilla antaa valtion omavelkaisia takauksia yhtiön ottamien kotimaisten ja ulkomaisten lainojen ja niissä sovittujen ehtojen täyttämisen vakuudeksi. Tässä tarkoituksessa lainoja saa samanaikaisesti olla takaisin maksamatta pääomaltaan yhteensä enintään 7 miljardin markan määrä. Ulkomaan rahan määräisen lainan vasta-arvo lasketaan takausta annettaessa voimassa olleen Suomen Pankin asianomaiselle valuutalle noteeraaman keskikursin mukaan.

8 §

Valtion sitoumukset

Valtioneuvosto voi antaa määräämillään ehdoilla yhtiölle sitoumuksia siitä, että:

1) valtio maksaa yhtiölle siirrettäväksi edelleen luotonsaajille vuosittain korkotukea, joka myönnetään suuruudeltaan alueellisesti porrastettuna alueiden kehittämisestä annetun lain 7 §:ssä tarkoitettulla kehitysalueen I ja II tukialueella sekä rakennemuutosalueella (*alueellinen korkotuki*);

2) valtio maksaa yhtiölle siirrettäväksi

edelleen luotonsaajille korkotukea erikseen määritellyistä elinkeinopoliittisista syistä annettavista luotoista (*erityiskorkotuki*);

3) valtio korvaa yhtiölle 3 ja 4 §:ssä tarkoitettussa toiminnassa mahdollisesti syntyneitä luotto- ja takaustappioita (*luotto- ja takaustappiotuki*); sekä

4) valtio korvaa yhtiölle erikseen määritellyistä 5 §:ssä tarkoitetuista palveluista aiheutuvia kuluja (*toimintatuki*).

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettun korkotuen perusteena on luottokanta, joka muodostuu yhtiön vuosittain myöntämistä sanotuissa kohdissa tarkoitetuista luotoista. Valtion talousarviossa päätetään vuosittain yhtiön kunakin vuonna myöntämän sellaisen rahoituksen enimmäismäärä, jolle myöntämisvuotta seuraavina vuosina maksetaan korkotukea. Valtioneuvoston korkotukea koskeva sitoumus voi olla määräaikainen.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettun sitoumuksen piiriin kuuluvaa 3 ja 4 §:ssä

tarkoitettujen luottojen ja takausten pääomaa saa samanaikaisesti olla takaisin maksamatta yhteensä enintään 13,55 miljardia markkaa.

9 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

10 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantumista voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

5.

Laki**Kera Oyj -nimisestä julkisesta osakeyhtiöstä annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Kera Oyj -nimisestä julkisesta osakeyhtiöstä 22 päivänä tammikuuta 1971 annetun lain (65/1971) 1 §:n 2 momentti ja

muutetaan 1 §:n 3 momentti,

sellaisena kuin ne ovat, 1 §:n 2 momentti laissa 232/1992 ja 1 §:n 3 momentti laissa 1234/1992, seuraavasti:

1 §

Yhtiöön ei sovelleta luottolaitostoiminnasta annettua lakia (1607/1993).

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

6.

Laki

vientitakuulain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä syyskuuta 1962 annetun vientitakuulain (479/1962) 4 §, sellaisena
kuin se on laissa 112/1989, seuraavasti:

4 §

Tämän lain täytäntöönpano ja soveltami-
nen on valtion erityisrahoitusyhtiöstä an-
tussa laissa (/) tarkoitetun yhtiön tehtävänä.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella sää-
dettyäänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan
ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin
toimenpiteisiin.

7.

Laki**valtion vakauttamistakauksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion vakauttamistakauksista 18 päivänä kesäkuuta 1993 annetun lain
 (529/1993) 10—12 § seuraavasti:

10 §

*Valtion erityisrahoitusyhtiön
korvausvelvollisuus*

Valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (/) tarkoitetulla yhtiöllä (*erityisrahoitusyhtiö*) ei ole tässä laissa tarkoitetun takauksen perusteella korvausvelvollisuutta, jos talletuspankki:

1) on ilmoittanut väärin tai salannut olennaisen seikan, jolla talletuspankki käsitti tai sen olisi pitänyt käsittää olevan merkitystä takaushakemuksen käsittelyyn tai takauksen antamiseen; tai

2) laiminlyö olennaisesti takausta koskevien ehtojen noudattamisen.

11 §

Irtisanominen

Erytisrahoitusyhtiöllä on oikeus irtisanoa luotto valtionehtausta koskevilta osilta heti maksettavaksi ilman erillistä ilmoitusta, jos:

1) yritys on väärää tietoa antamalla aikaansaanut valtionehtauksen antamisen;

2) yritys on laiminlyönyt antaa erityisrahoitusyhtiölle tai talletuspankille luoton valvontaa ja yrityksen taloudellisen aseman seurantaan varten tarvittavia tietoja;

3) vastavakuuden arvo on yrityksen toimenpiteestä johtuen olennaisesti alentunut;

4) yritys on joutunut selvitys- tai konkurssitilaan;

5) yrityksen omistajat ovat vakuuttamisjärjestelyjä hyväksi käyttäen hankkineet itselleen perusteetonta etua;

6) yritys on olennaisesti rikkonut valtion takauksen kohteena olevan luoton ehtoja; tai

7) olosuhteet ovat muuttuneet sellaisiksi, ettei takaus enää täytä sitä tarkoitusta, johon se on annettu.

Jos erityisrahoitusyhtiö irtisanoo 1 momentin perusteella luoton, takauksen voimassaolo lakkaa ja luottoon sovelletaan siltä osin kuin sillä ei ole ollut takausta, samantlaisia ehtoja kuin jos vakauttamistakausta ei olisi annettu.

12 §

Takausmaksut

Tässä laissa tarkoitetuista takauksista ja muista suoritteista perittävistä maksuista sekä korvauksista on voimassa, mitä valtionehtakuurahastosta annetussa laissa (/) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

8.

Laki

laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä valtioneuvastokautuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä valtioneuvastokautuksista 24 päivänä heinäkuuta 1972 annetun lain (573/1972) 9 § sekä *muutetaan* 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 3 momentti, 4 §:n 1 momentti ja 7 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 3 momentti ja 4 §:n 1 momentti laissa 114/1989 sekä 7 § osaksi laissa 811/1981, seuraavasti:

1 §

Suomalaisille laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettyjen luottojen vakuudeksi valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (/) tarkoitettu yhtiö (*erityisrahoitusyhtiö*) voi myöntää valtioneuvastokautuksia siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Valtioneuvastokautusta ei myönnetä sellaisen velan pääoman vakauttamiseen, jonka antajana tai takaajana on muu kotimainen luottolaitos kuin erityisrahoitusyhtiö. Tällaisen luoton korkojen maksamiseen käytetyille luotolle voidaan kuitenkin erityisistä syistä myöntää valtioneuvastokaus.

4 §

Valtioneuvastokautukselle on annettava erityisrahoitusyhtiön hyväksymä vastavakuus, joka on luovutettava erityisrahoitusyhtiön haltuun. Erityisrahoitusyhtiö voi hyväksyä vastavakuuden, joka ei ole turvaava.

7 §

Tässä laissa tarkoitettujen valtioneuvastokautusten osalta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä eräiden elinkeinoalojen valtioneuvastokautuksista annetussa laissa (375/1963) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

9.

Laki

ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtiontakauksista ja vientitakuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtiontakauksista ja vientitakuista 13 päivänä heinäkuuta 1973 annetun lain (609/1973) 1 §:n 1 momentti, 1 a §, 2 §:n 3 momentti, 3 § ja 6 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti laissa 636/1991, 1 a § viimeksi mainitussa laissa ja laissa 1142/1993 ja 3 § laissa 77/1995, sekä lisätään 2 §:ään siitä lailla 597/1990 kumotun 3 momentin tilalle uusi 3 momentti seuraavasti:

1 §

Teollista tai siihen verrattavaa tuotannollista toimintaa harjoittavien yritysten vesien- ja ilmansuojeluinvestointien sekä jätteiden hyödyntämisinvestointien (*kotimaiset ympäristönsuojeluinvestoinnit*) rahoittamiseen myönnettyjen luottojen vakuudeksi valtion erityisrahoitusyhtiöstä annettussa laissa (/) tarkoitettu yhtiö (*erityisrahoitusyhtiö*) voi myöntää valtiontakauksia siten kuin tässä laissa säädetään.

1 a §

Ulkomailla toteutettavien Suomen ympäristön tilaa merkittävästi parantavien investointien (*ulkomaiset ympäristönsuojeluinvestoinnit*) rahoittamiseen erityisrahoitusyhtiö voi myöntää valtiontakauksia ja vientitakuuta siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Erityisrahoitusyhtiö voi kuitenkin vaatia takausluotolle annettavaksi hyväksymänsä vakuuden.

3 §

Ennen valtiontakauksen myöntämistä kotimaiselle ympäristönsuojeluinvestoinnille erityisrahoitusyhtiön on hankittava alueellisen ympäristökeskuksen lausunto investoinnin tarkoituksenmukaisuudesta ja tehokkuudesta ympäristönsuojelun ja jätteiden hyödyntämisen kannalta. Suomen ympäristön tilaa merkittävästi parantavien ulkomaisten ympäristönsuojeluinvestointien osalta lausunto investoinnin tarkoituksenmukaisuudesta ja tehokkuudesta on hankittava ympäristöministeriöltä ja kauppa- ja teollisuusministeriöltä sekä lausunto investoinnin tarkoituksenmukaisuudesta ulkoasiainministeriöltä.

6 §

Tässä laissa tarkoitettujen valtiontakausten osalta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista annetussa laissa (375/1963) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

10.

Laki

valtion takuista perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion takuista perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetun lain (651/1985) 1, 5 ja 6 § seuraavasti:

1 §

Suomalaisten yritysten raaka-aineiden saannin turvaamiseksi valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (/) tarkoitettu yhtiö (*erityisrahoitusyhtiö*) voi myöntää valtion takuita siten kuin tässä laissa säädetään.

5 §

Tämän lain nojalla myönnettyistä takuista vastaa valtio valtioneuvoston asetuksella annetun lain (/) mukaisesti.

6 §

Tämän lain täytäntöönpano ja soveltaminen on erityisrahoitusyhtiön tehtävänä.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

11.

Laki**valtion pääomatakuista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtion pääomatakuista 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetun lain (594/1992) 3 §:n 3 momentti, 5 §:n 4 momentti ja 6 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 5 §:n 4 momentti laissa 758/1994, seuraavasti:

3 §

Valtiontakuita koskevat asiat käsittelee valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (/) tarkoitettu yhtiö (*erityisrahoitusyhtiö*).

5 §

Sijoittajan luopuessa sijoituksestaan ilman vastiketta tai sellaista vastiketta vastaan, joka on ilmeisessä epäsuhteessa sijoituksen arvoon, voidaan korvauksen maksamisen ehtona vaatia, että oman pääoman ehtoiseen sijoitukseen liittyvät oikeudet siirretään vastaavin ehdoin erityisrahoitusyhtiölle, jolla on

tällöin oikeus luovuttaa edelleen näin siirretyt oikeudet tarkoituksenmukaiseksi katsomallaan tavalla.

6 §

Tässä laissa tarkoitetuista takauksista ja muista suoritteista perittävistä maksuista sekä korvauksista on voimassa, mitä valtiontakuurahastosta annetussa laissa (/) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

12.

Laki**eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain (375/1963) 8 §, sellaisena kuin se on laissa 113/1989, sekä

lisätään lakiin siitä mainitulla lailla 113/1989 kumotun 9 §:n tilalle uusi 9 § ja 15 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

8 §

Tämän lain täytäntöönpano ja soveltaminen on valtion erityisrahoitusyhtiöstä annettussa laissa (/) tarkoitetun yhtiön tehtävänä.

9 §

Tässä laissa tarkoitetuista takauksista ja muista suoritteista perittävistä maksuista sekä korvauksista on voimassa, mitä valtiontakurahastosta annetussa laissa (/) säädetään.

15 §

Tässä laissa tarkoitettuja valtiontakauksia ei anneta enää valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetun lain (/) voimaantulon jälkeen. Tätä lakia sovelletaan Valtiontakukeskuksen antamiin tässä laissa tarkoitettuihin valtiontakauksiin.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantumista voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 17 päivänä huhtikuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Kauppa- ja teollisuusministeri *Antti Kalliomäki*

5.

Laki**Kera Oyj -nimisestä julkisesta osakeyhtiöstä annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Kera Oyj -nimisestä julkisesta osakeyhtiöstä 22 päivänä tammikuuta 1971 annetun lain (65/1971) 1 §:n 2 momentti ja
muutetaan 1 §:n 3 momentti,
 sellaisena kuin ne ovat, 1 §:n 2 momentti laissa 232/1992 ja 1 §:n 3 momentti laissa 1234/1992, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

Yhtiön osakkeista on aina vähintään 51 prosenttia oltava valtion välittömässä omistuksessa ja hallinnassa.

Yhtiöön sovelletaan luottolaitostoiminnasta annettua lakia (1607/1993), mikäli tässä laissa ei toisin säädetä.

 (kumotaan)

Yhtiöön ei sovelleta luottolaitostoiminnasta annettua lakia (1607/1993).

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

6.

Laki

vientitakuulain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä syyskuuta 1962 annetun vientitakuulain (479/1962) 4 §, sellaisena
 kuin se on laissa 112/1989, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Tämän lain täytäntöönpano ja soveltami-
 nen on Valtiontakuukeskuksesta 3 päivänä
helmikuuta 1989 annetussa laissa (111/89)
 tarkoitetun Valtiontakuukeskuksen tehtävänä.

Ehdotus

4 §

Tämän lain täytäntöönpano ja soveltami-
 nen on *valtion erityisrahoitusyhtiöstä* anne-
 tussa laissa (/) tarkoitetun *yhtiön* tehtävänä.

*Tämä laki tulee voimaan asetuksella sää-
 dettävänä ajankohtana.*

*Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan
 ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin
 toimenpiteisiin.*

7.

Laki**valtion vakauttamistakauksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion vakauttamistakauksista 18 päivänä kesäkuuta 1993 annetun lain
 (529/1993) 10—12 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

10 §

Valtiontakuukeskuksen korvausvelvollisuus

Valtiontakuukeskuksella ei ole tässä laissa tarkoitettun takauksen perusteella korvausvelvollisuutta, jos talletuspankki:

1) on ilmoittanut väärin tai salannut olennaisen seikan, jolla talletuspankki käsitti tai sen olisi pitänyt käsittää olevan merkitystä takaushakemuksen käsittelyyn tai takauksen antamiseen; tai

2) laiminlyö olennaisesti takausta koskevien ehtojen noudattamisen.

11 §

Irtisanominen

Valtiontakuukeskuksella on oikeus irtisanoa luotto valtiontakausta koskevilta osilta heti maksettavaksi ilman erillistä ilmoitusta, jos:

1) yritys on vääriä tietoja antamalla aikaansaanut valtiontakauksen antamisen;

2) yritys on laiminlyönyt antaa Valtiontakuukeskukselle tai talletuspankille luoton valvontaa ja yrityksen taloudellisen aseman seurantaa varten tarvittavia tietoja;

3) vastavakuuden arvo on yrityksen toimenpiteestä johtuen olennaisesti alentunut;

4) yritys on joutunut selvitys- tai konkurssitilaan;

5) yrityksen omistajat ovat vakauttamisjärjestelyä hyväksi käyttäen hankkineet itselleen perusteetonta etua;

6) yritys on olennaisesti rikkonut valtion

Ehdotus

10 §

Valtion erityisrahoitusyhtiön korvausvelvollisuus

Valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (1) tarkoitettulla yhtiöllä (erityisrahoitusyhtiö) ei ole tässä laissa tarkoitettun takauksen perusteella korvausvelvollisuutta, jos talletuspankki:

1) on ilmoittanut väärin tai salannut olennaisen seikan, jolla talletuspankki käsitti tai sen olisi pitänyt käsittää olevan merkitystä takaushakemuksen käsittelyyn tai takauksen antamiseen; tai

2) laiminlyö olennaisesti takausta koskevien ehtojen noudattamisen.

11 §

Irtisanominen

Erytisrahoitusyhtiöllä on oikeus irtisanoa luotto valtiontakausta koskevilta osilta heti maksettavaksi ilman erillistä ilmoitusta, jos:

1) yritys on vääriä tietoja antamalla aikaansaanut valtiontakauksen antamisen;

2) yritys on laiminlyönyt antaa *erityisrahoitusyhtiölle* tai talletuspankille luoton valvontaa ja yrityksen taloudellisen aseman seurantaa varten tarvittavia tietoja;

3) vastavakuuden arvo on yrityksen toimenpiteestä johtuen olennaisesti alentunut;

4) yritys on joutunut selvitys- tai konkurssitilaan;

5) yrityksen omistajat ovat vakuuttamisjärjestelyjä hyväksi käyttäen hankkineet itselleen perusteetonta etua;

6) yritys on olennaisesti rikkonut valtion

Voimassa oleva laki

takauksen kohteena olevan luoton ehtoja; tai
7) olosuhteet ovat muuttuneet sellaisiksi, ettei takaus enää täytä sitä tarkoitusta, johon se on annettu.

Jos Valtiontakuukeskus irtosanoo 1 momentin perusteella luoton, takauksen voimassaolo lakkaa ja luottoon sovelletaan siltä osin kuin sillä ei ole ollut takausta, samantyyppisiä ehtoja kuin jos vakauttamistakausta ei olisi annettu.

12 §

Takausmaksut

Valtiontakuukeskukselle takauksista ja muista suoritteista perittävistä maksuista sekä korvauksista on voimassa, mitä Valtiontakuukeskuksesta annetussa laissa (111/1989) säädetään.

Ehdotus

takauksen kohteena olevan luoton ehtoja; tai
7) olosuhteet ovat muuttuneet sellaisiksi, ettei takaus enää täytä sitä tarkoitusta, johon se on annettu.

Jos *erityisrahoitusyhtiö* irtisanoo 1 momentin perusteella luoton, takauksen voimassaolo lakkaa ja luottoon sovelletaan siltä osin kuin sillä ei ole ollut takausta, samantyyppisiä ehtoja kuin jos vakauttamistakausta ei olisi annettu.

12 §

Takausmaksut

Tässä laissa tarkoitetuista takauksista ja muista suoritteista perittävistä maksuista sekä korvauksista on voimassa, mitä valtiontakuurahastosta annetussa laissa (/) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

8.

Laki

laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä
valtiontakauksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä valtiontakauksista 24 päivänä heinäkuuta 1972 annetun lain (573/1972) 9 § sekä *muutetaan* 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 3 momentti, 4 §:n 1 momentti ja 7 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 3 momentti ja 4 §:n 1 momentti laissa 114/1989 sekä 7 § osaksi laissa 811/1981 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Suomalaisille laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettyjen luottojen vakuudeksi Valtiontakuu keskus voi myöntää valtiontakauksia siten kuin tässä laissa säädetään.

1 §

Suomalaisille laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettyjen luottojen vakuudeksi Valtion *erityisrahoitusyhtiöstä* annetussa laissa (/) *tarkoitettu yhtiö (erityisrahoitusyhtiö)* voi myöntää valtiontakauksia siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Valtiontakausta ei myönnetä sellaisen velan pääoman vakauttamiseen, jonka antajana tai takaajana on muu kotimainen luottolaitos kuin Valtiontakuu keskus. Tällaisen luoton korkojen maksamiseen käytetylle luotolle voidaan kuitenkin erityisistä syistä myöntää valtiontakaus.

Valtiontakausta ei myönnetä sellaisen velan pääoman vakauttamiseen, jonka antajana tai takaajana on muu kotimainen luottolaitos kuin *erityisrahoitusyhtiö*. Tällaisen luoton korkojen maksamiseen käytetylle luotolle voidaan kuitenkin erityisistä syistä myöntää valtiontakaus.

4 §

Valtiontakaukselle on annettava Valtiontakuu keskuksen hyväksymä vastavakuus, joka on luovutettava takuu keskuksen haltuun. Takuu keskus voi hyväksyä vastavakuuden, joka ei ole turvaava.

4 §

Valtiontakaukselle on annettava *erityisrahoitusyhtiön* hyväksymä vastavakuus, joka on luovutettava *erityisrahoitusyhtiön* haltuun. *Eri tyisrahoitusyhtiö* voi hyväksyä vastavakuuden, joka ei ole turvaava.

7 §

Tässä laissa tarkoitettujen valtiontakausten osalta on soveltuvin osin muutoin voimassa

7 §

Tässä laissa tarkoitettujen valtiontakausten osalta on muutoin soveltuvin osin voimassa,

Voimassa oleva laki

mitä *pienteollisuuden ja keskisuuren teollisuuden sekä eräiden muiden elinkeinoalojen valtioneuvoston päätöksistä 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetussa laissa (375/63) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen on säädetty.*

9 §

Mikäli Ahvenanmaan maakuntalainsäädännössä annetaan tarvittavat säännökset siitä, että tätä lakia sovelletaan maakunnassa, määrättäköön Ahvenanmaan itsehallintolain 20 §:n nojalla annettavalla asetuksella, että tämän lain mukaan maakunnan hallinnolle kuuluvia tehtäviä hoitaa Valtioneuvoston keskus.

Ehdotus

mitä eräiden elinkeinoalojen valtioneuvoston päätöksistä annetussa laissa (375/1963) säädetään.

(kumotaan)

—
Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
—

9.

Laki

ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtiontakauksista ja vientitakuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtiontakauksista ja vientitakuista 13 päivänä heinäkuuta 1973 annetun lain (609/1973) 1 §:n 1 momentti, 1 a §, 2 §:n 3 momentti, 3 § ja 6 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti laissa 636/1991, 1 a § viimeksi mainitussa laissa ja laissa 1142/1993 ja 3 § laissa 77/1995, sekä

lisätään 2 §:ään siitä lailla 597/1990 kumotun 3 momentin tilalle uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Teollista tai siihen verrattavaa tuotannollista toimintaa harjoittavien yritysten vesien- ja ilmansuojeluinvestointien sekä jätteiden hyödyntämisinvestointien (kotimaiset ympäristönsuojeluinvestoinnit) rahoittamiseen myönnettyjen luottojen vakuudeksi Valtiontakuukeskus voi myöntää valtiontakauksia siten kuin tässä laissa säädetään.

1 §

Teollista tai siihen verrattavaa tuotannollista toimintaa harjoittavien yritysten vesien- ja ilmansuojeluinvestointien sekä jätteiden hyödyntämisinvestointien (*kotimaiset ympäristönsuojeluinvestoinnit*) rahoittamiseen myönnettyjen luottojen vakuudeksi *valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (/) tarkoitettu yhtiö (erityisrahoitusyhtiö)* voi myöntää valtiontakauksia siten kuin tässä laissa säädetään.

1 a §

Ulkomailla toteutettavien Suomen ympäristön tilaa merkittävästi parantavien investointien (ulkomaiset ympäristönsuojeluinvestoinnit) rahoittamiseen Valtiontakuukeskus voi myöntää valtiontakauksia ja vientitakuuta siten kuin tässä laissa säädetään.

1 a §

Ulkomailla toteutettavien Suomen ympäristön tilaa merkittävästi parantavien investointien (*ulkomaiset ympäristönsuojeluinvestoinnit*) rahoittamiseen *erityisrahoitusyhtiö* voi myöntää valtiontakauksia ja vientitakuuta siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Valtiontakuukeskus voi kuitenkin vaatia takausluotolle annettavaksi hyväksymänsä vakuuden.

Erityisrahoitusyhtiö voi kuitenkin vaatia takausluotolle annettavaksi hyväksymänsä vakuuden.

3 §

Ennen valtiontakauksen myöntämistä kotimaiselle ympäristönsuojeluinvestoinnille

3 §

Ennen valtiontakauksen myöntämistä kotimaiselle ympäristönsuojeluinvestoinnille eri-

Voimassa oleva laki

Valtiontakuukeskuksen on hankittava alueellisen ympäristökeskuksen lausunto investoinnin tarkoituksenmukaisuudesta ja tehokkuudesta ympäristönsuojelun ja jätteiden hyödyntämisen kannalta. Suomen ympäristön tilaa merkittävästi parantavien ulkomaisten ympäristönsuojeluinvestointien osalta lausunto investoinnin tarkoituksenmukaisuudesta ja tehokkuudesta on hankittava ympäristöministeriöltä ja kauppa- ja teollisuusministeriöltä sekä lausunto investoinnin tarkoituksenmukaisuudesta ulkoasiainministeriöltä.

6 §

Tässä laissa tarkoitettujen valtiontakausten osalta on soveltuvien osin muutoin voimassa, mitä *pienteollisuuden ja keskisuuren teollisuuden sekä eräiden muiden elinkeinoalojen valtiontakauksista 4 päivänä heinäkuuta 1963* annetussa laissa (375/63) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen on säädetty.

Ehdotus

tyisrahoitusyhtiön on hankittava alueellisen ympäristökeskuksen lausunto investoinnin tarkoituksenmukaisuudesta ja tehokkuudesta ympäristönsuojelun ja jätteiden hyödyntämisen kannalta. Suomen ympäristön tilaa merkittävästi parantavien ulkomaisten ympäristönsuojeluinvestointien osalta lausunto investoinnin tarkoituksenmukaisuudesta ja tehokkuudesta on hankittava ympäristöministeriöltä ja kauppa- ja teollisuusministeriöltä sekä lausunto investoinnin tarkoituksenmukaisuudesta ulkoasiainministeriöltä.

6 §

Tässä laissa tarkoitettujen valtiontakausten osalta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista annetussa laissa (375/1963) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

10.

Laki**valtion takuista perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion takuista perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetun lain (651/1985) 1, 5 ja 6 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Suomalaisten yritysten raaka-aineiden saannin turvaamiseksi vientitakuulaitos voi myöntää valtion takuita siten kuin tässä laissa säädetään.

5 §

Tämän lain nojalla myönnettyistä takuista vastaa valtio.

6 §

Tässä laissa tarkoitettuihin takuihin nähden on muutoin soveltuvien osin voimassa, mitä vientitakuulain (479/62) 4, 4 a ja 5—8 §:ssä on säädetty.

Ehdotus

1 §

Suomalaisten yritysten raaka-aineiden saannin turvaamiseksi valtion *erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (/)* tarkoitettu *yhtiö (erityisrahoitusyhtiö)* voi myöntää valtion takuita siten kuin tässä laissa säädetään.

5 §

Tämän lain nojalla myönnettyistä takuista vastaa valtio *valtioneuvoston asetuksella annetun lain (/) mukaisesti.*

6 §

Tämän lain täytäntöönpano ja soveltaminen on erityisrahoitusyhtiön tehtävänä.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

11.

Laki**valtion pääomatakuista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtion pääomatakuista 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetun lain (594/1992) 3 §:n 3 momentti, 5 §:n 4 momentti ja 6 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 5 §:n 4 momentti laissa 758/1994, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Valtiontakuita koskevat asiat käsittelee Valtiontakuu keskus.

Valtiontakuita koskevat asiat käsittelee *valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (/) tarkoitettu yhtiö (erityisrahoitusyhtiö)*.

5 §

Sijoittajan luopuessa sijoituksestaan ilman vastiketta tai sellaista vastiketta vastaan, joka on ilmeisessä epäsuhteessa sijoituksen arvoon, voidaan korvauksen maksamisen ehtona vaatia, että oman pääoman ehtoiseen sijoitukseen liittyvät oikeudet siirretään vastaavin ehdoin Valtiontakuu keskukselle. Takuu keskuksella on tällöin oikeus luovuttaa edelleen näin siirretyt oikeudet tarkoituksen mukaiseksi katsomallaan tavalla.

Sijoittajan luopuessa sijoituksestaan ilman vastiketta tai sellaista vastiketta vastaan, joka on ilmeisessä epäsuhteessa sijoituksen arvoon, voidaan korvauksen maksamisen ehtona vaatia, että oman pääoman ehtoiseen sijoitukseen liittyvät oikeudet siirretään vastaavin ehdoin *erityisrahoitusyhtiölle*, jolla on tällöin oikeus luovuttaa edelleen näin siirretyt oikeudet tarkoituksen mukaiseksi katsomallaan tavalla.

6 §

Valtiontakuu keskuksen perimien takuumaksujen sekä muiden suoritteiden ja korvausten osalta noudatetaan, mitä Valtiontakuu keskuksesta annetussa laissa (111/89) säädetään.

6 §

Tässä laissa tarkoitetuista takauksista ja muista suoritteista perittävistä maksuista sekä korvauksista on voimassa, mitä Valtiontakuu rahastosta annetussa laissa (/) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

12.

Laki

eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain (375/1963) 8 §, sellaisena kuin se on laissa 113/1989, sekä
lisätään lakiin siitä mainitulla lailla kumotun 9 §:n tilalle uusi 9 § ja 15 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

8 §
 Tämän lain täytäntöönpano ja soveltaminen on Valtiontakuukeskuksesta 3 päivänä helmikuuta 1989 annetussa laissa (111/1989) tarkoitettun Valtiontakuukeskuksen tehtävänä.

8 §
 Tämän lain täytäntöönpano ja soveltaminen on valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (/) tarkoitettun yhtiön tehtävänä.

(lisätään)

9 §
 Tässä laissa tarkoitetuista takauksista ja muista suoritteista perittävistä maksuista sekä korvauksista on voimassa, mitä valtiontakuurahastosta annetussa laissa (/) säädetään.

(lisätään)

15 §

 Tässä laissa tarkoitettuja valtiontakauksia ei anneta enää valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetun lain (/) voimaantulon jälkeen. Tätä lakia sovelletaan Valtiontakuukeskuksen antamiin tässä laissa tarkoitettuihin valtiontakauksiin.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Asetus

valtion erityisrahoitusyhtiöstä

Kauppa- ja teollisuusministerin esittelystä säädetään valtion erityisrahoitusyhtiöstä päivänä kuuta annetun lain (/) 9 ja 11 §:n nojalla:

1 §

Tappioiden rajoittaminen

Jos valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (/) tarkoitettu yhtiö aikoo hyväksyä valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 9 §:ssä tarkoitetun akordin tai muun tappion rajoittamiseksi tarpeellisen toimenpiteen ja korvata tappion rajoittamisesta aiheutuvia kustannuksia taikka luopua saatavasta, on sillä oltava tähän toimenpiteeseen kauppa- ja teollisuusministeriön suostumus, jos yhtiölle toimenpiteistä aiheutuva tappio tai saatava, josta luovutaan, on suurempi kuin 30 000 000 markkaa.

2 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ennen asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Asetus

valtioneuvoston rahastosta

Kauppa- ja teollisuusministerin esittelystä säädetään valtioneuvoston rahastosta päivänä kuuta annetun lain (/) 1 ja 12 §:n nojalla:

1 §

Valtioneuvoston rahaston johtokunnassa on puheenjohtaja ja enintään kuusi muuta jäsentä sekä kaikilla heistä henkilökohtainen varajäsen, jotka valtioneuvosto määrää kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Johtokunta ja sen puheenjohtaja määrätään kauppa- ja teollisuusministeriön esityksestä. Johtokunta valitsee yhden jäsenistä varapuheenjohtajaksi. Johtokunnassa tulee olla edustettuina valtiovarainministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö ja valtiokonttori.

Kauppa- ja teollisuusministeriö nimeää johtokunnan pääsihteerin ja tarvittaessa sihteeristön.

Kauppa- ja teollisuusministeriö vahvistaa johtokunnan puheenjohtajalle ja jäsenille sekä pääsihteerille maksettavat palkkiot.

2 §

Johtokunnan tehtävänä on:

1) päättää valtioneuvoston rahastosta annetun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitetun rahastomaksun suorittamisesta valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (/) tarkoitetulle yhtiölle (erityisrahoitusyhtiö);

2) tehdä esitys erityisrahoitusyhtiölle valtioneuvoston rahastosta annetun lain 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun rahastopalautuksen suorittamisesta valtioneuvoston rahastoon;

3) päättää valtioneuvoston rahastosta annetun lain 6 §:ssä tarkoitetun rahastolainan suorittamisesta erityisrahoitusyhtiölle;

4) seurata, että valtioneuvoston rahaston valtion keskuskirjanpidossa olevan yhdytilin määrä pysyy riittävänä 1 ja 3 kohdassa tarkoitettujen rahastomaksujen ja -lainojen maksamiseen. Johtokunnan tulee tehdä esitys kauppa- ja teollisuusministeriölle, että se

ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jos rahaston yhdytilin varojen määrä ei riitä rahaston menojen kattamiseen; sekä

5) päättää valtioneuvoston rahastosta annetun lain 11 §:n 2 momentissa tarkoitetun hallinnointipalkkion maksamisesta erityisrahoitusyhtiölle.

Johtokunta seuraa myös erityisrahoitusyhtiön taloudellista tilannetta ja toimialaansa koskevaa kansallista ja kansainvälistä säännöstöä, käytäntöä ja kehitystä.

3 §

Johtokunnan pääsihteerin tehtävänä on:

1) valmistella ja esitellä johtokunnan ratkaistavaksi 2 §:ssä tarkoitetut asiat, panna johtokunnan ratkaisut täytäntöön sekä hoitaa muut työjärjestyksessä pääsihteerille mahdollisesti annetut tehtävät;

2) päättää valtioneuvoston rahastosta annetun lain 6 §:ssä tarkoitetun rahastolainan suorittamisesta erityisrahoitusyhtiölle niin kuin siitä työjärjestyksessä tarkemmin määrätään; sekä

3) seurata erityisrahoitusyhtiön taloudellista tilannetta ja valtioneuvoston rahastosta annetun lain 4 §:ssä tarkoitetun yhtiön toiminnan taloudellista kehitystä ja raportoida tästä johtokunnalle. Erityisesti pääsihteerin tulee huolehtia siitä, että rahaston toiminta ja varojen hoito on asianmukaisesti järjestetty.

Pääsihteerin vastuusta on voimassa mitä esittelijän vastuusta laissa säädetään.

4 §

Johtokunta on päätösvaltainen, kun läsnä on kokouksen puheenjohtajan lisäksi vähintään puolet muista jäsenistä.

Johtokunnan jäsenten ja pääsihteerin es-

teellisyydestä on voimassa, mitä virkamiesten esteellisyydestä hallintomenettelylaissa (598/82) säädetään.

5 §

Johtokunta kokoontuu pääsihteerin kutsusta tai puheenjohtajan tai tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtajan kutsusta taikka jos vähintään puolet muista jäsenistä sitä vaatii.

6 §

Johtokunnan päätökseksi tulee enemmistön mielipide. Äänten jakautuessa tasan tulee päätökseksi se mielipide, jota puheenjohtaja on kannattanut.

Johtokunnan tulee kuulla erityisrahoitusyhtiötä ennen kuin johtokunta päättää 2 §:n 1 momentin 1, 3 ja 5 kohdassa tarkoitusta asiasta. Johtokunta voi tarvittaessa kuulla erityisrahoitusyhtiötä myös 2 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohdassa tarkoitettua asiasta päätettäessä.

7 §

Johtokunta voi sen käsiteltävänä olevassa asiassa kuulla asiantuntijoita ja hankkia asiantuntijalausuntoja.

8 §

Johtokunnan kokouksissa pidetään pöytäkirjaa, johon merkitään läsnä olevat, käsiteltävät asiat asiakirjoihin, äänestykset ja johtokunnan päätökset. Pöytäkirjan allekirjoittavat puheenjohtaja ja pääsihteeri. Jäsenen

eriävä mielipide ja pääsihteerin johtokunnan päätöksestä poikkeava päätösehdotus on asianomaisen allekirjoittamana liitettävä taltiokappaleeseen.

9 §

Johtokunnan tulee antaa vuosittain kuuden kuukauden kuluessa kalenterivuoden päättymisestä kauppaja ja teollisuusministeriölle kertomus toiminnastaan.

10 §

Johtokuntaan sovelletaan valtion komiteoista annettuja määräyksiä, jollei tässä asetuksessa toisin säädetä.

11 §

Kauppaja teollisuusministeriö vahvistaa tarvittaessa johtokunnalle sen esityksestä työjärjestyksen.

12 §

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ennen asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

